

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 8 (2451) 1997 VASARIS-FEBRUARY 18

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA — \$1

Tarp pažadų ir galimybių

Pažadėti yra kažkas garbingo, kartais stebinančio, džiuginančio. Žmogus, ką nors pažadėjęs, tampa dėmesio centru: na, lauksim, pažiūrėsim. „Aš pažadu“ — tai turtas antspaudas ar parašas rašto pabaigoje.

RIMTAS pažadas nėra tik ramino, pataikavimo, propagavimo ar kitokio neatsargaus pareiškimo įrankis, bet išankstinis įvyksiančio fakto paskelbimas. Taigi sakoma tai, kas tikrai įvyks, arba bent bus labai stengiamasi, kad tai įvyktų. Deja, pažado prasmę tikrovėje dažnai dingsta visai kitų tikslų turinčiuose labirintuose. O čia jau, kaip įprasta sakyti, vaisiomasi pažadais. Kai kuriems pažadas — tai kokių nors nemalonių diskusijų išganinga pabaiga; kai kam — paprasčiausias melas, išsukinėjimas, noras klausimą atidėti, ką nors patenkinti, kalbas baigti, nusiraminti. Taip tokie pažadai greitai pavirsta dūžtančiais stiklais, kurių šukių nebegalima sulipdyti. Užtat ir į pažadus įprantama nebe labai rimtai žiūrėti. Ypač tai ryšku santykiuose visuomenės su politikais, kai pažadų srautais prieš rinkimus mėginama patraukti balsuotojus. Nors į politikų pažadus daugelis numoja ranka, vis dėlto pažadų nevykdymas visuomenėje sukelia didelį nepasitenkinimą. Išrinktiesiems vadovams tada telieka teisintis, ieškoti naujų aiškinimų, suktis, narpliotis, mėginti atstatyti žlungantį pasitikėjimą. Visa tai pareikalauja nemažai laiko, energijos ir lėšų. Politikai, gelbėdami savo orumą, privalo įvairiausių pasiteisinimų, sukuria naujų teorijų, kaltę suverčia besikeičiančioms aplinkybėms, nedėkingoms sąlygoms, bet retas kuris prisipažįsta prieš rinkimus pažadus dalinęs kaip dovanas draugams.

PO LIETUVOS seimo rinkimų, nėra abejonės, svarstyklės pastatytos. Ant jų bus dedami pažadai ir darbai. Nukrypimo laipsniai neišvengs triukšmo spaudoje, televizijoje, piliečių rateliuose, kur įvairių sričių žinovai vertins kiekvieną kryptelėjimą. Kiekvienas atotrūkis nuo pažadų sukels vėjus opozicijoje, rinkimus pralaimėjusios partijos. Tai nieko naujo — kiekviena valdžia susiduria su tokiais reiškiniais. Tačiau įsidėmėtina, kad parlamentinė opozicija tėra tiek gera ir verta, kiek ji gali išvengti asmeniško, ambicinio požiūrio „kaip tu man, taip aš tau“, kiek ji pajėgi būti pozityvi. Kokie Lietuvos politikai, ką jie jau yra išmoko, ko atsižvelgti, sunku būtų pasakyti. Bent ligi šiolie buvo dar aiškiai pastebima senojo kova tarp neišnykusios komunistinės nomenklatūros ir Sąjūdžio išjudintų provokatoriškų reformininkų. Gausūs senojo režimo valdininkijos būriai, aktyvūs veikėjai įvairiose žinybose saugojo ne tik savo prestižą ir užimamas vietas, bet ir atsisirboja nuo persiorientavimo kitaip mąstyti. Bet kokie perversmai ar nauji požiūriai juos gąsdina. Pasigirsta balsų, kad valdžių keitimasis šiuo laiku krašte nedaug ką reiškia, kai senojo nomenklatinė dvasia dar gyva ir reikšminga. Užtat galima laukti, kad atsirastų rankų, statančių užtvaras rinkimus laimėjusiems dešiniams, kad tik jų priešrinkiminiai pažadai juos pačius kompromituotų. 1992-ųjų patirtis krašto vadovus turėtų nuteikti šį kartą kitaip orientuoti. Tauta laukia ir tikisi, kad nebebus kitajamos praeities klaidos, kad apsisąjaujimas nuo trukdymų ir sukalbių nebus grindžiamas vien tik nuojautomis. Valstybinė teisėtvara turėtų užimti jai priklausančias pozicijas. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Ar provincijos atsigauna?

Ontario finansų ministeris Ernie Eves teigia, kad provincijos ekonomija pradeda naują klestėjimo laikotarpį, todėl numatoma mažiau karpyti, daugiau išleisti. Gyventojai daugiau perka automobilių, baldų ir aparatūros. Statoma daugiau namų, pakilo investicijos, atsi-rado daugiau darbų. Tokiu būdu valdžiai suplaukia daugiau mokesčių.

Jo nuomone, apie \$1.3 mln. reikėtų skirti savivaldybėms, kurios turės perimti transporto, socialinės pašalpos ir būsto bei kitas išlaidas pagal konservatorių naują planą. Apie \$500 mln. būtų reikalinga perinvestavimui sveikatos apsaugos ir švietimo srityse.

Tačiau nereikšima, kad vyriausybė nemažins viešųjų darbų ir nekarpyt valdžios programų. Provincija turi dar \$11.2 bln. deficitą. Be to, prieš rinkimus buvo pažadėtas 30% mokesčių sumažinimas. Vis tiek 1996-1997 m. deficitas turėtų būti tik \$7.7 bln., o sekančiais metais jau 40% žemesnis negu konservatorių 1995 laimėjimo metais.

Alberto premjeras Ralph Klein praneša, kad jo vadovaujamos provincijos biudžeto likutis (surpluš) šiais metais sieks \$2.2 bln. dolerių. Ši suma bus reika-

linga \$32 bln. skolas sumažinti, tačiau bus sutaupyta \$400 mln. palūkanų. Jis džiaugėsi 20% išlaidų sumažinimu, be kurio deficitas būtų siekęs \$1.5 bln. Tikisi, kad iki 2000 m. Alberto je atsisiras 155,000 naujų darbų. Jo vyriausybės smarkiai sumažintos išlaidos paslaugoms padėjo provincijai finansškai sustiprėti.

Šiuo pasiekimu R. Klein remsis rinkimuose, kurie įvyks kovo 11 d. Tikimasi, kad opozicija bus silpna, ir rinkimai provincijai grąžins vienpartinę vyriausybę. Viena kliūtis jo konservatorių rinkimuiam vajui gali būti „Alberta Treasury Branches“ banko nesėkmės — bankas gali turėti \$23.3 mln. nuostolių šiais metais.

Kanados tarptautinės prekybos ministeris Art Eggleton pranešė, kad Kanados teisinis pasipriešinimas Helms-Burton įstatymui bus atidėtas, kol Pasaulio prekybos organizacija (WTO) apspręs Europos sąjungos (ES) kreipimosi. ES tikėjo-si, kad Kanada šiuo reikalu jungsis su Europa ir parodys daugiau solidarumo. Tačiau ES atskirai dėsrisis su JAV dėl prekybos su Kuba stabdančio Helms-Burton įstatymo, norėdama išvengti oficialios komisi-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Viršutinėje nuotraukoje — specialiosios žiemos olimpiados dalyviai iš Lietuvos su palydovais „Tėviškes žiburių“ būstinėje; apatinėje nuotraukoje — tie patys dalyviai Kanados lietuvių muziejuje Anapilio sodyboje. Muziejaus direktorė dr. RASA MAŽEIKAITĖ rodo prieškarinio nepriklausomos Lietuvos medalius lankytojams, kurie domėjosi ir Lietuvos karininkų uniforma

Nuotr. K. Baliūnaitės

Vokietijoje - tūkstantis Lietuvos piliečių

Kalbamės su Lietuvos ambasadoriumi dr. ZENONU NAMAVIČIUMI

— Pradėkime nuo Jūsų biografinių žinių — amžiaus, mokslinio ir kitokio pasirošimo.

— Man — 53 metai. Vidurinę mokyklą baigia Panevėžyje. Teisės mokslus baigia Vilniaus universitete, o daktaro studijas — Maskvos universitete. Vilniaus universitete dirbau 29 metus, pradėjęs nuo kuklių laboranto pareigų. Nuo 1967 m. iki 1993 m. dirbau Vilniaus universiteto Teisės fakultete, buvau išrinktas šio fakulteto prodekanu, dekanu. 1991-1993 m. buvau išrinktas Vilniaus universiteto prorektoriumi. Nuo 1993 m. birželio 30 d. esu Lietuvos Respublikos ambasadorius Vokietijoje. Turiu žmoną Nijolę, sūnus Andrių ir Justą, marčią Vitą ir vaikaitį Juozuką.

— Nuo kada oficialiai veikia Lietuvos ambasada Bonoje?

— Profesoriaus Vaidotas Antanaitis savo skiriamuosius raštus Vokietijos prezidentui įteikė 1991 m. lapkričio 28 d. Ši data ir laikytina Lietuvos ambasados Bonoje darbo pradžia.

— Kiek darbuotojų turite ambasadoje?

— Lietuvos ambasadoje Bonoje dirba 8 diplomatai, o ambasados skyriuje Berlyne 3 diplomatai. Daugiausia dėmesio tenka skirti politikai, ekonomikai ir konsulinei veiklai. Nepa-mirštam taip pat kultūrinio darbo, organizuojame Lietuvos ir Vokietijos aukštųjų pareigūnų, verslininkų susitikimus ir kt.

— Ar ambasada veikia nuosavyse rūmose, ar juos nuomoja?

— Lietuvos ambasados pastatą Bonoje nuomojame.

— Su kuriomis kitų valstybių ambasadomis palaikote glaudžius ryšius?

— Glaudžiausi Lietuvos ambasados ryšiai su Latvijos ir Estijos ambasadomis, labai geri santykiai su Šiaurės šalių (Danija, Švedija, Norvegija, Suomija, Islandija) ambasadomis. Labai gerai bendradarbiaujame su Lenkijos, Čekijos ambasadomis.

— Koks yra Lietuvos-Vokietijos prekybos balansas, kokias prekes Lietuva eksportuoja į Vokietiją, kokias importuoja?

— Lietuvos užsienio prekybos su Vokietija sudaro maždaug

15% visos mūsų šalies užsienio prekybos apyvartos. 1995 m. pirmąjį pusmetį ši apyvarta sudarė 442,5 mln. JAV dolerių, 1996 m. pirmąjį pusmetį — 520 mln. Naujesnių statistinių duomenų dar neturime, tačiau jau iš pateikto palyginimo matyti, kad ši apyvarta didėja. Lietuva į Vokietiją eksportuoja daugiausia medienos gaminius (statybinių medžiagų, baldai, sureisti namai ir pan.), tekstilės gaminius ir drabužius, chemijos prekes (daugiausia trašas), maisto gaminius. Iš Vokietijos Lietuva įsiveža daugiausia įvairias mašinas ir įrengimus, maisto gaminius. Į Vokietiją išvežami lietuviški gaminiai sudaro 54%, o iš Vokietijos į Lietuvą įvežami gaminiai sudaro 81%. Lietuvos prekybos su Vokietija balansas dar vis neigiamas, tačiau kasmet šis skirtumas mažėja ir turėtų per porą metų išsilygti.

— Vokietijos žiniasklaida visuomet pabrėžia, kad Bona, o ypač užsienio reikalų ministeris K. Kinkel bei krašto apsaugos ministeris V. Rühle Baltijos valstybėms eina advokatų pareigas. Ar jaučiama jų „advokatūra“ ambasadoje?

— Tikrai, Vokietijos politikai nuolat pabrėžia, kad jų šalis yra Baltijos valstybių advokatas. Tai vėl patvirtino Vokietijos užsienio reikalų ministeris K. Kinkel 1997 m. sausio 8 d. susitikęs su Lietuvos užsienio reikalų ministru A. Saudargu. Stiprią Vokietijos paramą jautėm 1993 m. rugpjūčio mėn. išvedant iš Lietuvos Rusijos kariuomenę, 1994-1995 m. Lietuvai jungiantis su Europos sąjunga. Suprantama, Vokietija kaip Europoje, taip ir pasaulyje turi savo interesus ir todėl ne visuomet gali elgtis taip, kaip mes norėtume.

— Po seimo rinkimų pasikeitė Lietuvos vyriausybė. Ar politinio Lietuvos gyvenimo kelias pasuks daugiau „į dešinę“ — į Vakarų pusę, stengiantis greičiau įsijungti į Europos sąjungą bei NATO (ŠAS), ar ji eis tom pačiom vėžm kaip ir iki šiol?

— Dėl Lietuvos įjungimo į europines ir tarptautines struktūras labai gerai sutaria didžioji dauguma Lietuvos politinių partijų, todėl esminių pokyčių mūsų šalies kelyje į Europos sąjungą ir NATO neturėtų būti. Deja, Lietuvos įstojimo į šias organizacijas „greitumas“ pri-

klauso daugiau nuo Vakarų valstybių, o ne nuo mūsų pačių.

— Vokietijos žiniasklaidos užkulisuose gan plačiai kalbama, kad kancleris H. Kohl, viešėdamas pas sergantį Rusijos prezidentą B. Jelciną, pasiūlęs jam ne tik du geriausius vokiečių kardiologus, poilsį Vokietijoje, bet ir tyliai pritaręs Baltijos valstybių įjungimui į Rusijos įtakos sferą. Ar tai tik paskolos, ar tikrovė?

— Gandų ir spėlionių nenoriu ir negaliu komentuoti, o oficialiai apie tai niekada negirdėjau.

— Ar palaikomi glaudūs ryšiai su Latvijos ir Estijos ambasadom? Juk Baltijos valstybių geopolitinė padėtis yra vienoda? Posėdžiaujate?

— Su Latvijos ir Estijos ambasadomis bendraujame labai intensyviai, dažnai dirbame kartu, kartą per mėnesį, o jei reikia ir dažniau susitinka ambasadoriai, bendrauja taip pat kitų tarnybų diplomatai. Keletą kartų esame surengę Baltijos šalių kultūros dienas. Jau tradicija tapo Baltijos šalių diplomatų ir jų šeimų šv. Kalėdų vakaras Anabergo rūmose.

— Lietuvos ambasados rūmai Berlyne karo metu buvo subombarduoti. Ar likęs sklypas, kurį Berlyno senatas išnuomojo automobilių pardavėjui. Sklypas Berlyne šiandien gal yra milijoninės vertės. Ar dedamos pastangos jį atgauti?

— Kad žemės sklypo Berlyne savininkė yra Lietuvos valstybė, Vokietijos institucijoms buvo įrodyta 1993 m. rudenį, ir dėl to niekas daugiau nebesiginčija. Visa bėda, kad šis sklypas iki 2007 metų išnuomotas automobilių pardavėjui, kurio iki šiol nepavyksta išskaidinti. Kadangi sudarant sutartį Lietuva nedalyvavo, mūsų bylą dėl nuomos sutarties paskelbimo niekine numatyta nagrinėti Berlyno teisme š.m. sausio 30 d. Apie su šiuo sklypu susijusius keblumus žino Vokietijos užsienio reikalų ministeris K. Kinkel. Jis pažadėjo šį reikalą padėti išspręsti. Apie tai taip pat plačiai rašė laikraštis „Tagesspiegel“, rodė Berlyno televizija.

— Ar turite apytikrą lietuvių skaičių Vokietijoje? Kiek yra Lietuvos piliečių?

(Nukelta į 2-rą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Ministeriai pirmininkai Taline

„Lietuvos rytas“ praneša, kad vasario 7 d. Taline vyko Baltijos ministerių tarybos — vyriausybės vadovų derybos. Nutarta parengti sutartis dėl bendros tranzito procedūros, veterinarinės kontrolės, bei dėl keitimosi informacija tarp vyriausybių. Taip pat buvo susitarta dėl laisvosios prekybos žemės ūkio produktais. Kiekvienos valstybės žemės ūkio ministerijoje dirbs du kitų valstybių žinovai, kurie surinks ir perduos informaciją apie žemės ūkio būklę, kainas bei prekių paklausą. Latvijos ir Estijos vyriausybių vadovai pasirašė sutartį dėl žvejybos, o Latvijos derybų su Lietuva vadovo teigimu vasario trečią savaitę numatyta vėl pradėti įstrigusias derybas dėl valstybinės sienos Baltijos jūroje.

Lietuvos delegacija Švedijoje

BNS žiniomis, vasario 10 d. Lietuva ir Švedija pasirašė bevizio režimo sutartį, kuri įsigalios š.m. gegužės 1 d. Lietuvos ministeris pirmininkas Gediminas Vagnorius pareiškė, kad tai turės teigiamos įtakos pasirašant tokias pat sutartis su Suomija, Islandija bei kitomis Šengeno sutarties valstybėmis, palengvins abiejų valstybių ekonominį bendradarbiavimą. Susitikimuose paašškėjo, kad švedus dominant tarpvalstybiniai Lietuvos, Latvijos ir Estijos projektai. Buvo aptarta bendro dujų tinklo plėtimo galimybė, kuri sumažintų Lietuvos priklausomybę nuo Rusijos dujų tiekėjų. Švedijos ministeris pirmininkas pareiškė, kad jo kraštas remia Lietuvą stojant į Europos sąjungą. G. Vagnorius padėkojo už Švedijos skirtą bilijono kronų paramą Baltijos jūros valstybių aplinkosaugai ir kitiems projektams finansuoti. Taip pat buvo pasirašyta readmisijos sutartis, kurioje numatyta, kad nelegaliai šiuose kraštuose pasilikę piliečiai bus grąžinami į namus.

PB parama sveikatos apsaugai

Kaip rašo „Lietuvos rytas“, (25 nr.) nuo 1998 m. sausio 1 d. Pasaulio bankas (PB) pradės teikti 20 milijonų dolerių kreditą Lietuvos sveikatos apsaugos sistemos reformai. PB atstovai kartu su Lietuvos specialistais sausio mėnesį parengė reformos projektą, kurioje išskirtos trys svarbiausios sritys — pirminės sveikatos priežiūra, finansavimo ir valdymo reforma bei personalo, turto ir finansinių resursų tvarkymas. Dar turės būti apibrėžtos sveikatos apsaugos ministerijos funkcijos, o taip pat paslaugų bazė bei paslaugų kainų sistema.

Lietuvos vyriausybė žada suteikti 5 milijonus JAV dolerių sveikatos apsaugos reformai, o dar tiek pat tikimasi gauti iš užsienio.

Neeilinė seimo sesija

ELTOS žiniomis, vasario 11 d. šaukiama neeilinė Lietuvos seimo sesija, kurią pasiūlė 50 seimo narių. Sesijoje, vyksiančioje iki vasario 25 d., nagrinėjami įstatymai, kuriais siekiama sugriežtinti finansinę drausmę, kovą su organizuotu nusikalstamumu, ekonominiiais nusikaltimais. Seimo nariams bus pateiktas piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų įstatymo projektas, o taip pat ir „Operatyvinės veiklos“ įstatymo projektas, baudžiamojo proceso, administracinių teisės pažeidimų kodeksų kai kurių straipsnių pataisos. Taip pat bus svarstomi įvairūs dokumentai susiję su mokesčiais, ekonomika, žemės ūkiu — iš viso apie 100 dokumentų.

Privatizuojami du bankai

Kaip rašo ELTA, iki kovo pabaigos bus paskelbti dviejų valstybinių bankų privatizavimo planai. Vasario 6 d. Lietuvos banko valdybos pirmininkas Reinoldijus Šarkinas pranešė, kad trečio valstybinio banko privatizavimo programa bus skelbiama metų pabaigoje. Dar nenuspręsta, kurie du iš trijų Lietuvoje veikiančių valstybinių bankų bus privatizuojami anksčiau.

Lietuvos valstybinis bankas yra 100% valstybinis, Lietuvos žemės ūkio banko 86.04% akcinio kapitalo priklauso valstybei, o Lietuvos taupomojo banko — 74.25%. Tik pastarasis pernai dirbo pelningai ir turės apie 22 mln. litų pelno. Lietuvos žemės ūkio banko nuostoliai sieks 19 mln. litų. Prasciausiai stovi Lietuvos valstybinis komercinis bankas.

Lankėsi Prancūzijos parlamentarai

Vasario 6-9 d.d. Lietuvoje lankėsi Prancūzijos nacionalinės asamblėjos ryšių su Lietuva grupės delegacija su vadovu Georges Durand, rašo ELTA. Susitikimuose su Lietuvos prezidentu Algirdu Brazausku ir kitais pareigūnais buvo pabrėžta svarba siekti aktyvesnių dvišalių kultūros ryšių. Užtikrinta, kad iki liepos mėnesį numatomo A. Brazausko vizito į Prancūziją, to krašto parlamentas patvirtins Europos sąjungos sutartį su Lietuva. Šalia Prancūzijos trūksta tik Belgijos, Italijos ir Graikijos patvirtinimo. RSJ

Šiame numeryje

Tarp pažadų ir galimybių

Pažadų nevykdymas sukelia visuomenėje nusivylimą

Vokietijoje — tūkstantis Lietuvos piliečių

Pokalbis su Lietuvos ambasadoriumi dr. Z. Namavičiumi

Tėvynė palaimintojo gyvenime

Palaimintojo arkiv. Jurgio Matulaičio 70 metų mirties sukaktis

Seimo pirmininkas kalbėjo lenkams

Lenkijos spaudos darbuotojų pokalbis su prof. V. Landsbergiu

Tarp dangaus ir žemės

Keista biurokratija trukdo tremtiniams grįžti į Lietuvą

Demokratijos šaknys — savivaldybėse

Lietuvos kaime — palaužtas pasitikėjimas valdžia

Su dviem žymiais svečiais

Kun. dr. Mykolas Yakaitis ir dr. Arvydas Žygas

Specialios olimpinės žaidynės

Jose dalyvavo jaunuolių grupė ir iš Lietuvos

Knygos apie priespaudas

Lietuvos gyventojų persekiojimai ir trėmimai sovietmečiu

Partizanų kovos ir jų slopinimas

„Lietuvos kovų ir kančios istorijos“ ketvirtoji knyga

TEVIŠKOS ŽIBURIAI THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-1336.

Canada Post Registration nr. 509 Sales Product Agreement nr. 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė,
Č. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$40, pusmetinė – \$20,
rėmėjo – \$50, garbės – \$60 (Amerikoj – JAV dol.) oro paštu – \$115. Pavieniai
nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją.
Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį
redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostatais. Bendra-
darbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškos žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in
December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.,
2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672.
U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular
\$40.00, supporter \$50.00, honorary \$60.00 per year. PERIODICALS
Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to:
"Tėviškos žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA
POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario
L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

Tėvynė palaimintojo gyvenime

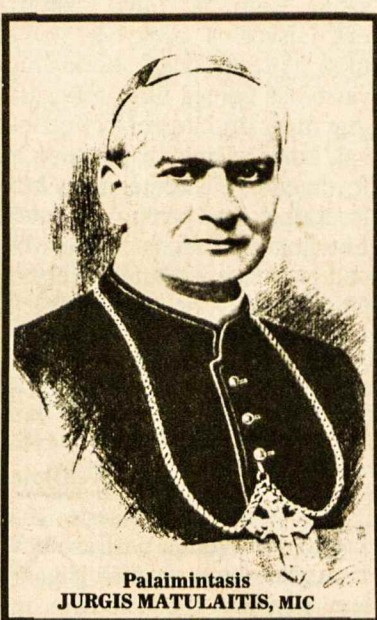
Nuo palaimintuotojo paskelbto arkivyskupo JURGIO MATULAIČIO mirties suėjo 70 metų (1927-1997), tačiau jo mintys daugeliu klausimų ir dabar yra aktualios. Pavyzdžiui, jo tėvynės samprata, ryškėjanti šioje ištraukoje iš kunigo Vaclovo, MIC, straipsnio apie Palaimintojo pėdsakus Lietuvoje, skaityto per Vatikano radiją

Gimęs ir augęs lietuvių valstiečių šeimoje, jaunas Jurgis neslėpė savo tautybės įstojes į kunigų seminariją Kielcuose, Lenkijoje, taip pat carų Rusijos pavergtose. Lietuviška pavardė Matulaitis buvo sulenkinta į Matulewicz, bet sąmonė nepasikeitė. Kurso draugas, vėliau Siedlce vyskupas Henryk Przewdziecki atsimeina: "Mes žinojome, kad jis yra lietuvis. Mes gerbėme jo jausmus, jis gerbė mūsų. Mes jame mylėjome Lietuvą, jis mumyse Lenkiją, abi bendrai kenčiančias ir bendrai persekiojamas".

1897.IX.25 rašydamas į JAV laiške savo kaimynui, Marijampolės gimnazijos laiką draugui Vincui Šlekiui, Jurgis nostalgikai prisimena paskutines kartu praleistas (1895 m.) vasaros atostogas, kada drauge svajojo apie tarnavimą Lietuvai, kuri turėjo atgimti "ten, kur Nemunėlis, kur Dauguva, kur Vilija teka, kur Kaunas ir Vilnius ir kur mūsų broleliai Lietuvoje yargsta".

Studentas ir subdiakonas Jurgis St. Peterburge 1897 m. parašė plačią studiją, pavadintą "Keli žodžiai mūsų kunigėliams". Po keleto metų ji buvo išspausdinta Amerikos lietuvių išievių spaudoje. Joje dalijasi samprotavimais iš susitikimų su seminaristais ir jaunesniais kunigais, sugrįžus į tėvynę per atostogas. Šią studiją galima pavadinti jo Credo – pažūrų išraišką į kunigo tautinį bei visuomeninį angažavimąsi, pirmiausia sielovados motyvais. "Jau taip Dievo leista, kad žmonės skirstytųsi į tautas... Tautos pasaulyje yra de iure natura (pagal prigimtinę teisę, lot. k.). Bažnyčia gi niekad nekeliama rankos prieš žmogaus gny (prigimtį, V.A.), tik ji tobulina, pašvenčia, kelia aukštyn Dievui. Taigi tautų naikinti nevalia".

Toliau tame pačiame straipsnyje klausia ir atsako: "Kas yra tėvynė? Ar tik toji žemė, kur esame gimę ir kur vėliau išsėdės mūsų kaulai? Ne, nes pirm visko jos dvasiški turtai, jos tiesos, laisvė, papročiai, padavimai ir toji kalba, kurios mus išmokino motina, ir tie broliai, tarp kurių gyvename, ir toji katalikų tikyba, kurią mums po savo galvos paliko tėvai. Ar krikščionis gali mylėti tėvynę? Ne tik gali, bet ir privalo, nes tą meilę Dievas įdiegė žmonių širdyse, o Kristus ne tik kad neatmetė, bet ją žodžiu ir pavyzdžiu patvirtino. Ir taip, jei tėvynės meilė yra dora (dorybė, V.A.), įsakymas, tai kunigas privalo mylėti tėvynę, tik turi pats žiūrėti, kad toji meilė būtų šventa. Mylėti tėvynę tai nereikia neapkęsti kitų tautų. Bažnyčia nėra vieta varinėti politinius siekimus". Toliau įrodinėja, kad kunigas privalo Dievo žodį garsinti gimtąja klausytojų, o ne savo kalba, nes Bažnyčia yra visuotinė ir visų tautų globėja. Ragina branginti savo tautos kalbą, nes ji yra kaip kraujas žmogaus kūne: ištekin iš jo kraują, ir žmogus miršta, atimk iš tautos kalbą, ir tautos nėra. Todėl įsakymai pabrėžia, kad stengtumės savo kalbą išmokyti kuo geriausiai ir kuo gražiausiai. Pats paise grožio kalbą, kurias vartojo: lietu-

Palaimintasis
JURGIS MATULAITIS, MIC

vių, lenkų, rusų, prancūzų, vokiečių, lotynų...

Jurgis apgailestauja apvertintą būklę liaudies, apskritai iš tradicijos prisirišusios prie katalikybės, deja, veikiamos tų inteligentų, kurie iš priešiško Bažnyčiai universitetų išsineša nepalankų jai nusistatymą ir pasakui sėja jo sėklas liaudyje. Kunigai turi su ta "naująja dvasia" kovoti ne tuščiais žodžiais, ne neapykanta, ne paniekinančių rankos mostelėjimu, ne asmens užgauliojimu, bet pozityvia jų idėjų kritika: kas jose yra gero, kelti, kas iškreipta, atitiesti, o kas pikto – išrauti, išdildyti. Ne naikinti savo tautos idealų, o juos pakrikštyti, pašventinti, auginti taip, kad iš to būtų Dievui garbė ir žmonėms nauda.

Įtikinėdamas kunigus laikyti Katalikų Bažnyčios vienybės prieš valdžios pastangas patraukti gyventojus į pravoslaviją ir surusinti, Matulaitis priešinasi ir lenkinimui, ir kurį buvo linkusi dalis dvasininkijos. Jis rašo: "Bent kartą liaukimės su tais lenkiškais sapnais bei svajonėmis. Geriau būkime tuo, kuo mus Dievas sutvėrė. Lietuvišką duonelę valgome, tai nesigėdiname ir lietuviškai kalbėti".

Seimo pirmininkas kalbėjo lenkams

Su Lietuvos seimo pirmininku prof. VYTAUTU LANDSBERGIU kalbėjosi Lenkijos spaudos darbuotoja MAJA NARBUT. Tas pokalbis buvo išspausdintas Lenkijos laikraštyje "Rzeczpospolita" 1997 m. sausio 27 d. laidoje. Čia pateikiamas jo vertimas

– Lietuvos politikai, atvykę į Lenkiją, sako, kad mūsų šalys turi tuos pačius interesus, kad lietuviai ir lenkai privalo būti sąjungininkais. Susidaro išpūdis, kad lietuviai skirsto lenkus į dvi kategorijas: "geresnę" – jai priklauso lenkai gyvenantys Lenkijoje, ir "blogesnę" – tai Lietuvos lenkai.

– Nežiūriu į lenkų tautą kaip vienybę visumą. Lenkai yra įvairūs: ir tokie, su kuriais lengva bendradarbiauti, ir tokie, su kuriais sunku.

– Lietuvių-lenkų santykiuose yra elementai, kurių negalima pavadinti idilija. Ko lietuviai nemėgsta lenkuose?

– Dabar jūs apibendrinatė, sakydami "lietuviai".

– Gerai, paklausiu kitaip. Kas nervina eilinį lietuvį? Arba neeilinį, tokį kaip Jūs?

– Kai atvykdavau į Lenkiją dar iš TSRS, prieš trisdešimt, dvidešimt metų, kai kas mane laikė rusu. Nors atvažiavau iš Lietuvos ir kalbėjau lenkiškai. Kažkas net parodė į mane pirštu ir pasakė: tai rusas.

– Bet šiandien niekas Jūsų rusų tikriausiai nelaiko, visi puikiai žino kas Jūs esate. Taigi kas dabar Jus pikina lenkų elgesyje?

– Didybės jausmas. Tai išplaukia iš tautinės lenkų mitologijos. Išitikinimas apie lenkų kultūros pranašumą prasidėjęs, tamsaus lietuvių atžvilgiu. Tai matyti visoje lenkų romantinėje literatūroje, filmuose, paruoštuose pagal tą literatūrą. Jautria akimi galima tai puikiai pastebėti. Charakteringų lietuvių vaizduojamas Jonelis-Durnelis.

– Nukreipkite tad jautrią akį į lietuvių mitologiją. Ten taip pat surasime įdomius lenkų dalykus.

– Lenkas – tai tas, kuris gali apgauti. Taip mano nemaža mūsų tautos dalis. Lietuviai yra atsargūs lenko atžvilgiu, ir tą atsargumą reikia pralaužti stipriant santykius su Lenkija.

– Lietuviai ir lenkai skirtingai vertina bendrą praeitį. Mes matome Respublikos didybę, o lietuviai – lenkų vyravimą. Ar iš tikrųjų iš lietuviško taško nieko gero negalima surasti bendroje istorijoje?

– Kai ką galima.

– Ką konkrečiai?

– Kodėl turime iškart daryti mokslinę sesiją?

– Nekalbū apie istoriją, o apie tautinę savimonę.

– Lietuvių tautinėje sąmonėje giliai glūdi žaizdos, kurias Lietuva patyrė nuo Lenkijos XX amžiuje. Žmonės išitinko, kad su lenkais reikia elgtis at-

sargiai, kadangi gali ką nors blogo padaryti.

– Nemėgstate, kai lenkai vartoja terminą "kresai"?

– Nemėgstu. "Kresai" (lietuviškai – pakraščiai, Ž.M.), tai kažkas panašaus į "artimą užsienį", kaip sako Rusija. Tai neva užsienis, bet toks normalus.

– O kaip, Jūsų nuomone, lenkai gali traktuoti lietuvišką terminą "Etnografinė Lietuva", kuriame daroma prielaida, kad Lietuva yra ten, kur gyvena lietuviai. Ta sąvoka apibrėžiama ir pvz. dalis Suvalkų vaivadijos, priklausančios Rusijai Karaliaučiaus sritys dalis, teritorija, priklausanči Gudijai.

– Etninė Lietuva yra ten, kur lietuviai yra autochtonai (vietiniai gyventojai). Taip jau yra.

– Ar nemanote, kad tai pavojinga samprata. Jeigu lenkai kalbėtų apie "etninę Lenkiją", tikriausiai lietuviai tuo nesizavėtų?

– Nėra tokios analogijos. Lietuviai gyvena dabartinėje Suvalkijoje nuo amžių. Pripažinsite, kad tai milžiniškas skirtumas.

– Suprantu, kad turėtume surengti mokslinę sesiją ir pvz. nustatyti, nuo kada lenkai gyvena Lietuvoje, arba net kas jie yra iš tikrųjų. Kaip žinome, švietimo ministeris Zigmas Zinkevičius netgi yra pasakęs, kad Lietuvos lenkai kalba ne lenkiškai, bet gudaiškai. Taigi jie yra gudai. Padarė iš to išvadą, kad vaikus turėtų leisti į lietuviškas mokyklas. Kaip Jūs tai aiškinatume?

– Nekomentuosiu Jūsų komentaro.

– Tai ką Jūs galvojate apie tokį ministerio Zinkevičiaus posakį, kad tas kas nemoka valstybinės lietuvių kalbos, nėra Lietuvos pilietis?

– Jau keleri metai neišspręstas kalbos mokėjimo klausimas Rytų Lietuvoje. Galutiniai terminai išmokyti valstybinę kalbą mokytojams ir tarnautojams vis buvo atidedami.

– Suprantama, kad reikia mokėti kalbą šalis, kurioje gyvenama. Bet ar nemokėjimas lietuvių kalbos reiškia, kad žmogus nėra pilietis?

– Ministeris kalbėjo metaforiškai. Niekas niekam nenori paimti asmens paso. Ministeris kalbėjo privačiai, gal per daug privačiai.

– Nesvarbu net, ką gali, o ko negali švietimo ministeris. Bet taip iš tikrųjų rūpi, kas gi glūdi lietuvių politikų širdyse, jeigu jie dažnai linkę yra Lietuvos lenkus laikyti "svetimų" elementu, kurį reikia kuo greičiausiai sulietuvinti.

– Tai netiesa. Tiesa ta, kad

Lietuvoje yra lenkiškos organizacijos, kurios priešinasi Rytų Lietuvos integracijai. Turime problemų su Vilniaus ir Šalčininkų rajonų savivaldybėmis, kurios blokuoja lietuviškų mokyklų statybą ir lietuviškų klasių organizavimą. Netgi lenkų kunigai kartais daro įtaką žmonėms, kad neleistų vaikų į lietuviškas mokyklas. Jau prieš kelis mėnesius atkreipiau dėmesį į kai kurių savivaldybių darbo nesklaidumus, pasiūliau paruošti naują švietimo įstatymą, bet tuometinė vyriausybė mano pasiūlymą atmetė.

– Jau praėjtyje Vilniaus ir Šalčininkų savivaldybių problema turėjo neigiamos įtakos lietuvių-lenkų santykiams. 1992 m. kai valdė Jūsų žmonės, buvo paleistos lenkiškos savivaldybės.

– Ne todėl, kad buvo "lenkiškos", bet todėl, kad "bolševikiškos". Paleidome tuomet taip pat Visagino savivaldybę. Prezidentas Valėsa tuomet man parašė laišką. Nelabai malonų, netgi visai nemalonų. O aš atsakiau labai ramiai.

– Kiek žinau, susirašinėjate su prezidentu Valėsa ir kitais klausimais?

– 1991 metų sausio mėnesį išsiunčiau jam konfidencialų laišką ir pasiūliau, kad Lietuva dalyvautų stebėtojų teisėmis Vyšehrado grupės šalių organizaciniame susitikime. Tai būtų buvusi parama Lietuvai tarptautinėje arenoje. Iki šiandien negavau jokio atsakymo.

– Esate labiausiai žinomas pasaulyje lietuvių politikas. Lietuvoje esate vienas iš nedaugelio politinio gyvenimo asmenybių, kuris gali pasigirti garsiais protėviais.

– Prieš kelerius metus pamaciau Vilniaus archyvuose Landsbergių šeimos genealoginį medį, siekiantį septynioliktojo šimtmečio, besibaigiantį mano tėvu, taip pat Vytautu. Mano protėviai turėjo žemės Vidurio Lietuvoje. Bet devynioliktame šimtmečiu jau nebuvo bajorai. Senelis Gabrielius buvo tarnautojas, dirbo bankuose, draudos bendrovėse. Dirbo Lietuvos kultūrai – rašė dramas, statė jas scenoje. Buvo teisiškas, kalnimas, buvo išremtas už "lietuvišką propagandą". Buvo sąmoningas lietuvis.

– Taip pat turite ir kitų žinomų protėvių?

– Mano senelis – tai žinomas kalbininkas Jonas Jablonskis, kilęs iš Suvalkijos, ūkininko vaikas.

– Jūsų šeimos pavyzdžiu galima atsekti lietuviško elito formavimąsi ir atsitemimą nuo lenkiškumo. Kiek žinau, Gabrielius Landsbergis lietuvių kalbos išmoko gana vėly ir niekuomet jos gerai neįvaldė.

– Tai istorinis lietuvių bajorų apsisprendimo procesas. Iš smulkios žemaitiškos bajorijos kilo daug žinomų lietuvių poetų. Mano senelis priklausė tokiam bajorų sluoksniui, kuris ragino visus bajorus eiti kartu su tauta, su Lietuva. Bet nemaža bajorų dalis susitelkė Kaune – tai buvo, rodos po rusų-japonų karo, kai caro valdžia jau leido spausdinti lietuvišką kalbą knygas ir laikraščius lietuviškai ir pasakė: niekuomet neisime su Lietuva. Tuo būdu pasirašė sau istorinį nuosprendį – savo gyvenimo Lietuvoje pabaigą. Praėjus keliadesimčiai metų, dalies tų bajorų – tų šeimų, pas mus jau nėra. Bet visuomet malonu matyti atvykstančius jų vaikčius.

Vertė – Ž. Makauskienė

MIRTIES PRANEŠIMAS

A+A

LAURA RICKEVIČIENĖ

mirė 1997 m. vasario 13 d. Hanoverio, Ont., ligoninėje. Nuliūdime paliko sūnų RAIMUNDĄ su žmona CAROLYN ir vaikaite VIDA, dukrą VIDĄ su vyru CHRIS ir 5 vaikaičiais, seserį VALDĄ su vyru JUOZU.

A+A

DIONIZUI STUKUI

mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiamė žmonai LAIMUTEI, sūnui VYTUI, dukroms BIRUTEI ir VIRGINIJAI bei jų šeimoms –

M. S. Petrylos

A+A

DIONIZUI STUKUI

mirus,

jo brolių JUOZĄ STUKĄ bei visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

P. V. Gulbinai

L. Šarkienė

B. J. Bedarfai

A. A. Sukauskai

A+A

ALOYZUI MAČIONIUI

mirus Vilniuje,

jo brolių VALENTINĄ MAČIONĮ nuoširdžiai užjaučiame –

P. A. Adomaičiai

J. Geležius

P. Adomaitis, jn.

J. V. Pusvaškiai

M. S. Adomaičiai

R. H. Simanavičiai

B. Brosnan

V. Vaidotas

P A D Ė K A

MYLIMAS VYRAS, TĖVELIS IR SENELIS

a.a. KESTUTIS ŽULYS

staiga mirė 1997 metų sausio 12 d.

Šeima dėkoja Prisikėlimo parapijos klebonui kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, kun. Eugenijui Jurgučiui, OFM, ir kun. Edžiui Putrimui už atnašautas Mišias ir jautrius žodžius, o kun. Liudui Januškaui, OFM, už maldas prie karsto.

Dėkojame giminėms ir draugams atėjusiems atsiveikinti, atsiuntusiems telegramas ir paguodos žodžius, užprašiusiems Mišias, atsiuntusiems gėles ir auksiusiems taip gausiai Maironio mokyklai.

Ačiū Danguolei Radkei už gražų giedojimą ir vargonų muziką Mišių metu ir Mindaugui Gabriui už nuostabią smuiko muziką. Mielai jauni karsto nešėjai, jūs parodėte pagarbą velioniiui, kuris jus panešiodavo.

Nuoširdi padėka kun. E. Putrimui palydėjusiam į kapines ir sudariusiam sąlygas jaunimui įsijungti į maldas. B. Stanulienėi esame dėkingi už skanius valgius ir kavą, o ponioms už gausius pyragus.

Juzė Žulienė su šeima

Vokietijoje – tūkstantis...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

– Lietuvos piliečių registracija konsuliname Lietuvos ambasados skyriuje yra savanoriška, todėl mūsų sąrašuose yra tik kiek daugiau nei vienas tūkstantis Vokietijoje gyvenančių Lietuvos piliečių. Manome, kad Vokietijoje gyvena apie 10-12.000 lietuvių.

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo metines?

– Kiekvienais metais Lietuvos nepriklausomybės šventės proga ambasada rengia priėmimą, į kurį kviečiame Vokietijos pareigūnus, su Lietuva bendradarbiaujančius vokiečių verslininkus, kitų valstybių ambasadorius, lietuvių bendruomenės Vokietijoje atstovus.

– "TŽ" skaitytojų ir redakcijos vardu mano vilnietiškas ačiū. Linkime jums ir visiems ambasados darbuotojams geriausios sėkmės diplomatinėje Lietuvos tarnyboje. Lietuvos pasiuntinybės adresas: Botschaft der Republik Litauen, 53115 Bonn, Arglander Str. 108^a Germany. Tel. 0228/914910. Kalbėjosi –

K. Baronas

A+A

LORAI RICKEVIČIENEI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame seserį VALDĄ RUPNIAK ir jos artimuosius –

B. Niuneva ir A. Chamsitzis

HAMILTON
615 Main St. E.
(East of Sanford)
Tel. 528-6303

David C. Culligan,
Manager

DUNDAS
195 King St. West.
Tel. 627-7452

Robert G. Amm,
Manager

Tarp dangaus ir žemės

Grįžtančių iš Rusijos kolonijos nenori išregistruoti, o Lietuva nesutinka įregistruoti. Keista biurokratija

ANTANINA GARMUTĖ

Sunki, permaininga žiema Lietuvoje. Ne visiems piliečiams ji vienodas problemas iškelia: šildymo sezonas, energetikos išlaidos, nuolat kylančios, ypač maisto produktų, kainos. Mažos algos ir pensijos, nereguliariai išmokamos pašalpos. Tačiau jos YRA. Kaip ir įstatymai, nors ir netobuli. Konstitucija. Laisvė. Atsikuriantis valstybė.

Ir dar. Malonu pastebėti, jog pastaraisiais metais didelis dėmesys skiriamas buvusių tremtinių grįžimui į Tėvynę. Tuo rūpinasi specialiai įsteigtas Tremtinių grįžimo fondas, jautrūs tautiečiai užsienyje, vietinė valdžia rajonuose. Grįžusieji be eilės gauna butus, darbą, tremtinių vaikai randa prieglobstį Lietuvių namuose Vilniuje, kur sėkmingai įsisavina lietuvių kalbą. Kartais, deja, pasitikėjimas apviliamas: tremtinių vaikaičiai pramuša gautus butus ir grįžta atgal – „na rodinu“ – į gimtinę. (Taip yra buvę Alytuje, Raseiniuose). Nutautimo pasekmė.

Grįžta ir ne tremtiniai

Norėčiau atkreipti skaitytojų dėmesį, kad esama jaunų žmonių, kurie nepriklauso tremtinių kategorijai, bet grįžta į Tėvynę iš Rusijos nuolatiniam gyvenimui. Tai natūralu: patys gimę ir augę Lietuvoje, jie trokšta ir savo vaikus užauginti lietuviams, auklėti juos lietuviškose mokyklose, suformuoti gyvenimo ir darbo įgūdžius lietuviškoje aplinkoje. Kuo tai pavadinti

– gimtinės šauksmu ar genų trauka – nesvarbu. Tokią šeimą regiu savo akiratyje. Apie jos gyvenimą Karaliaučiaus srityje rašiau savo paskutinėje knygoje „Tėvo vasara“, psl. 212-227.

Edmundas ir Giedrė Pečiuliai su dviem sūneliais – keturmečiu Mantu ir dvimečiu Gediminu – geras pusmetis, kai grįžo Lietuvon. Nusipirko seną sodybėlę prie Zapyškio. Pro padūmavusius miškus ir čia vingiuoja Nemunas. Už langų kelios obelys, daržiuokas, prie kelio aukšti jovai, o pamiškėje dejuoja vėlyje seni beržai. Gražu. Tik tvarte nė vieno gyvulėlio, nes nebeliko už ką juos nusipirkti.

Pradžią – visada sunki. Svarbiausia – šeimos galvai buvo įsidarbinti. Pradžioje kažkaip pavyko – įsidarbino privačioje autovežinių prekyboje. Bet po poros mėnesių firma bankrotavo, ir žmogus liko be darbo. Beje, jau buvo spėjęs apeiti kryžiaus kelius Vilniuje ir įsigyti Lietuvos piliečio pasą. (Žmona lietuvišką pasą turėjo ir gyvendama Rytprūsioje, nes jos darbas buvo namuose auginti vaikus). Keisčiausia, kad Edmundo lietuviško (tvarkingo!) paso Lietuvoje niekas neregistravo: nei gyvenamojo seniūnijoje, nei apskrityje. (O neregistruoto – darban nepriima). „Išregistruok (lietuvišką pasą?)...“ Kaliningrade“. Suprato, kad reikia išregistruoti turimą rusišką pasą, atsisakant Rusijos pilietybės. Vaziavo Kaliningradan. Ten išaiškėjo: išregistruoti reikia ne tą, paprastą rusišką pasą, o išsiimti naują – Užsienio rusišką pasą ir jį išregistruoti. Prasidėjo begalinė kanceliarinė biurokratija – prireikė krūvos prašymų. Svarbiausia iš jų – raštiškas tėvų sutikimas išleisti sūnų... iš Rusijos federacijos. Tuo tikslu iš apsigyvenusius miškų tėvus nugabenti (gal traktoriumi!) į rajono centrą pas notarą. Atsisakyti Rusijos pilietybės? – aja-jai – koks neigiamas įvykis! Įtikinėjama: turėsi darbą, žmogum pas

Naujai pastatyta šventovė Elektrėnuose su septyniais bokštais, reiškiančiais septynis šimtmečius krikščionybės Lietuvoje. Pašventinta 1996 m. liepos 28 d. plataus masto iškilnėje. Nuotr. V. V. Suslavičiaus

mus tave laiko, ir t.t. Dviejų valstybių biurokratinės mašinos šiuo atžvilgiu tarsi susigrojo: vieni – nenori išleisti, o kiti – priimti.

Sugrįžus iš Mažosios Lietuvos

Grįžtančių iš Mažosios Lietuvos mūsųose niekas su duona ir druska nelaukia. Aš negalėjau patikėti, jog šeima, apie kurią kalbama, su dviem mažais vaikais (Lietuvos piliečiais!), nors pati apsirūpino gyvenamu būstu, bet jau penktas mėnuo neturi jokių pragyvenimo šaltinių ir iš valstybės neguna net pašalpų už tuos vaikus. Nuvykau (nėbe pirmą kartą). Išvydau... tuščias lentynas ir blizgančias vaikų akyles su pajudusiais paakiais.

– Iš ko jūs gyvenate? – paklausiau Giedrę.

– Iš to, ką duodat Jūs, kai gaunate pensiją. Paskirstau duoną. Kas savaitę. Morkas ir kopūstus baigėm. Dar bulvėm mintam, spėjom pasisodinti. Kai baigsis, nežinau, ką reikės daryti. Neįregistruoti atgal į Rusiją?.. Vaikai nešala – malkų pasigaminam. Ir ačiū poniai S.S. iš Kanados, kuri vaikus aprenge.

– Jeigu valstybė jūsų neregistravo, tai gal seniūnija ar kokio fondo galėtų? – aiškinu.

– Niekam esam nereikalingi. Mes – žmonės tarp dangaus ir žemės. Kybom. Ir nusileisti neleidžia. Visur svetimais laiko

– ir Karaliaučiuje, ir čia, Lietuvoje. Siuntinėja vieni pas kitus. Už vaikus – nė cento pašalpos negavau. Net už pagimdymą. Vyras bedarbio pašalpos akysse nematė. Fondai? Juokiatės! Visokie labdaros, paramos, Caritas, Tremtinių, Kaimo vaikų, net kalinių-nusikaltėlių šelpimo fondai rūpinasi tik „savais“. Va, į Alytaus kalėjimą šventėms penkis sunkvežimius atgabeno – kaip į sanatoriją. Na, pas mus buvo užėjęs vietinis klebonas. Susipažinti. Vaikučiais pasigėrėjo ir pamatė, kad jie dar per maži katekizmo mokyti...

Sunku atgaivinti pakirstas šaknis gimtojoje žemėje žmonių, grįžtančių iš paskutinės rusiškos kolonijos – Rytprūsio. Iš vaikystės žinau duonos vertę. Todėl be svyravimų dalinuosi savais kąsniais su minėtais žmonėmis (kai viena senatvinė pensija „gina“ nuo bado penkis asmenis), nes nuolatos girdžiu du laibus balselius:

– Močiute, valgyt noriu!...

– Man... niam niam!...

Girdžiu. Jeigu norėtų išgirsti dar kas nors, adresas: E. Pečiulis, Novos km., Zapyškio paštas, Kauno rajonas. Lithuania.

Pastaba: Taip pat galima kreiptis į sutikusį mano reikalus (leidybiniams) atstovauti gerb. tautietį, kurio adresas: Liucijus Ulbinas, 166 Prospect St., Hamilton, Ont. L8M 2Z4, Canada.

Demokratijos šaknys - savivaldybėse

Savivaldybės yra svarbus veiksnys demokratinėje valstybėje. Jos ir dabartinėje Lietuvoje atlieka reikšmingą vaidmenį. Ten savivaldybių rinkimai įvyks 1997 metų kovo 23 dieną. Juos gali laimėti buvę raudonieji darbiečiai, jeigu kitos partijos tylės ir stipriau nepajudės

JONAS DAUGĖLA

Netenka abejojti, kad 1996 m. seimo rinkimais Lietuvoje vėl buvo atstatyta demokratinė santvarka. Naujai sudaryta vyriausybė iš pat pirmųjų dienų tvirtai suėmė valstybės vairą į savo rankas ir stengiasi iš pagrindų pertvarkyti visą valstybinį gyvenimą.

O tas gyvenimas per ketverius LDDP valdymo metus buvo gerojai sugriautas. Naujoji vyriausybė perėmė apgriautą valstybinio gyvenimo paveldą. Mafijos siautėjimas yra išėjęs iš bet kokių ribų. Bankų vagystės ir nelegali prekyba sužlugdė tautos ūkį. Pusiaukelėje sustabdyta žemės reforma ir privatizacija suardė žemės ūkį. Be to, Lietuva skendi užsienio ir vidaus skolose.

Nauji užmojai

Seimas ir naujoji vyriausybė, vos tik suskaičiavus rinkimų balsus, pradėjo ieškoti būdų visoms šioms negerovėms pašalinti. Min. pirm. G. Vagnorius, pristatydamas naująją vyriausybę ir jos programą, įsakmiai pareiškė, kad vyriausybė šiandien daugiau nei bet kada bus reikalinga visų piliečių pagalbai. Ir daugelis negerovių bus bandoma pašalinti savanoriška savųjų žmonių talka. O seimo pirm. V. Landsbergis pareiškė, kad ilgi vergovės metai ir LDDP valdžia yra visai palaužusi mūsų kaimo žmonių pasitikėjimą savo jėgomis. Tą pasitikėjimą reikia nedelsiant žmonėms grąžinti. Tik labai gaila, kad nei min. pirm., nei seimo pirmininkas neišsakė, kokių būdu bus žmonėms atstatytas pasitikėjimas savomis jėgomis ir kaip bus organizuojama savanoriška talka.

Istorinė patirtis rodo, kad valstybiniame gyvenime geriausia, o gal ir vienintelė, priemonė į tą gyvenimą įtraukti plačiąsias žmonių mases yra vietos savivaldybės. Per gerai organizuotas savivaldybes vyriausybė gali didelę savo veiklos dalį patikėti

vietos gyventojams. O be to per savivaldybes žmonės pasijunta esą tikri savosios šalies šeimininkai. Taip yra ugdomas kaimo žmonių pasitikėjimas savosiomis jėgomis. Taip pat per savivaldybes sudaromos sąlygos visiems dalyvauti politiniame šalies gyvenime.

Savivaldybės Lietuvoje

Lietuvos savivaldybių atsiradimas yra surištas su senų laikų tautos gyvenimo istorija. 1861 m. Rusijos caras panaikino Lietuvoje baudžiavą ir mūsų kaimiečius išvadavo iš ponų vergijos, kuri daugeliu atvejų prilygo Amerikos juodųjų vergų likimui. Tad ir gimė neva pirmosios mūsų savivaldybės. Šalis buvo padalinta valsčiais. Valsčiaus žmonės rinko tarybas, valdybas, viršaičius bei seniūnus. Tie valsčiai tada buvo vadinami „gminomis“. Po 1863 m. sukilimo vietoje „gminų“ buvo įsteigtos „žemietijos“.

Tikrumoje nei „gminos“, nei „žemietijos“ didelių teisių mūsų kaimiečiams nesuteikė. Rinkimuose galėjo dalyvauti tik žemvaldžiai ir turto savininkai. Bet ir tuos išrinktuosius turėjo tvirtinti bei galėjo kiekvieną atvejų nušalinti rusų pareigūnai. O be to ir taip išrinktųjų valdžia buvo labai ribota. Daugiausia šios savivaldybės buvo naudojamos mokesčiams rinkti ir mūsų jaunuoliams į kariuomenę gaudyti.

Vis dėlto ir tokio riboto pobūdžio savivaldybės turėjo šio-kią tokią įtaką kaimo žmonių nuotaikoms atgaivinti. Kažkaip kaimo žmonės pasijautė, kad jie šiek tiek atgavo savo prigimtas teises ir valstybiniame gyvenime turės šio-kią tokią, kad ir labai nežymią, įtaką. O be to per rinktus „vairus“ ir šaltyšius jie galėjo rusų valdžios pareigūnams pareikšti savo pageidavimus bei nusiskundimus.

Nepriklausomybės laikais

Tikrosios mūsų savivaldybės buvo sukurios tik 1918 m. atstačius Lietuvos nepriklausomybę. Jos kūrėsi pačių vietos gyventojų pastangomis. Tautos laisvei apginti to meto mūsų vyriausybė pasaukė prie ginklo savanorius. Vykstant žūtbūtinėms laisvės kovoms, to meto vyriausybė neturėjo laiko rūpintis vietos gyventojų reikalais. Visoje šalyje siautėjo bermontininkų ir visokios kitokios plėšikų gaujos. Ūkininkai nuolat buvo apiplėšiami ir žudomi. Tad vietos žmonėms teko patiem sutelktinėmis jėgomis organizuoti savo ir savo turto apsaugą. Taip ir atsirado pirmosios savivaldybės.

Viena pirmųjų susiorganizavo Joniškio savivaldybė. Gyventojai išrinko valsčiaus valdybą ir viršaitį. Vėliau joniškėčių pavyzdžiu pasekė ir kitų Lietu-

(Nukelta į 5 psl.)

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

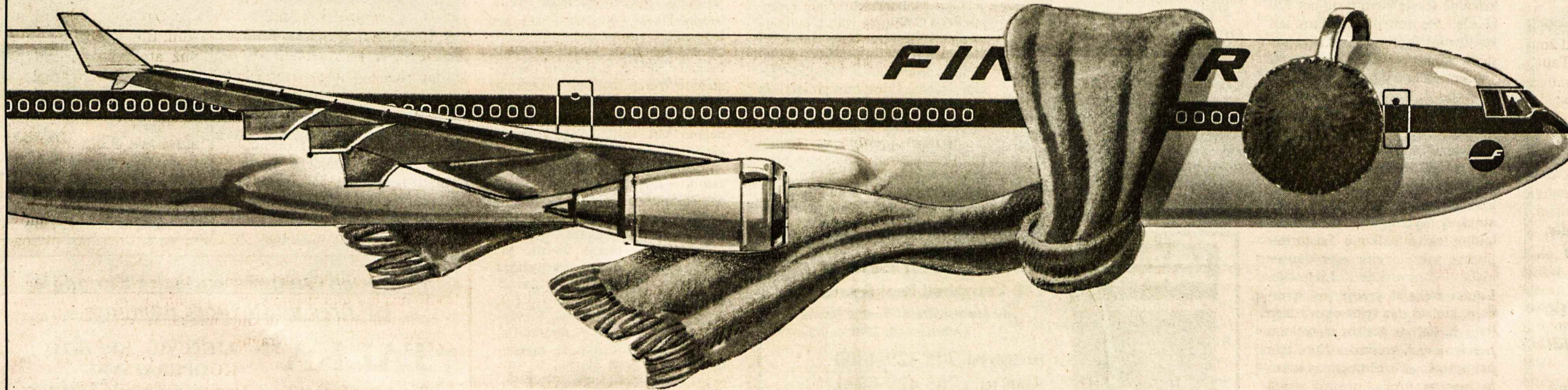
Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvių Namus)

Tel. 416 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

WINTER PRICE FREEZE

VILNIUS FROM \$875⁰⁰

Jei žadate šią žiemą keliauti į Europą, dabar yra pats laikas užsisakyti kelionę. Tuo labiau, kad Norvista užšaldė bilietų kainas. Skraskite Finnair linija, pasižymėjusia geriausiomis paslaugomis, patikimumu ir saugumu. Sužinosite, kodėl Norvista savo įgyta patirtimi kelionių surengimo srityje yra pirmaujanti bendrovė kelionėms Šiaurės Europoje. Nelaukite pavasario – skambinkite dabar, pasinaudokite užšaldytomis žiemos kainomis.

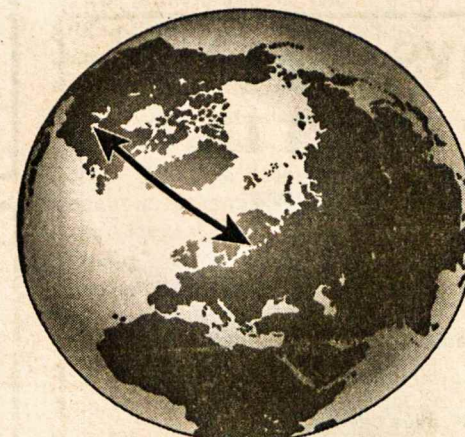
Norvista

Finnair is a partner in AEROPLAN.

GATEWAY TO THE WORLD

Contact your travel agent or call Norvista Tours at (416)222-0203 or 1-800-461-8651.

Finnair flights from New York, with Air Canada connection from/to Toronto, Montreal and Ottawa.

LAISVOJE TĖVYNĖJE

POETAS LAUKIA TĖVŲ ŽEMĖS

Išėjivios poetas Kazys Bradūnas, net ir laimėjęs valstybinę Lietuvos literatūros premiją, vis dar negali atgauti tėvams priklausiusios žemės Alvitė, Vilkaviškio rajone. Ten jie turėjo beveik 50 hektarų ūkį. Jame jau buvo spėję įsikurti gyvulininkystės ūkis su 400 vietų mechanizuota karvide, pašarų sandėliu, daržine bei kitais pastatais. "Lietuvos ryto" korespondentas Algis Vaskevičius rašo: "1991 m. gruodį K. Bradūnas pateikė prašymą atstatyti jam nuosavybės teisę į šią žemę. Tuomet jis dar nežinojo, ar žemę norės atsiimti natūra, ar prašys kompensacijos. 1992 m. gegužės mėnesį buvo gautas dar vienas jo prašymas sugrąžinti žemę buvusioje vietoje. Per tą laiką vietoj buvusio S. Nėries kolūkio buvo sukurta Alvitė žemės ūkio bendrovė, gyvulininkystės kompleksas išuostėjo. 1995 m. vyriausybė skyrė Vilkaviškio savivaldybei lėšų, ir iš bendrovės už 150.000 litų kompleksas buvo nupirktas, sumokant pajininkams. Porą komplekso pastatų – verslę ir daržovių sandėlį – įsigijo privati asmenys..."

NESIBAIGIANČIOS KLĖTYS

Vilkaviškio rajono burmistras Jonas Mačys prisipažįsta, kad jį sutvarkyti K. Bradūno tėviškės reikalą telefonu ragino Lietuvos prez. A. Brazauskas patarėjas R. Gudaitis ir net žemės ūkio atstovai. Burmistrai J. Mačiūnui atrodė, kad problema beveik užbaigta, nes gyvulininkystės ūkio pastatai buvo nupirkti ir priklausė savivaldybei. Esą K. Bradūnui jau buvo galima garantuoti, kad ten nebus įrengta skerdykla ar kiaulių penėjimo punktas, nors būta ir tokių planų. Žurnalistas A. Vaskevičius pasakoja: "K. Bradūnas ne kartą yra pareiškęs, kad jis nori atgauti žemę ten, kur ji buvo, jam brangus buvusios tėviškės slenkstis, šalia esantis senas kryžius. Poetas nori susigrąžinti žemę, esančią po komplekso pastatais, bet visa 4,5 hektaro ploto komplekso teritorija. Poeto gimtinės namas buvo 150-200 metrų nuo dabartinio komplekso pastatų. Pernai birželio mėnesį architektai ir projektotojai parengė grąžinamos žemės planą..." Dabar burmistrai J. Mačiūnui atrodo, kad ūkinių pastatų vertė siekia apie tris milijonus litų. Tuos tuščius pastatus saugo do samdomi sargai. Esą šią vietą buvo planuota išnuomoti žirgynui, bet ir tos minties buvo atsisakyta. "Lietuvos ryto" korespondentui A. Vaskevičiui burmistras J. Mačys pareiškė: "Griauti ant poeto priklausiančios žemės pa-

statytą gyvulininkystės kompleksą mes nežadame, ir rajono taryba tam nepritaria".

LOPŠELIAI IR DARŽELIAI

Alytaus miesto taryba, anksčiau vaikų lopšeliu ir darželiu vadindavusi pagal jų turimus numerius, dabar jiems suteikia medžių, augalų bei gyvūnų dažniausiai mažiųjų vardus, kaip pvz. "Eglutė", "Vyturėlis", "Linėlis". Juos lengviau už numerius atsimena mažieji lankytojai. Septyniolikai vaikų lopšelių ir darželių, turėjusių numerius, teko suteikti kitus pavadinimus.

BRANGŪS DUOBKASIAI KAUNE

Nuo šių metų sausio 1 d. Kaune beveik pustrčio karto pa-brango duobkasių paslaugos kapinėse. Ten jas tvarko vienintelė savivaldybės įmonė "Kapinių priežiūra". Duobės iškasimas žiemomis metu šeimos kape molingose Senavos, Eigulių, Romanių kapinėse kainuos 227 litus, o lengvą žemę turinčiose Karmėlavos ir Petrašiūnų kapinėse – 174. Už vasarines paslaugas tose kapinėse atitinkamai reikės mokėti 156 ir 120 litų. Pigesnės kainos yra naujose kapavietėse. Ten duobės iškasimas žiemą priemolyje – 197 litai, smėlyje – 151 litas, o vasarą – 136 ir 104 litai. Duobės iškasimas laidojimo aikštėse, priklausantis nuo kasamos žemės svorio, bus pigesnis 50-90 litų. Kaune populiariausios yra Karmėlavos kapinės. Mat jose, remiantis 1995 m. duomenimis, iš 3.800 mirusių kauniečių buvo palaidota 1.750.

TELSIŲ SUKAKTIES KNYGA

1996 m. gruodžio pradžioje Telsiai išskilmingai paminėjo miesto savivaldos du šimtai penktąsias metines. Šia proga "Atkulos" leidykloje 6.000 egzempliorių tiražu buvo išleista beveik 50.000 litų kainavusi sukaktuvinė knyga "Svetingas Telsių kraštas". "Lietuvos ryto" korespondentės Jūratės Sprindžiūnaitės pranešimu, ši brangi leidinys teko sunaikinti. Mat dar šventės išvakarėse jame buvo rasta daugybė gramatikos, skrybės, vertimo klaidų. Neko-kybiška buvo ir sukaktuvinio leidinio poligrafija. Knygos skaitytojai nustebo, jos viršelyje pamatė autoriumi paskelbtą vyr. architektą Algirdą Žebrauską pavarde. Mat jis tik paruošė leidinio tekstą ir su leidybos išlaidas padengusia savivaldybe autorystės teisės nebuvo susitaręs. Užsieniečių garbės svečiams išdalyto "Svetingo Telsių krašto" 44 puslapių voikiškame tekste buvo rasta net 120 klaidų. Jos buvo pastebėtos sukaktuvinės šventės metu, kai užsieniečiams jau buvo išplatinta 150 šio leidinio egzempliorių. Architektas A. Žebrauskas, Lietuvos valstybinės premijos laureatas, teisinis, kad jam leidinio tekstą teko paruošti naudojantis net trisdešimt keturiais leidiniais, o pasirašyti autoriumi patarė "Atkulos" leidykla. Žemaičiams gėdą atnešusi "Svetingo Telsių krašto" leidinys teko sunaikinti. Tai turbūt pirmas toks atvejis nepriklausomybės atgavusioje Lietuvoje. Liūdni reikalai yra ir jos spaudoje, kur vis dar vyksta kova tarp lietuvių kalbos žodžių ir niekam nereikalingų svetimžodžių. Ten net antraštėse areštuojamas suimto asmens turtas, o savo vardą atgavusių Lietuvos policiją vis dar valdo iš sovietinio šiukslyno atkeliavę komisarijai.

V. Kst.

Svečiai iš Nevados – dr. ALGIS IR ŽIVILĖ MATULIŲNIAI, aplankę Lietuvos respublikos garbės konsulę INGRIDĄ BUBLIENĘ dešinėje. Kairėje – J. DUNDURAS

Hamilton, Ont.

"ŠIRVINTOS-NEMUNO" TUNTO VEIKLA susitvėrė įsijungus vadovėms ps. Loretai Mačytei ir vyr. sk. Lisai Lattanzii. Sveigos vyksta numatyta tvarka šeštadieniais po lituanistinės mokyklos pamokų parapijos šventovės salėje. Stropiai buvo ruošiamasi Kazuko mugėi. Deja, šiais metais tradicinei mugėi nepavyko gauti Jaunimo centro salės. Todėl vietoj Kazuko mugės balandžio 13, sekmadienį, įvyks tokio pat pobūdžio skautų mugė. Kaip ir kasmet tikimės gausių lankytojų iš Hamiltono ir apylinkių, visuomet įvertinusių jaunimo pastangas ir entuziazmą ruošiant šį metinį renginį. Tunto vadija reikią skautišką padėką Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvui "Talka" už piniginę paramą, kuri bus panaudota skautiškai veiklai tobulinti. D.G.

PRISIMINDAMI a.a. POVLIA BOSA ir reikišdami šeimai užuojautą, Kanados lietuvių fondui aukojo: \$25 – J. E. Bajoraičiai; \$20 – A. E. Grajauskai, K. A. Žilvyčiai, J. G. Kristolaičiai, J. R. Pleiniai, L. Plūra.

PRISIMINDAMI a.a. DIONIZĄ STUKĄ ir reikišdami šeimai bei artimiesiems užuojautą, Kanados lietuvių fondui aukojo: \$60 – A. V. Stanevičiai; \$25 – J. E. Bajoraičiai, Ald. Z. Stanaičiai, S. Dalius, D. Žemaitienė; \$20 – P. Z. Sakalai, J. T. Andrukaičiai, P. I. Zubai, P. Žulys, Z. N. Stonkai, J. Stankus, Z. Čekauskas, P. E. Armonai, P. S. Kanopos, J. R. Jurgučiai, Y. M. Gimžauskai, L. D. Gatauskai, J. G. Kristolaičiai, K. A. Žilvyčiai; \$15 – J. R. Pleiniai; \$10 – V. R. Bartininkai.

Kanados lietuvių fondas nuoširdžiai dėkoja už aukas. KLF

A.a. P. Boso atminimui "Tremtinių grįžimo fondui" aukojo dr. A. A. Gaillai.

A.a. D. Stuko atminimui "Vaiko tėviškės namams" aukojo: \$40 – B. V. Vidugiris; \$25 – Z. J. Rickai; po \$20 – I. P. Girmiai, V. M. Kazlauskai, P. Styra; po \$10 – R. Choromanskis, A. Gedminienė, J. Blekaitis.

A.a. Alb. Styrienės atminimui "Vaiko tėviškės namams" A. Erstikaitienė aukojo \$15.

KLK MOTERŲ DR-JOS HAMILTONO skyriaus narių susirinkimas įvyko sausio 26 d. parapijos salėje, dalyvaujant dvasios vadui klebonui kun. J. Liaubai, OFM. Į susirinkimą atvyko centro valdybos pirm. A. Sungailienė. Viešnia skaitė paskaitą apie "Vaiko tėviškės namų" problemas Lietuvoje. Pranešimus apie skyriaus veiklą ir lėšas padarė skyriaus pirmininkė R. Choromanskytė ir išdėstinė M. Kybartienė.

Coldwell Banker

D.J. Campbell Real Estate Ltd.

1249 Mosley Street, Wasaga Beach, Ontario L0L 2P0

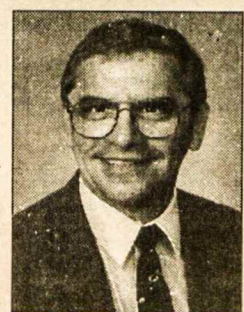
Ištaigos tel. 705 429-4800

Namų tel. 705 429-8731

Faksas 705 429-4835

Geriausią informaciją, patį geriausią patarimą, kokį tik įmanoma teikti, perkant ar pardaviant nuosavybę Wasagos apylinkėse jus gausite kreipdamiesi į Richard'ą Ratensperger'į.

Skambinkite jau dabar dėl nemokamo jūsų namų ar vasarnamio įkainavimo.

Richard Ratensperger, pardavimo agentas

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.C.H.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- VAIKŲ EISENOS NESKALDUMAI
- PLOKŠČIAPIEDYSTĖ
- IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDEKLAIŠ
- PRIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILIUS ĮRANKIUS

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:

ANCMASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

kybę. Lietuvos vėliavą nešė Romualdas Barisa. Po pamaldų visi buvo pakviesti į salę pasikabėti ir pašviesinti suneštais skanėstais. Lietuvių grupės dalyvavimą gražiai suorganizavo KLB Otavos apylinkės pirm. Rūta Danaitytė.

GAVENIOS SUSIKAUPIMAS, kuriam vadovaus iš Vilniaus atvykęs pranciškonas kun. S. Jurčys, OFM, įvyks š. m. kovo 2, sekmadienį, 3 v.p.p., St. Elizabeth šventovėje, 1303 Leaside Ave. Visi kviečiami dalyvauti. Prieš šv. Mišias bus klausoma išpažinčių. Kor.

St. Catharines, Ont.

KLB ST. CATHARINES APYLINKĖS visuotinis susirinkimas įvyko sekmadienį, vasario 2. Pirminkamas vadovė pats valdybos pirmininkas Algimantas Zubrickas, pristatydamas trumpą dienotvarkę. Pradžioje jis nušvietė praeitų kadencijos atliktus darbus. Veikla nedidelė, tačiau ji rodo, kad ši apylinkė nėra nemano išnykti. Susirinkime dalyvavo beveik 30 žmonių energingai patvarkiusių reikalus taip, kad senoji bendruomenės valdyba ir revizijos komisija pasilikto kitai kadencijai.

TELSIŲ KUNIGŲ SEMINARIJAI surinkta 1620 dolerių. Jau gauta ir Telsių vyskupo Antano Vaičiaus padėkos raštas, pažymintis, kad \$200 aukojo Ona Sakalauskiene; per kleboną Kęstutį Butkų, OFM, po \$100 – K. Bubelis, Joana Bušauskienė, Jonas Dervaitis, F. S. Janušonai, P. Meškauskas, M. Ruzgys, S. Šetkus, K. Stankus, Z. Staigaitienė; po \$50 – A. Dainorienė, J. Karaliūnas, J. Kazragys, G. Kuchmas, J. Skivealas, R. Slavickas, S. Slavickas, S. Zubrickas, S. Ulbinas; \$30 – S. Gudaitis; po \$20 – I. Tauteras, J. Vyšniasauskas.

ŠIEMET REKOLEKCIJOS pas mus įvyks kovo 24 ir 25 dienomis. Jas praves svečias iš Lietuvos, pranciškonų vyresnysis Lietuvoje, Tėvas Benediktas Jurčys, OFM. Tikslu valanda bus pranešta per sekmadienio pamokslą. Klebonas kun. Kęstutis Butkus prašo visus dalyvauti.

MŪSŲ MENININKAI planuoja surengti meno parodą Mississaugoje-Anapilyje, Motinos dienos proga. Tikslas – ne pelnas, bet noras prisidėti prie Kanados lietuvių kultūrinės veiklos. S. Šetkus

London, Ontario

A. a. ONA KUDUKIENĖ mirė 1997 m. sausio 26 d. Marian Villa slaugos namuose, eidama 88-tus metus. Viena pokario ankstyvųjų londoniečių, netektyje paliko vyrą Kazį (John), brolių Joną Pipirą, Worcester'je, Massachusetts ir giminės Lietuvoje. Pašarvota Hingnan O'Neil laidojimo namuose. Maldas prie karsto atliko Šv. Petro katedros-bazilikos kunigas Greg Bonin. Palaidota sausio 28 d. Šv. Petro R.K. kapinėse. Pietums visi pakviesti į valgyklą Marienbad.

White Rock, B.C.

VASARIO 16-SIOS IŠKILMĖS prasidėjo sekmadienį 11 v.r. Mišiomis "Good Shepherd" šventovėje. Po to vyko minėjimas dalyvaujant Lietuvos garbės konsuliui Christopher Juras, kuris tarė žodį. Paskaitą skaitė Bernadeta Abromaitytė-Werch. Meninę programą atliko pianistė Janina Kuzmickaitė ir muzikas Aleksas Dudonis. Po minėjimo visi vaišinosi pyragais ir kava.

Apylinkės valdyba praneša, kad šiais metais mirė – a.a. Antanas Stationis ir a.a. Antanas Kestavičius. Šeimoms ir giminėms reikiama nuoširdi užuojauta.

Praėjusiais metais Vasario 16-tosios, Motinos dienos ir gegužinės progomis suaukoto – \$1267.25 siuntiniamis į Lietuvą. Auksioje: J. Tumaitienė, B. A. Vileitai, V. Sapkus, E. V. Smilgiai, A. Goranson, C. Domenta, V. Gabas, E. Jurkšaitis, M. Artis, A. P. Skučiai, K. Stirbis, G. Ulrich, A. Smilgys, J. Sakalauska, B. E. Hermanai, V. Malerienė, A. Tautkuvienė, J. Nastajus, A. Šmitienė, A. S. Kenstavičiai, P. Berneckas, O. Macijauskienė, M. J. Kokoliai, L. Macijauskienė, L. Klimas, A. Šimkus, K. Macijauskas, Greening, N. Cameron, P. R. Butvila.

Nuoširdus lietuviškas acū viems aukotojams.

KLB Britų Kolumbijos apylinkės valdyba

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata oro paštu – 115 dolerių visuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel 905 383-9026

154 Darlington Dr. Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Trisdešimt devintoji metinė Jaunimo centro rėmėjų Čikagoje vakarienė įvyko 1996 m. gruodžio 8 d. Ji buvo pradėta prieš šį renginį kun. Juozo Vaišnio, SJ, atnaušintomis Mišiomis. Salėje susirinkusius gausius rėmėjus pasveikino JC administracijos sekr. Dana Mikužienė. Status su paruoštais patiekalais palaimino kun. J. Vaišnys. Tradicinės vakarienės tikslas buvo finansinės paramos tikslas administracinis Jaunimo centro reikalams. Užbaigus vakariene, JC tarybos pirm. Vaclovas Momkus užtikrino dalyviams, kad ši institucija dar nežada užbaigti savo dienų. Darbas tęsiasi. Jaunimo centras liks gyvas, nes jame dar veikia lituanistinė mokykla, skautų jaunimas, Pedagoginis institutas, prof. dr. Jono Račkausko vadovaujamas Lituanistikos tyrimų ir studijų centras. Dr. Antanas Razma Lietuvių fondo vardu įteikė penkių tūkstančių dolerių čekį. Jis taipgi pabrėžė, kad Lietuvių fondas rėmė ir remia Jaunimo centrą, jau spėjusį išsiuginti naują veiklų kartą. PLB pirm. Bronius Nainys priminė, kad Jaunimo centro veikla ir dabar yra naudinga nepriklausomybės atgavusiai Lietuvai. Visiems rėmėjams padėkojo Jaunimo centro direktorius Zigmantas Mikužis. Lietuvių dainų programėlę atliko JC lituanistinės mokyklos vaikų choras.

Čikagietis kun. Antanas Saulaitis, SJ, lankėsi pas Australijos lietuvių. Jis dalyvavo Lietuvių dienose Melburne, Lietuvių skautų penkiasdešimtmečio stovykloje, aplankė Kanberos lietuvių, Sidnio lietuvių koloniją ir Sidnio lietuvių sodybą. Svečias iš Čikagos apsilankytose vietovėse atnaušavo lietuviškas Mišias. Išleistuves jam surengė Sidnio lietuvių katalikų kultūros draugija.

ALB tarybos suvažiavimas buvo susietas su Devynioliktosios Lietuvių dienomis Melburne. Jame ne tik buvo išrinkti naujoji ALB krašto valdyba, bet ir mestas žvilgsnis ateitin. Buvo netgi pasiūlyta Pasaulio lietuvių bendruomenę (PLB) pavadinti Pasaulio užsienio lietuvių bendruomenė (PULB), o jos seimui rengti tik nepriklausomoje Lietuvoje.

ALB tarybos suvažiavime Melburne kelios valandos buvo skirtos svarstyboms "Australijos lietuvių bendruomenė 2010 metais?" Šis klausimas buvo svarstomas keturiose grupėse. Tačiau konkrečių nutarimų nebuvo padaryta. Didesnio dėmesio svarstybose nebuvo susilaukta. Iš tikrųjų kyla klausimas, kodėl buvo pasiūlytas toks tolimas šuolis ateitin. Ar negeriau būtų buvo pasitenkinti kuklesniu žingsniu į 2000 metus?

Ukraina

Alfonso Kairys "Lietuvos ryte" rašo apie lietuvišką žodį Ukrainos Zaporozėje. Jis skundžiasi, kad yra sunku nustatyti tikslų ten gyvenančių lietuvių skaičių. 1989 m. gyventojų surašymo duomenys yra šykštūs. Tikslus žinių pateikia Zaporozės lietuvių draugijos pirm. Aleksandras Žukaitis. Jo ukmergiškiai proseneliai Zaporozės srityje apsigyveno 1914 m. Tada ten visoje srityje gyveno tik 395 lietuviai. Iš to bendro skaičiaus 175 buvo įsikūrę Zaporozės mieste, o 220 – Zaporozės srityje. 1996 m. buvo įsteigta Kristijono Donelaičio vardu pavadinta sekmadienio mokykla. Ją po savo stogu yra priglaudusi keturiasdešimt ketvirtoji ukrainiečių mokykla. Į pirmuosius užsiėmimus atėjo tik devyni lietuviai moksleiviai ir penkiolika suaugusiųjų. Jų mokytoja – kaunietė Nina Kimenko, Kauno politechnikos instituto auklėtinė. Ji

juos moko lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos, supažindina su Lietuvos etnokultūros pagrindais.

Australija

Lietuvių savaitraštis "Mūsų pastogė" 1996 darbo metus gruodžio 20 d. užbaigė specialia vakarone Lietuvių namuose. Jon buvo pakviesti leidėjai, redakcijos bendradarbiai, Sidnyje gyvenantys administracijos talkininkai. Tarp jų buvo ir svečių iš Lietuvos. Vakaronę įvadiniu žodžiu pradėjo LB spaudos sąjungos valdybos pirm. Vyt. Patašius. Apie "MP" ateities galimybes kalbėjo valdybos vicepirm. dr. Vyt. Doničela ir red. Br. Žalys. Vakaronės dalyviams paaiškėjo, kad 1997 m. bus surengtas didesnis lėšų telkimo vaju, nes reikia tobulinti "MP" leidimo techniką. "MP" bendradarbis dr. G. Kazokienė pranašavo, kad rėmėjų atsiras, tik reikia išmokyti juos prašyti. Sporto žurnalistas A. Laukaitis buvo skeptiškesnis. Jis siūlė įvesti "MP" puslapį jaunimui, nesidominčiam visuomenei veikla, o politinius straipsnius trumpinti ir mažinti jų skaičių.

Čikagietis kun. Antanas Saulaitis, SJ, lankėsi pas Australijos lietuvių. Jis dalyvavo Lietuvių dienose Melburne, Lietuvių skautų penkiasdešimtmečio stovykloje, aplankė Kanberos lietuvių, Sidnio lietuvių koloniją ir Sidnio lietuvių sodybą. Svečias iš Čikagos apsilankytose vietovėse atnaušavo lietuviškas Mišias. Išleistuves jam surengė Sidnio lietuvių katalikų kultūros draugija.

ALB tarybos suvažiavimas buvo susietas su Devynioliktosios Lietuvių dienomis Melburne. Jame ne tik buvo išrinkti naujoji ALB krašto valdyba, bet ir mestas žvilgsnis ateitin. Buvo netgi pasiūlyta Pasaulio lietuvių bendruomenę (PLB) pavadinti Pasaulio užsienio lietuvių bendruomenė (PULB), o jos seimui rengti tik nepriklausomoje Lietuvoje.

ALB tarybos suvažiavime Melburne kelios valandos buvo skirtos svarstyboms "Australijos lietuvių bendruomenė 2010 metais?" Šis klausimas buvo svarstomas keturiose grupėse. Tačiau konkrečių nutarimų nebuvo padaryta. Didesnio dėmesio svarstybose nebuvo susilaukta. Iš tikrųjų kyla klausimas, kodėl buvo pasiūlytas toks tolimas šuolis ateitin. Ar negeriau būtų buvo pasitenkinti kuklesniu žingsniu į 2000 metus?

V. Kst.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Stainerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į:

Angele Šalvaitytė, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
J. mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705 429-2121 ar 705 445-5640
namų tel. 705 429-6428

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje.

isikūres nuosavybės namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos.

AKTYVAI PER 39 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki 1.75%	Asmeninės nuo 6.25%
santapus 2.25%	neklm. turto 1 m. 5.20%
kasd. pal. taupymo sąsk. 1.50%	

INDĖLIAI:	Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santapų dydį iki \$2,000. Be to, narių santapų apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu
90 dienų indėlius 2.25%	
180 dienų indėlius 2.25%	
1 m. term. indėlius 2.75%	
2 m. term. indėlius 3.75%	
3 m. term. indėlius 4.50%	
4 m. term. indėlius 4.75%	
5 m. term. indėlius 5.25%	
RRSP ir RRIIF3 (Variable) 2.50%	
1 m. ind. 2.75%	
2 m. ind. 3.75%	
3 m. ind. 4.50%	
4 m. ind. 4.75%	
5 m. ind. 5.25%	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

MASTER CARD KREDITO KORTĖLĖ

INTERAC KORTĖLĖ

KAIRYS BALTIC EXPEDITING

siunčia siuntinius ir pinigus į Lietuvą:

- \$8 kub. pėda, priimame bet kokias dėžes.
- \$18 pristatymas iki 50 kg į vieną adresą.
- Atsižvelgiant į Lietuvos muitinės įstatymus, vienam asmeniui be muto galima siųsti tik 31.5 kg.
- Kad būtų geriau visiems, pageldaujame, kad dėžės nebūtų sunkenės kaip 20 kg.
- Iš toliau siųsti U.P.S.
- Siunčiant dolerius iki \$2,000 – 4%, plus pristatymas.
- Siunčiant daugiau kaip \$2,000 – 3%, plus pristatymas.
- Kanados dolerių pristatymas – \$5 (kan.), Amerikos dol. – \$12 (amer.).

Montrealyje – Leonas ir Genė Balaišiai .....tel. 514 366 8259
Hamiltono apylinkėse – Bernardas ir Danutė Mačiai .....tel. 905 632-4558
Deihi, Simcoe – Andrius ir Gertrūda Usvaitai .....tel. 519 773-8007

Dėl pinigų siuntimo, maisto siuntinių kainoraščių, ar dėl platesnių informacijų prašom rašyti ar skambinti Vytui ar Genėi Kairiams, 517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ont. L8E 5A6

Apie Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) valdybos veiklą, numatytus darbus ir kitus reikalingus pranešėjame bendraraščiais, siuntinėdami juos kraštų bendruomenių bei jaunimo sąjungų valdyboms, JAV LB tarybos nariams, o paskiausiai laiku ir JAV LB apygardų bei apylinkių valdyboms. Svarbesnius iš jų siuntinėjame VIII PLB seimo nariams, spaudai (beveik visus), Lietuvos ambasadoms, konsulatams. Iš viso iki šiol buvo parašyti ir išsiuntinti 26 bendraraščiai.

Apie PLB seimo vietovę pranešėme 1996 kovo 20 bendraraščiu nr. 22. Bendraraščiu nr. 23 1996 birželio 14 pakartojo pranešimą apie seimo vietovę, programos komisiją ir pranešėme jos adresą. Bendraraščiu nr. 24 1996 rugsėjo 11 vėl pakartojo pranešimą apie seimo vietovę ir pranešėme tikslią datą. Taip pat padarėme ir 1996 gruodžio 20 bendraraščiu nr. 25. Visus tuos bendraraščius išsiuntinėjome užsienio lietuvių laikraščiams. PLB seimo vietovę ir datą pranešėme ir 1997 sausio pabaigoje asmeniškai adresais (iš viso 6100) išsiuntinėjame PLB valdybos lankstinuke "Pasaulio lietuvių bendruomenė".

Visoms kraštų bendruomenėms pranešėme kiekvienai numatytą atstovų į seimą skaičių ir visais tais raštais taip pat ragino juos išrinkti pagal PLB konstituciją bei savo kraštų įstatus ir nurodėme datas, iki kurių atstovų sąrašus atsiųsti PLB valdybai, kad laiku galėtumėm parūpinti jiems transportą, nakvynę, maitinimą bei kitus patarnavimus seimo vietovėje.

Tačiau spaudoje skaitome, kad net ir toks informacijos šaltinis iš PLB valdybos įstaigos Lemonte kažkur įstrigo ir jau nebe dėl mūsų kaltės ne visus PLB seimu besidominčius žmones pasie-

kė. Todėl vėl prašome užsienio lietuvių spaudos patarnavimo ir juo naudodamiesi dar kartą pranešame, kad:

Pasaulio lietuvių bendruomenės IX seimas įvyks Lietuvoje, Vilniuje, Gedimino pr. 53, Lietuvos seimo trečiuosiuose rūmuose, 1997 liepos 1-7. Seimo programą ruošianti Irenos Lukoševičienės vadovaujama komisija, bendradarbiaudama su PLB valdyba, numatė maždaug tokia jo eiga:

Seimas prasidės liepos 1, vakare, atstovų susipažinimo vakarone. Liepos 2 bus pradinės išklmės ir prasidės seimo posėdžiai; vakare numatytas Lietuvos partizanų pagerbimas. Liepos 3, 4, 5 tęsis seimo posėdžiai. Liepos 5 – darbų pabaiga. Liepos 6 – Karaliaus Mindaugo šventė – minėjimas. Liepos 7 seimo išvyka į Lenkiją pas Punksio ir Seinų lietuvius.

Kraštų bendruomenės, dar iki šiol neatsiuntusias mums seimo atstovų sąrašų, pakartotinai prašomos paskubėti juos išrinkti ir iki kovo 1 pranešti PLB valdybai jų vardus, pavardes, adresus, telefonus, faksus ir kuriems iš jų reikės parūpinti nakvynę, nes tai yra paskutinė data užsakyti viešbučius ar bendrabučius Vilniuje. Sąrašus gavusi, PLB valdyba su seimo nariais susirašinė ir viską pranešinė jiems tiesiogiai.

Norintiems papildomų žinių adresai: **PLB valdyba:** 14911 127th Str., Lemont, IL, 60439. Tel 630 257-8714, Fax 630 257-9010. **PLB atstovybė Lietuvoje:** Gedimino pr. 53, 215 kamb. (Seimo techniška organizatorė) Vilnius, Lietuva. Tel. 61-34-41, Fax 22-68-96. **Programos komisija:** 11 Wincott Dr., Apt. 910, Etobicoke, Ont. M9R 2R9, Canada. Tel. 416 246-9506.

Bronius Nainys,
PLB valdybos pirmininkas

Kanados lietuvių šeštadienių mokyklų mokytojų suvažiavimo dalyviai Toronte 1957 m. kovo 30-31 d.d.

Su dviem žymiais svečiais

Čikagos lietuvių "Seklyčioje" kalbėjo naujasis Marquette Parko klebonas kun. dr. MYKOLAS YAKAITIS ir iš Lietuvos grįžęs jaunimo veikėjas dr. ARYDAS ŽYGAS

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

"Seklyčia" yra vyresniųjų lietuvių centras, globojamas JAV LB Socialinių reikalų tarybos, kurios pirmininkė yra Birutė Jasaitienė. Šios tarybos apimtyje veikia Lietuvos vaikų vilties, Lietuvos našlaičių globos komitetai ir Lietuvos partizanų globos fondas. "Seklyčia" yra maža, bet tvirta lietuviška salelė jau smarkiai pasikeitusiam Čikagos Marquette Parke. Čia veikia ir Socialinių reikalų raštinių, teikiančių daugybę patarnavimų lietuviams, čia ir "Pensininko" administracija, biblioteka, restoranai, iš čia transliuojamos "Margučio II" radijo laidos. Čia glojami iš Lietuvos su tėveliais / mamomis atvykę gydytis su ortopedinėmis negalėmis vaikučiai, čia vyksta įvairūs posėdžiai, susirinkimai, o ypač puikios yra trečiadienių kultūrinės bei muzikinės popietės. Viena tokių popietių buvo sausio 15-tą. Nors buvo šalta, žvarbi diena, bet žmonės rinkosi anksti, kad užsiimtų vietas, nes tadien naujasis Švč. Mergelės Marijos gimimo parapijos klebonas, JAV LB Soc. reikalų tarybos pirm. B. Jasaitienės paskirtas, mieliai sutiko popietėje atsilankyti. Dalyvavo ir dr. Arvydas Žygas, tik prieš Kalėdas grįžęs iš Lietuvos. Jisai sutiko pakalbėti apie tai, kas daroma pasižvelgiant į žmonių Lietuvoje jaunimui. Meninę programą atliko kanklininkė Daiva Kimytė ir muz. Alfonsas Seniūnas.

Naujasis klebonas kun. Mykolas Yakaitis papasakojo trumpai apie save. Jis yra ir Šv. Barboros Bridgeporte klebonas, profesoriavęs įvairiose akademiniuose institucijose. Dar ir dabar kasmet važiuoja dėstyti Oxford'o universitetą, Anglijoje. Jis kalba keliomis svetimomis kalbomis, supranta ir lietuviš-

kai. Mokosi dabar lietuvių kalbos, kad "už mėnesio šv. Mišias galėčiau aukoti lietuvių kalba, o už metų 'Seklyčioje' kalbėsiu į jus jau lietuviškai." Jis sakėsi norįs visokeriopai padėti lietuvių parapijai ir parapijiečiams. Praėjusią vasarą jis lankėsi Lietuvoje, kur turi daug giminių. Apsilankymas bei tiesioginis susipažinimas su lietuvių iškėntomis kančiomis jį labai paveikė. Jis kvietė prašyti Viešpatį laiminti mus visus.

Pagrindinis šios popietės kalbėtojas buvo dr. Arvydas Žygas. Jis sakė kalbėsiąs apie gerus darbus, kurie yra atliekami Lietuvoje, ir tuos žmones, kurie tuos darbus atlieka.

Lietuva turi daug visokių problemų. Ekonominiai sunkumai šeimoje, moraliniai, dvasinio pagrindo trūkumas išsivysto į nedarną, alkoholizmą. Kai muose didelė žmonių dalis yra prisigėrusi. Kai žlugo ekonominio gyvenimo pagrindas, kilo nedarna šeimoje ir skurdo ciklas veda į beprasmybės ciklą. Vaikai tokiose prisigėrusiose šeimose būna dvasiškai sužaloti ir užaugę patys negali sukurti normalios šeimos. Daugelis tampa nusikalstamojo pasaulio nariais, vagimis, prostitutėmis ir t.t. Lietuvoje yra didelis žmonių nesveikatingumas, plinta ir vaikų genetinės ligos. Iš to kyla kai kurios socialinės problemos. Apie 20% nusikaltėlių yra nepilnamečiai. Vaikai jungiasi į gaujas (skustagalvius), į mafiją, patenka į vaikų kolonijas, kalėjimus.

Jei išsigimsta šeima, išsigimsta ir tauta bei kultūra. Šiandien didžiausias rūpestis yra gelbėti jaunimą ir šeimą. Iš seimo laukiama ekonominio gyvenimo ir teisėtarkos atstatymo. Jei bus tvirtas ekonominis pagrindas ir sutvarkyta korupcija, daug kas pradės gerėti. Mokyklos pagerės ir įstengs paveikti jaunus žmones, kad jiems nebereiktų gerti ar bėgti iš Lietuvos.

Po kelių savičių lankomosi Lietuvoje pas gimines susidaro klaidingas vaizdas, kad viskas yra gerai. Bet vidutinis uždarbis Lietuvoje yra tik 75-125 dol. (300-500 litų) per mėnesį, o kainos yra aukštos. Lietuvoje 90% skursta ir tik 10% gyvena gerai.

LDLP, skaudžiai pralaimėjusi 1996 m. seimo rinkimus, šiandien jau garsiai kalba apie atgavą savių rinkimų rinkimuose ir spėiai jiems ruošiasi. Iki šiol neteko pastebėti, kad šiem rinkimams kiek gviau ruošūs mūsų demokratinės jėgos ir jų partijos. Prieš seimo rinkimus demokratinę partiją vadovai tiesiog sakalų sparnais apskraidė išėjvijos telkinius, ieškodami medžiaginės paramos. Šiandien visiškai tyla.

Jeigu Lietuvos vyriausybė ir demokratinės partijos nespės tinkamai pasiruošti savių rinkimams, juos gali ištikti skaudūs pralaimėjimas. LDLP net nereikia tuose rinkimuose laimėti visišką daugumą. Jeigu jie stipriai pasirodys nei seimo rinkimuose, atgaus pasitiekimą savo jėgomis. Netenka abejoti, kad jie panaudos tokį sustiprėjimą savo įtakai tautoje išplėsti.

Reikėtų rūpintis, kad savių rinkimų rinkimuose dalyvautų žymiai daugiau mūsų žmonių. Prie šių pastangų turėtų prisidėti ir išėjvijos lietuviai. Mažas balsuotojų skaičius bus tikrai naudingas LDLP-jai arba tos partijos satelitiniams junginiams.

Be to, vienoje iš trijų šeimų tėvai yra išsiskyrę arba geria. Tai dažniausiai tokia būklė mažuose miesteliuose ir kaimuose. Tų šeimų vaikai nėra nei invalidai, nei našlaičiai. Jie auga socialiose šeimose ir nepatiria, kad gyvenimas turi kokią nors prasmę. Dėl to Lietuvoje yra tiek daug savižudybių.

Dr. A. Žygas sakė, kad jis ir jo bendraminčiai stengiasi tų asocialių šeimų vaikus priimti į vaikų stovyklas ir suteikti jiems nors kiek gyvenimo šviesos bei vilties ir taip atitraukti nuo alkoholio. Tai svarbiausias jaunimo stovyklų uždavinys. Tą darbą daugiausia atlieka kunigai ir seselės vienuolės, nes daugelis pasauliečių dėl sunkios ekonominės padėties turi rūpintis savo šeimos išlaikymu ir nebeturį laiko savanoriškai dirbti su jaunimu.

Dr. A. Žygas pabrėžė, kad yra labai svarbu su tautinio auklėjimo problemomis susipažinti būsimus kunigus, kuriems ateityje teks dirbti su jaunimu. Jis sakė, kad reikia tikėtis, jog naujojo seimo švietimo reformos atkreips reikiamą dėmesį į tautinio ir moralinio auklėjimo reikalingumą bei svarbą.

Kalbėtojas papasakojo pavyzdžių, kaip stovyklose kreipiamas dėmesys į tautinį auklėjimą. Pvz. Meteliuose vaikai buvo supažindinti su lietuviškais etnografiniais papročiais, apeigomis, turėjo progos pabendrauti su kaimo močiutėmis, net suruošė su visais senoviškais papročiais lietuviškas vestuves, į kurias suėjo visi kaimo žmonės. Jis pailiustravo tai daugeliu gražiai sudėliotų nuotraukų, kurias "Seklyčios" lankytojai vėliau įdėmiai apžiūrėjo.

Baigdamas, dr. A. Žygas sakė, kad Lietuva turi problemų, bet padėtis nėra beviltiška, ji gerėja, nes yra tyliai dirbančių, pasiaukojančių žmonių. Jis kvietė atvažiuoti į jaunimo stovyklas, kad patys pamatytų, jog Lietuvoje vyksta atgimimas, teikiąs daug gražių vilčių.

Po jo kalbos meninėje dalyje abu atlikėjai Daiva Kimytė ir Alfonsas Seniūnas dainavo ir kankliavo bei kitais instrumentais grojo tik gražias lietuvių liaudies dainas.

Klivlando lietuvių pensininkų klubo valdyba, išrinkta 1997 m. sausio 9 d. Iš k.d.: vicepirm. V. Staškus, N. Čėčienė, pirm. J. Malskis, S. Mačienė, J. Kazlauskas; stovi J. Balbaitis, S. Butrimas, J. Citulis. Kas mėnesį įvyksta narių suėjimas-pietūs. Rengiamos piniginės loterijos. Pusė pelno, gauto iš loterijos, sunčiama į Vilnių jėzuitų gimnazijai Nuotr. V. Bacevičiaus

JAV Lietuvių bendruomenės Klivlando apylinkės socialinių reikalų moterų sekcija, kuri gamina koldūnus ir pelną persiunčia į Lietuvą daugiavaikėm šeimoms, invalidams ir vargšams. Sekcijos vadovės – A. STĄSKUVIENĖ, M. MIKĖNIENĖ ir O. ŠILĖNIENĖ

Kunigas, surinkęs tris bilijonus dolerių

Pagalbos organizacijai "Vargo Bendrija" – "Kirche in Not" suėjo 50 metų. Jos įsteigėjas kunigas Werenfried van Straaten 1947 m. ryžosi padėti 14-ai milijonų vokiečių, iškeldintų iš žemių, pagal Jaltos sutartį atitekusią kitom valstybėm. "Tai buvo pats sunkiausias organizacijos veiklos metas, – prisimena kunigas van Straaten, – sunku buvo kalbėti apie meilę ir susitaikymą neapykantos nualintame pasaulyje. Bet viskas baigėsi gerai. Esu įsitikinęs, jog žmonės yra geresni negu manome ir Dievas yra geresnis negu įsivaizduojame".

Nuo pirmosios humanitarinės pagalbos buvo pereita prie iškeldintų asmenų sielovados. Pirmosios "Kirche in Not" organizacijos šventovės buvo ant ratų. Paskui imtasi atstatyti karą sugriautas parapijas, padėti seminarijoms. Vėliau stengtasi padėti tikinčiųjų Tylos Bendrijai. "Jaučiuosi pašauktas šluostyti Dievo ašaras ir būti ten, kur Jis kenčia" – sako kunigas van Straaten. Dabar "Kirche in Not" darbuojasi pasauliniu mastu Kinijoje, Afrikoje, P. Amerikoje, padeda seseriškai Rusijos Ortodoksų Bendrijai.

"Kirche in Not" steigėjui jau 84-eri amžiaus metai, bet jis nesirengia išsėsti. "Esu didžiausias pasaulio elgeta", – sako jis su pasididžiavimu. Per 50 "Kirche in Not" organizacijos gyvavimo metų surinkta daugiau kaip 3 bilijonai dolerių, 600.000 geradarių sutelkta į 16 tautinių

sekretorių. Į "Kirche in Not" veiklą neatsiliepia netgi Vakarų pasaulio ekonominė krizė – kasmet jos surenkamos sumos ne mažėja, o didėja. Pagalbos organizacija "Vargo Bendrija" tęsia gailėstingumo darbą ten, kur yra sunkumų laisvam tikėjimo išpažinimui.

Pažymėtina, kad šios organizacijos pagalba yra pasinaudojus ir Lietuva bei jos išeivija. "Kirche in Not" organizacija nuo 1994-ųjų metų remia artimesnį Rusijos katalikų ir ortodoksų bendravimą. Maskvoje yra įsteigtas "Dvasinis knygynas". Šis katalikų bei ortodoksų religinės literatūros knygynas nemokamai dalija knygas įstaiigoms, mokykloms, vienuolijoms ir kalėjimams. "Kirche in Not" lėšomis išspausdinta penki tūkstančiai vadovėlių ortodoksų seminarijoms. Ši organizacija finansiskai remia ortodoksų dvasinės seminarijas.

Jos lėšomis taip pat išlaikoma radijo stotis "Kriščioniškas kanalas", kurioje dirba 50 ortodoksų ir katalikų žurnalistų, kasdien parengiančių 17-kos valandų laidą. Ši stotis transliuoja katechetines, kultūrines ir istorines laidas. Daug dėmesio skiriama šeimos problemoms, taip pat visuomeniniams ir politiniams Rusijos gyvenimui.

Radio stočiai vadovauja garsi rusų žurnalistė Irina Illovajskaja Alberti. 1996 metais šios stoties išlaikymas kainavo "Kirche in Not" beveik vieną milijoną dolerių.

Vat. radijas

Kapitalistinė grėsmė

Taip pavadino savo straipsnį amerikiečių žurnale lietuviškas žinomas milijonierius GEORGE SOROS. Apie tai rašė "The Toronto Star" 1997 m. sausio 25 d. laidoje dienraščio ekonominio skyriaus redaktorius David Crane.

Finansininkas George Soros gali veikti pasaulio valiutų rinką kaip prityręs pokerio žaidėjas. Tačiau jis nėra siaurų interesų žmogus. Didelę dalį savo turto jis skiria atsiurkiantiems kraštams Rytų Europoje ir Pietų Afrikoje, kad jie taptų patvirtinčiais atvirais kraštais. Soros yra ir intelektualas, susirūpinęs pasaulio ateitimi. Jo rašiny "Kapitalistinė grėsmė" (The Capitalist Treat), neseniai paskelbtas "The Atlantic Monthly", vertas dėmesio. Jame Soros įrodinėja, kad "laissez-faire" (leiskite daryti, nevaržykite) kapitalizmas, visame pasaulyje peršamas neokonservatorių, yra pagrindinė grėsmė mūsų atečiai.

"Laissez-faire kapitalizmas moko, kad lengviausiai bendra krašto gerovė pasiekama nevaržant savanaudiškų individo interesų". Soros perspėja: "Jei šitų savanaudiškų interesų nesusievelina bendri visuomenės siekliai, mūsų dabartinė sistema gresia pavojus suirti". Jis mano, kad pernelyg didelės individualizmas visuomenei yra kenksmingas. "Per daug konkurencijos ir per mažai bendradarbiavimo gali sudaryti sąlygas nepakenčiamai nelygybei ir suirutei".

Tai jau galime matyti Kanadoje, kur tarpas tarp laiminčių ir pralaimėjančių, ekonominio persiorientavimo jėgoms veikiant, didėja. Nusilenkdami laisvosios rinkos garbintojams, mes mažiname paramą daugiausia nukentėjusiems, kai iš tikrųjų turėtume jiems padėti atsistoti ant kojų, kad vėl taptų produktyviais visuomenės nariais. "Canadian Policy Research Networks" studijos rodo, kaip paprasti darbininkai nukentėję naujoje informacinėje ekonomijoje. Kathryn McMullen studija patvirtina, kad kompiuteriai tinkamai paruošto individo darbą padarė įdomesnį, bet išstūmė daug nepaarusių darbininkų.

"Darbovietė aiškiai suka aukštos kvalifikacijos darbininko link, ar tai būtų profesinis, techninis ar administracinis darbas. Nekvalifikuotos darbo jėgos pareikalavimas mažėja",

sako McMullen. Daugelis turės pasitenkinti žemesnėmis pareigomis ir mažiau apmokamais darbais, "kurie taip pat anksčiau ar vėliau išnyks kompiuterių technologijai augant", perspėja McMullen. Iš čia kyla reikalingas tų žmonių kvalifikacijos pakelti, įskaitant raštingumą ir aritmetiką. Tačiau ir čia fondai mažinami. Kaip nauji pakeitimai veikia Ontario provinciją pavaizduoja du pavyzdžiai iš "Statistics Canada".

1. 1996 m. iš 55-64 metų amžiaus grupės vyrų dirbo 46,6%. 1979 m. tos pačios grupės dirbančiųjų buvo 77,9%. Pagrindinė pakeitimo priežastis: sumažėjęs ne kvalifikuotų darbininkų pareikalavimas.

2. 1996 m. istaigų raštinėse dirbo 756.600 vyrų ir moterų. 1989 m. ten pat dirbo 903.900 tarnautojų. Kompiuteriai raštininių darbuotojų palietė pirmaisia.

Tyrimai rodo, kad toks žmogaus nuvertinimas atsiliepi ir į jo sveikatą. Noraou Ross ir Cam Mustard suskirstė Winnipego miestą pagal turtingumą į penkis rajonus ir rado didelį sveikatingumo skirtumą. Neturtingiausiame rajone vyrai gyvena 65,3 metus, kai tuo tarpu turtingiausime siekė 76,6 metus. Panašus skirtumas buvo ir pas moteris. Mirtingumas nuo chroniškų ligų neturtingųjų rajone buvo 4 atvejai 1.000 gyventojų, 2,3 atvejai turtingųjų. Tokį pat aiškų skirtumą rodo ir įvairių pavojingų ligų bei susižeidimų proporcija: 20% turtingųjų, 40% neturtingųjų.

Išvadoje Soros teigia, kad visas reikalas sukasi apie moralines vertybes. Paneigęs tradiciją, religiją, kultūrą, bendradarbiavimą, "laissez-faire" kapitalizmas ir neokonservatizmas žmogui palieka vienintelį gyvenimo tikslą: siekti turto. Dar daugiau: deklaravę vyriausybės kišimąsi kaip didžiausią blogybę, "laissez-faire" ideologai panaikino pajamų ir turto visuomenėje paskirstymą. Tačiau tik bendros visiems vertybės ir institucijos telkia visuomenę į tvirtą vienatę. Štai kodėl beširdi "laissez-faire" kapitalizmą mes turim atmesti ir siekti pusiausvyros tarp individo ir visuomenės troškimų.

Vytautas P. Zubas

Demokratijos šaknys - savivaldybėse

(Atkelta iš 3-čio psl.)

vos pakraščių gyventojai. Trumpu laiku be jokių valdžios potvarkių ir įstatymų visa Lietuvos žemė buvo suskirstyta valsčiais, kurių gyvenimą tvarkė demokratiskai išrinktos tarybos, valdybos ir viršaičiai bei seniūnai. Iš viso Lietuvoje buvo 246 valsčiai. Vėliau jie buvo sujungti į 21 apskritį.

Mūsų gyventojai gerai žinojo, kad Lietuvos savanoriam trūksta ne tik ginklų ir šaudmenų, bet ir maisto – jie dažnai turėjo alkani žgytioti ir lemiams kautynės. Savivaldybių pareigūnai pradėjo iš kaimo žmonių rinkti maisto gaminius ir savo priemonėmis juos pristatyti į kovos laukus. Nepriklausomybės kovoms pasibaigus, vyriausybė išleido įstatymus savivaldybių veiklai tvarkyti ir aiškiai nustatė savivaldybių teises bei vietos žmonių pareigas valstybiname gyvenime.

Per vietos savivaldybes kaimo žmonės galėjo dalyvauti ir politiniame tautos gyvenime. Steigiamojo seimo rinkimai buvo rengiami su savivaldybių pagalba. Jų nuopelnas yra tas, kad tuose pirmuose valstybės rinkimuose dalyvavo net 96% visų turinčių teisę balsuoti lietuvių. Tai rekordinis balsuotojų skaičius, kurio gali tikrai pavydėti šiandieninė Lietuvos vyriausybė.

Sunaikino pavergėjai

Rusijos komunistai, paverę Lietuvą, pirmoje eilėje sunaikino savivaldybes, išžudė beveik visus žymiuosius savivaldybininkus ir vietos savivaldybių veikėjus. Į Sibirą pirmiausia buvo ištremti beveik visi valsčių viršaičiai. Visa šalis buvo suskirstyta į 44 vietas ir 10 miestų rajonų. Šių rajonų valdymas buvo pavestas kompartijos komitetams. Jiems prižiūrėti iš Rusijos buvo atsiųsti komisarai. Rajonų komitetams buvo pavesta sekti vietos gyventojus, juos persekioti, o svarbiausia – naikinti partizanus ir priversti ūkininkus greičiau įsijungti į kolchozus.

Tokias "savivaldybes" paveldėjo dabartinės nepriklausomos Lietuvos vyriausybė. Iki šių dienų yra paliktas tas pats rajoninis šalies paskirstymas. Tik tu rajonų tarybos ir valdybos yra visų žmonių renkamos demokratiškai rinkimais. LDLP vyriausybė, pajutusi, kad gali pralaimėti savivaldybių rinkimus, skubiai rajonus apjungė į 10 apskričių ir tų apskričių valdymą patikėjo ne rinktiems, bet valdžios skirtiems pareigūnams. Rajonų teisės buvo sumažintos ir jų veikla patikėta apskričių viršininkams.

Artėja rinkimai

1997 m. kovo 23 d. įvyks nauji Lietuvos savivaldybių rin-

Anapilios parapijos klebonas kun. J. STASKUS apdovanoja mišiolėlių specialiosios olimpiados dalyvius iš Lietuvos po pamaldų Lietuvos kankinių šventovėje 1997.II.9
Nuotr. K. Baliūnaitis

Specialios olimpinės žaidynės

Jose dalyvavo ir grupė sportininkų iš Lietuvos

V. STAŠKEVIČIUS

1997 m. žiemą, vasario 1-8 d.d., Toronto ir Collingwood'o miestuose įvyko VI Pasaulinės žiemos olimpinės žaidynės negalės ištiesiems žmonėms.

Lietuvos tautinis specialios olimpiados komitetas, globojantis žmones su negalėmis įsteigtas sovietinės okupacijos laikais 1989.X.11 Vilniuje. Tais metais įstojo į tarptautinį specialųjį olimpinį komitetą ir 1990 m. dalyvavo Europos specialioje olimpiadoje Glasgow'o mieste, Skotijoje. Per tas žaidynes lietuviai pareikalavo, kad sovietinė Lietuvos vėliava būtų pakiesta į tautinę Lietuvos trispalvę.

Per šešerius metus vykusiose olimpiadose lietuviai dalyvavo 1990, 1991, 1995 m. vasaros ir 1993 m. žiemos pasaulinėse specialiose olimpiadose, kuriose lietuviai iškovojo 20 auksinių, 21 sidabrinį ir 18 bronzos medalių.

Šios žaidynės praeityje buvo pradėtos kanadiečio dr. Frank Hayden. Jis dirbdamas Vakarų Ontario universitete Londone, mokslškai ištyrė, kad sportas stiprina fiziškai tuos, kurie turi protinių negalavimų. Garsioji amerikiečių Kennedžių šeima pakvietė dr. Hayden padėti jiems surengti atitinkamas žaidynes. Ir taip pirmos pasaulinio masto žaidynės įvyko 1968 m. Čikagoje. Šios žaidynės plėtėsi ir 1997 m. šios žiemos žaidynės Kanadoje yra didžiausia sporto šventė visame pasaulyje.

Dalyvavo per 2000 atletų ir 500 trenerių vadovų iš daugiau kaip 80 kraštų. Iš Lietuvos pradžioje žadėjo dalyvauti 18 atletų ir 5 treneriai. Deja, dėl lėšų stokos atvyko tik jų dalis. Per pačias rungtynes visi buvo apgyvendinti ir aprūpinti žaidynių organizatorių. Tačiau dauguma dalyvių atvyko porą dienų prieš rungtynes, kad galėtų apsiprasti su laiko pasikeitimu ir pagal išgales pamatyti Toronto miestą.

Kanados lietuvių sporto apygarda buvo susiejęs su Lietuvos komiteto pirmininku Algirdu Vitkauskui, kuris pranešė, kad ir lietuvių grupė atvyks keletą dienų prieš rungtynes – sausio 29 d. Kanados lietuvių komitetas pasižadėjo per tas dienas rūpintis jų išlaikymu, suruošti išvyką į Niagara Falls, aprodyti Toronto ir surengti viešą susitikimą su Kanados lietuviams.

Sausio 29 d. į Toronto orauostį atskrido 11 asmenų grupė iš Lietuvos. Į laukiančiųjų salę jie įžygiavo nešdami Lietuvos trispalvę. Grupę sudarė: Algirdas Vitkauskas (Lietuvos specialios olimpiados komiteto

pirm.), vadovai-mokytojai – Rytis Šlezyš, Angelė Bajorienė ir Jonas Arbačiauskas, atletai – Kristina Syčiova, Jadvyga Fabionavičiūtė, Romas Siginevičius, Darius Vaitelis, Albertas Petrasauskas, Gediminas Kalėda ir Jonas Baltutis. Jie tuoj buvo įsodinti į autobusą ir nuvežti nakvynei į viešbutį Toronto miesto centre.

Sekandį dieną jie buvo nuvežti į Niagara Falls ir turėjo progos pietus valgyti McDonald's restorane. Vakarieniavo kinietiška restorane "Mandarin", kur bufetai prikrauti įvairių patiekalų. Galėjo pasirinkti kas tik ko ir kiek norėjo. Čia atletams turbūt geriausiai patiko. A. Vitkauskas vėliau aiškino, kad tiems jauniems žmonėms būti sotiems yra labai didelis malonumas.

Penktadienį visa grupė apilankė ledo ritulio muziejų (Hockey Hall of Fame), o vakare atvyko į Toronto Priskelimo parapijos salę, kur jiems buvo suroštas priėmimas, proga visuomenei susitikti su svečiais. Prie užkandžių buvo galima su svečiais susipažinti. Grojo muzikos trijulė – Mindaugas Gabrys, Lilija Turūtaitė ir Teodoras Pabrėža. Muzikantams pradėjus groti lietuviškas dainas, prie jų prisijungė Kristina ir Jadvyga su savo gražiais balsais. Tai paskatino ir visus įsijungti į dainavimą. Kai buvo grojama šokių muzika, visi atletai turėjo progos pasokti.

Oficialiojoje vakaro dalyje svečiai įžygiavo į salę nešdami olimpinę vėliavą kartu su Lietuvos trispalve. Juos sveikino priėmimo komiteto pirmininkas ir Kanados lietuvių sporto apygardos pirm. Rimas Kuliavai, kun. E. Putrimas Kanados lietuvių bendruomenės vardu, Audrius Šileika ŠALFASS vardu, Rimas Miečius Toronto "Aušros" vardu, Arvydas Šeštukas Hamiltono "Kovo" vardu, Edvardas Stravinskas Toronto "Vyčio" vardu ir Rimas Kuliavai Toronto "Jungties". Jis taip pat suminėjo visus, kurie buvo aukoję šiai svečių viešnagai.

Svečių vardu dėkojo Algirdas Vitkauskas, kuris nušvietė jų organizacijos veiklą ir apskritai apie būklę sutrikusio intelekto žmonių Lietuvoje. Po laisvės atgavimo buvo rasta, kad tokių žmonių Lietuvoje yra maždaug 15,000, tačiau pradėjus tikrinti visas institucijas paaiškėjo, kad dauguma buvo visai normalūs, tik netiko sovietinei sistemai. Dauguma jų buvo tokie, su kuriais mokytojai mokyklose negalėjo susitvarkyti, arba chuliganai. Sovietai juos

užrakindavo su tais, kurie turėjo negales. Patikrinus paaiškėjo, kad tikras skaičius yra 6,500.

Seniau šie žmonės buvo labai stiprūs fiziškai, nes neturėjo jokios motyvacijos būdami prieglaudose. Per sportą jie gauna tą motyvaciją, kad kažką pasiekia ir tuo būdu stiprėja fiziškai. Tai juos veda prie normalaus darbo bei savęs apsirūpinimo. Suminėjo pavyzdį, kur vienas vaikas buvo pasamdytas duonos kepykloj krauti duonos kepalus. Pirmą dieną jis sukrovė tik 200 kilogramų duonos. Niekas jo nebarė, tik skatinė sekančią dieną daugiau sukrauti. Dabar tas jaunuolis per dieną sukrauna porą tonų duonos. Sportuodami sustiprėjo daugelis jų dabar dirba prižiūradami senelius ir ligonius.

A. Vitkauskas apgailestavo, kad Lietuvoje sportininkai jiems nepadeda, nes jų nelaiko tikrais atletais. Jie sako: "Koks čia sportas, jeigu visi gauna raiščius ar medalius". Dėkojo jis visiems, kurie dalyvavo, ir visus pavažiavo su iš Lietuvos atvežta juoda duona bei sūriu. Labai linksmai praėjo visas vakaras.

Sekandį dieną, šeštadienį, svečiai aplankė High Parką ir ten esantį zoologijos sodelį. Vėliau užsuko į Toronto Lietuvių Namus. Svetainėje "Lokys" turėjo progą pirmą kartą pabandyti žaisti biljardą. Labai jiems patiko kaip "Coca-Cola" skardinės atsidaro. Iš Lietuvių Namų nuėjo į netoliese esantį parką "Park Lithuania" ir padarė nuotraukų prie užrašo lentos. Po to turėjo progos pavažinėti požeminiu traukiniu.

Sekmadienis prasidėjo Mišiomis Priskelimo parapijos šventovėje. Per aukojimą Darius atnešė lietuvišką duoną. Mišių pabaigoje Algirdas Vitkauskas buvo pakviestas pasakyti porą žodžių ir padarė trumpą pasikalbėjimą su Kristina. Vėliau parapijos salėje svečiai buvo pavažiinti. Po pietų svečiai išvažiavo į viešbutį ruošti olimpiados atidarymą. Atidarymas įvyko Toronto "Skydome" pastate. Visą atidarymą transliavo per televiziją sporto kanalas (TSN).

Atletai, atvykę į "Skydome", rado garbės sargybą, kurią sudarė policininkai iš įvairių vietovių. Jie dalyvavo olimpinės liepsnos nešime į Collingwood'ą ir atgal į Toronto. Prasidėjus sportininkų žygiui į stadioną, kiekvienos tautybės priekyje žygiavo Kanados karo mokyklos uniformuotas mokinys, nešdamas plakatą su tautos pavadinimu. Lietuvos delegaciją formavo ir du darbuotojai iš Kanados – Antanas Morkūnas ir Stasys Kuliavai.

Visoms tautybėms įžygiavus, sekė įdomi programa, atlikta garsų Kanados menininkų. Sveikinimo žodžius tarė Ontario provincijos premjeras Mike Harris, Kanados ministerio pirmininko pavaduotoja Sheila Copps ir viena iš žaidynių pradininkų – Eunice Kennedy Shriver.

Po sveikinimų kanadietė sportininkė įnešė olimpinę liepsną ir uždegė aukurą. Po atidarymo slidininkai – Kristina, Jadvyga, Romas ir Jonas kartu su mokytojais Angele Bajoriene ir Jonu Arbačiausku lipo į autobusą kelionei į Collingwood'ą. Grindulio (floor hockey) žaidėjai grįžo į viešbutį pasirodžiusi sekančios dienos sporto pradžia.

Žymenys filmų žvaigždėms

Hollywood'o "Golden Globe" - "Aukšiniai gaubliai" ir jų įteikimo iškilmė Los Angeles mieste

ALGIMANTAS GUSTAITIS

"Golden Globe" 1997 metais

Dešimtį mėnesių kvietimai į filmines premjeras, pokalbius su artistais tėra menkniekis lyginant su metų baigme lapkričio ir gruodžio mėnesiais. Tada "Hollywood Foreign Press Association" nariai kasdien gauna po keletą kvietimų. Filmų studijos, gamintojai pirmiausia kvietimus siunčia mūsų įstaigai, prašo persiųsti nariams. Kad būtų dar aiškiau, kartoją kvietimus filmų studijos laiškais, faksu, mandagiu telefoniniu priminimu. Pasiuntiniai atneša krepšiuose tuos ir kitus jų pagamintus filmus vaizduojančius aparatūrai. Artėjant Kalėdoms, pakartotinai primena siuntinėlius su filmo pavadinimu turinčiais marškiniais ar mažute kalėdine dovanėle. Ateina gražios šventinės kortelės, dėkojančios už dėmesį jiems.

Gruodžiui įpusėjus, aukštos padermės advokatai – balsų skaičiuotojai atsiunčia HFPA rodytus filmus su žiniomis kas, kur, ką vaidino ar kaip prisidėjo prie to filmo – režisieriai, redaktoriai, kompozitoriai, filmuotojai, aprangos gamintojai, dekoracijų ir garsų tvarkytojai. Nurodomi pagrindiniai ir antrečiai artistai. Kiekvienas balsuoti teis turintis HFPA narys privalo į daugybę klausimų atsakyti. Atsakymams – atskiri lapai, vokas su pašto ženklais, gražintinas iki nurodytos datos.

Gruodžio mėnesį HFPA atsiunčia kvietimus "Golden Globe" įteikimų šventei, kuri įvyksta didžiuliam viešbutyje "Beverly Hilton International Ballroom" salėje. Prie stalų – 1000 vietų. Svečiams bilietas 500, nariams – \$10.

Iškilnė garsinama savaitėmis

Keletą savaitių prieš GG iškilnė dažnai komentuojama televizijoje, radijas, spauda. Spėlioja, kas bus parenkami, kodėl, kiek įtakos padarys "Oskarų" premijoms. Siem GG iškilnė bus rodoma per didžiąją amerikiečių TV stotį NBC. Rodys 120 valstybių, stebės apie 240 milijonų žmonių. HFPA sutartį pasirašė (jau keletas metų) su tos srities žinovu Dick Clark. Už leidimą rodyti televizijoje jis moka HFPA didelių pinigų. Manoma, kad jokia kita TV programa, įskaitant didžiulias sportines šventes, valstybines šventes, nesutraukia tiek žiūrovų.

Lietuva – taip, Rusija – ne

Filminiams reikalams dienraštis "The Hollywood Reporter", spausdinamas ant prabangaus popieriaus, kartais šimto ar daugiau puslapių, daug sykių rašė apie HFPA. Jis 1997 sausio 14 d. išleido 164 puslapių numerį "Golden Globes Special Issue" ir "The 54th Annual Golden Globe Awards" su įvairiais straipsniais. James Ulmer rašinyje "All Eyes on the Prize", skaitome: "Bus transliuojama Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, bet nematys Rusija. Mes paprasčiausiai nepatenkinti ten esamais pirkėjais." Dėkoju tam ar tiem asmenim, kurių dėka Lietuva teigiamai minima tokio didelio filminio įvykio pagarbame leidinyje.

Filmų gamintojams keblumų sudaro Prancūzija, nenorinti įsileisti amerikietiško programų. Prancūzai labai daug pinigų skiria savo filminei pramonei remti. Norisi paklausti: kuo lietuviškam filmui, televizijai talkina Lietuvos vyriausybė? Kodėl negamina gerų lietuviškų programų, filmų, o šlamštą importuoja iš Rusijos, Lenkijos? Save gerbianti nepriklausoma valstybė taip nesielgia.

Žiūrovai ant stogų

Važiuojant į GG iškilnė, netoli minėto viešbučio, kuris užima visą miesto bloką, policija pagrindines gatves užtvėria su įrašais "Golden Globe Awards". Ant namų stogų pilna smalsuolių, fotografų, norinčių pamatyti kurį nors garsų filminį asmenį. Tokie išlipus, pasigirsta plojimai, šūkiai. Šimtams ar tūkstančiams smalsuolių policija neleidžia arčiau prieiti, bet visose tokiose vietose pilna asmenų, bandančių anksčiau prieiti.

Prie salės, kur vyksta iškilnė, pilna miesto policijos ir kitokių tikrintojų. Gražiai atitvertas plotas įeinantiems. Erdvus priesalis

pilnutėlis svečių. Prie baro – kokie nori nemokami gėrimai.

Iškilnių eiga

Didžiulė salė. Apskriti, dešimčiai vietų gražiai uždengti stalai, su dideliu gyvų gėlių indu. Viduryje didelis "Moen" šampano butelis, aplinkui daugelio rūšių gėrimai. Kiekvienam padėta raudona juostelė įsegti į aiškinantį lapelį, prašantį įsisegti ir tuo parodyti, kad bendromis jėgomis kovojame prieš baisią AIDS ligą. Ant kiekvienos kėdės knygos su vakaro programa, gražus krepšys su dovanomis namo parsinešti.

Sėdime netoli scenos. Pietums skirta pusantros valandos. Sekundės tikslumu pradeda veikti televizija, prieš tai visiems susėdus. Didelė, išpušta scena. Kviečiami programos pranešėjai. Jie kviečia kitus kiekvienai filmo rūšiui. Tie skaito kitame salės gale įrašytus žodžius, pavardes, kad nebūtų klaidų. Jiems prie pulsto atnešamas vokas. Ten įrašyta laimingasis ar laimingoji – geriausias iš geriausių. Plojimai. Iš salės ateina laimėtojas, visiems plojant. Jišį kalba, dėkoja. Palydimas užkulisin, kur specialūs fotografai gali fotografuoti, žurnalistai šio to paklausti.

Beje, pirmiausia vardinami penki (kartais šeši, jei gavo lygiai balsų du asmenys). Publika kiekvienam ploja. Parinktieji penki (ar šeši) yra laimėtojai. Biografiuose jie minimi kaip pasiūlytieji GG rinkimuose. Kas kelios ar keiliolika minučių pertraukėlė. Įvairiose valstybėse TV duoda skelbimus ar kitokius aiškinimus. Mums rodo balsuojamų filmų ištraukas, kartais nieko. Galima tarpusavyje pasikalbėti, susipažinti. TV transliacija trunka apie dvi valandas.

"Aukšinių gaublių" laimėtojai

GG laimėjusių sąrašas ilgas. Deja, šiemet nemačiau nė vieno filmo, kuris neabejotinai būtų geriausias. Ne su visais daugumos parinktaisiais sutinku. Kai kuriuos paminiu, nebūtinai pritarėdamas laurams. Geriausias filmas – drama "The English Patient". Dramoje geriausia artistė Brenda Blethyn "Secrets and Lies". Geriausias vyras dramoje Geoffrey Rush "Shine". Geriausias muzikantas ir komedinis filmas "Evita". Geriausia tamsi filmo artistė Madonna. Geriausias vyras muzikiniame ar komediniame filme Tom Cruise "Jerry Maguire". Geriausias užsienio žmogus filmas "Kolya". Tris GG gavo filmas "Rasputin". Jo aptarinėjimas Lietuvos spaudoje atsiskleidė, nes "mes" geriau žinome apie Rasputiną, nei tuo filmo nebuvo matę. Geriausias filmo direktorius Milos Forman "The People against Larry Flynt". Geriausia filminė drama televizijoje "The X-Files" gavo tris GG.

Tą pat vakarą amerikiečių žiniasklaidos atstovai pranešė laimėjusius. Keletą dienų po to blizgėjo TV ekranai, aidėjo radijo bangos, mirgėjo spauda, pasisakanti apie GG iškilnė, parinktus ar neparinktus filmus, režisierius, artistus, autorius, dekoracijas, komentarus.

Panašiai bus kitoje didelėje filminėje šventėje, kai profesionalai parinks geriausius artistus "Oskarams". Yra manančių, kad GG objektyviau parenka laimėtojus, nes jie nėra suinteresuoti dalyvaujančiais filmuose, be to, atstovauja įvairioms valstybėms.

Lauktina, kad netolimoje ateityje tokiose filminėse šventėse dalyvautų ir lietuviai su savo gamybos filmais.

Hollywood'o užsienio spaudos draugijos 1997 metų žymenų – "Aukšinių gaublių" įteikimo iškilmėje BRENDA BLETHYN gavusi žymenį kaip geriausia artistė filme "Secrets & Lies". Šalia jos – žymenį įteikęs pernykščių metų laimėtojas NICOLAS CAGE

MISIJONIERIAUS LAIŠKAS

Jaunimo sodyboje šimtai pabėgėlių

Ruanda, Afrika, 1997 metų pradžia

MIELIEJI BIČULIAI,

Kartu su jaunimėliu ir žilgalvė savo mamytę sveikiname Jus visus ir linkime Dievo palaimos, sveikatos ir džiaugsmo su šiais naujai dovanotais metais!

Per paskutinius du mėnesius čia buvo labai neramus laikas, patyrėme didelių pasikeitimų, visoje šioje šalyje. Lapkričio pabaigoje iš Zairo pradėjo užplūsti Ruandą šimtai tūkstančių pabėgėlių, kurie grįžo į savo tėvynę po dvejų metų tremties. Jų tarpe daug vaikų ir jaunimėlio, kurie buvo pametę ar praradę savo tėvus. Pas mus Raudonasis kryžius atvežė keturis sunkvežimius tokių vaikų ir jaunimo. Mes visiškai nebuvo pasiruošę tokiam antplūdžiui, bet mūsų jaunimėlis su didžiausiu natūralumu priglaudė visus tuos vaikučius, kurie atvyko čia išvargę, išalkę, apdriskę. Pasiadalino su jais tuos, ką turėjo – maistui, drabužiais, apklotais. Priglaudė jus visus kuo jaučiau, įjungdami juos į savo grupes.

Buvo kaip dangaus dovana – tuo metu pas mus atvyko keli italai draugai, kurie įvedė į dar neužbaigtus namus elektrą, o vokiečių grupė (THW – Technisches Hilfswerk) savanorių vyrų atvežė pas mus iš vieno šaltinio, kuris yra už 2 kilometrų, švaraus geriamo vandens. Taip didžiausia problema buvo išspręsta.

Vos tik šiek tiek susiorganizavome, iš Tanzanijos pradėjo atvykti dar daugiau Ruandos pabėgėlių: buvo išpuodinga pamatyti nebaigiamą suvargusių žmonių minią, kuri bangavo Ruandos keliais... Ir vėl pas mus atvežė vaikučių ir jaunimėlio, šį kartą labai sukrėstų nuo praeitų laikų baisenybių. Kai kurie jų išgyveno daugiau kaip metus kur nors savanoje, slapstydamiesi nuo tų baisių genocido vykdytojų. Tie vaikučiai dar ir dabar bėga nuo žmonių, "Oskarams". Yra manančių, kad GG objektyviau parenka laimėtojus, nes jie nėra suinteresuoti dalyvaujančiais filmuose, be to, atstovauja įvairioms valstybėms.

Lauktina, kad netolimoje ateityje tokiose filminėse šventėse dalyvautų ir lietuviai su savo gamybos filmais.

būti priglausti. Tai aiškus ženklas, kad tie vaikučiai per ilgą laiką turėjo gyventi be meilės šilumos...

Dabartiniu metu mūsų Jaunimo sodyboje yra per 300 vaikučių ir jaunimo. Juos visus reikia maitinti, mokyti ir paruošti savarankiškam gyvenimui. Grynai žmogiškai žiūrint, yra tiesiog nesąmonė užsikrauti tokią didelę atsakomybę, bet jaučiu, kad nebūsimė apleisti – kaip praitytie, taip ir dabar Dievas parūpins gerų žmonių, kurie mums ateis į talką, nes tie vaikučiai labai daug kentėjo ir dabar jiems reikia labai daug meilės. Jaučiu, kad ir iš Lietuvos bus tokių talkininkų...

Nepaisant tokios nelengvos padėties, Kalėdas ir Naujus metus praleidome labai pakilioje nuotaikoje: po vidurnakčio šv. Mišių jaunimėlis dainavo ir šoko iki antros-trečios nakties, ir grynas džiaugsmas tryško iš jų širdžių bei akių. Tarpe dainų ir šokių šventės valgiai buvo tik duona ir arbata.

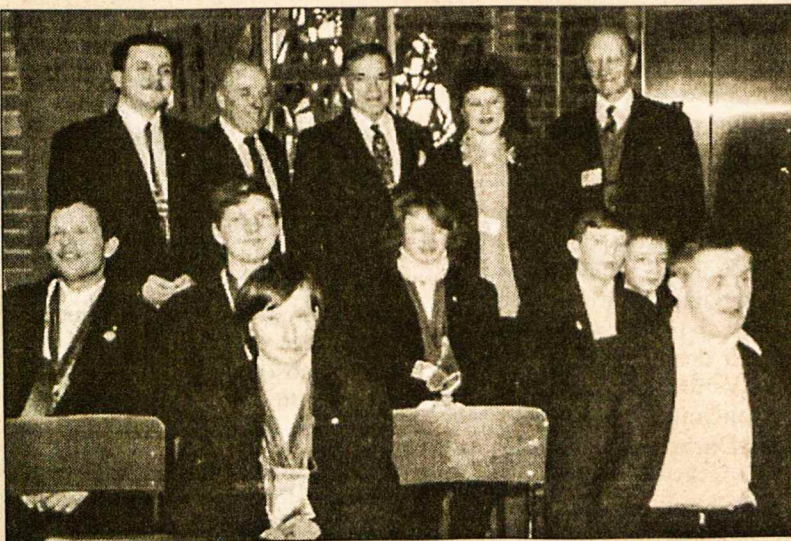
Galima klausiti, kaip įmanoma džiaugtis tokiame neturte ir po tokių žiaurių išgyvenimų? Galbūt atsakymas yra tas, kad čia Sodyboje jaunimėlis jaučiasi gana saugiai ir ypatingai jaučia, kad yra mylimas daugelio gerų širdžių, tarpe kurių ir Jūs, mielieji bičiuliai. Be to čia prisideda ir mano mama, kuri nepaisydama visų sunkumų ir rizikos, jau beveik metus čia mus palaiko savo darbštumu ir yra visų mūsų motina.

Patyrę tiek gerumo iš įvairių pusių, su pasitikėjimu tęsiame nelengvą širdžių atstatymo darbą ir žvelgiame su tam tikru giedrumu į ateitį, kuri, tikimės, bus palaiminta. To linkime ir Jums visiems! Nuosirdžiai –

Kun. Hermanas Šulcas, mama ir jaunimėlis

Umudugudu, B. P. 1258 – Kigali, Rwanda, Afrika.

P.S. Pavasarį (gegužės pabaigoje – birželį) tikimės vėl atsirasti Lietuvoje ir ten pabūti ilgesnį laiką su viltimi įsteigti ir Lietuvos jaunimui smagią krikščioniškojo auklėjimo sodybą. Kad mano svajonė taptų tikrove!

Specialiosios olimpiados dalyviai iš Lietuvos su savo globėjais dalyvavo pamaldose Lietuvos kankinių šventovėje Ontario Mišissaugoje
Nuotr. K. Baliūnaitis

Argentinos lietuvių tautinių šokių grupės šokėjai sukaktvinės šventės programoje

Knygos apie priespaudas

Lietuvos gyventojų persekiojimai bei trėmimai okupacijų laikotarpiais

„Tėviškės žiburis“ pasiekė išsamus dr. GRAŽINOS ANYSAITĖS-SLAVENIENĖS straipsnis apie leidinius, atidengiančius sovietmečiu vykdytus trėmimus, apie darbuotojus, teikiančius tokiems leidiniams medžiagą, darbo šakotumą ir sunkumus, apie dar netvirtą finansinę būklę ir išlaidų paramą. Atpasakojame būdingesnes to straipsnio dalis. RED.

Pastarųjų dešimt metų laikotarpio mūsų kovo lentynos papildė leidiniai apie Lietuvos gyventojų tautžudystę sovietinės okupacijos metu. 1996 m. pavašarį pasirodė pataisyta „Lietuvos kovų ir kančių istorijos: Lietuvos gyventojų trėmimai 1942, 1945, 1952“. D. Kuodytė ir A. Kašėta sudarė dokumentų rinkinį apie partizaninę veiklą „Laisvės kovos 1944-1953“. A. Anušauskas išleido savo studiją „Lietuvių tautos sovietinis naikinimas 1940-1958“. Laikiama A. Bubnio monografijos „Vokiečių okupacija ir Lietuvos gyventojų naikinimas 1941-1944“.

Pirmuosius du leidinius finansavo RLB, kitus Amerikos lietuvių tautinės s-gos kultūros fondas. Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga reguliariai leidžia D. Kuodytės redaguojamą žurnalą „Laisvės kovų archyvas“. Valstybės lėšomis leidžiamas žurnalas „Tautos atmintis“. Vidaus reikalų ministerija išleido pirmą trėminių sąrašų tomą pagal rajonus „1941-1942 metų Lietuvos tremtiniai“. Išleista V. Brandišausko „Siekiai atkurti Lietuvos valstybingumą 1940-1941“.

Pirmas didžiulis leidinys apie Lietuvos gyventojų tautžudystę – tai „Lietuvos gyventojų genocidas 1939-1941 m.“ Jame abėcėlės tvarka pateikiamas išvežtų, įkalintų, nužudytų ir dingusių Lietuvos gyventojų sąrašas. Knyga išleista mažu tiražu ir jau išparduota. Leidėjai – Represijų Lietuvoje tyrimų centras (RLTC). Jis baigia ruošti antrą pataisyta, papildytą to vardymo tomą. Straipsnio autorė rašo: „Kadangi vardynę suradau savo

artimųjų pavardes, turėjau asmenišką interesą susipažinti su knygos leidėjais, sužinoti apie jų darbo apimtį, metodiką, principus ir finansinę paramą. Apilankiau RLTC kuklias patalpas Šaltoniškių gatvėje 58, Žvėryne (...) susipažinau su RLTC vadove Birute Burauskaite“.

Pastaroji priklausė būreliui, kuris dar sovietmečiu slapta važinėjo po kaimus ir rinko etnografinę medžiagą. Pokalbiuose daug ką sužinodavo apie persekiojimus. Visa tai užrašyta. Tie užrašai – dabar muziejinė vertybė. Stalinizmo aukoms tirti komisija, užsimojusi sudaryti vardinį tremtinių ir politkalinių sąrašą reabilitacijos ir socialinio aprūpinimo reikalui, paruošė ir žmonėms išsiuntinėjo anketas. Reakcija buvo stulbinanti. Ėmė plaukti laisčiai, prisiminimai, nuotraukos. Komisijai į pagalbą atėjo būrys savanorių. Dabartinis vardynas yra to dvasinio pakilimo vaisius. Tai bibliografinis leidinys: skaičiai, diagramos, lentelės, statistika. Tačiau kiekviena eilutė – tai žmogaus likimas, žmogaus kančios kelias. To kelio įamžinimas yra vienišas būdas pagerbti nukentėjusius. Tokia esanti tos komisijos pažirta.

Nuo 1991 m. komisija tapo normalia moksline tyrimo įstaiga. Joje dabar pastoviai dirba 9 bendradarbiai. Įstaiga nuolat remia Amerikos lietuvių tautinės s-gos kultūros fondas, prisideda Lietuvos katalikų religinė šalpa, Bendruomenė ir kai kurie atskiri asmenys. RLTC bendradarbiai įgijo didelį patyrimą. Išryškėjo nukentėjusių kategorijos: įkalinti, ištremti, nužudyti.

Tremtiniai sudaro didžiąją dalį. Nustatyta, kad 1940-1941 metų laikotarpiu nukentėjusių buvo daugiau kaip 30.000. Vardynę yra jau 31.135 pavardės. Naujoje laidoje šalia pataisymų ir papildymų yra ir visai naujos medžiagos. Pvz. nustatyta, kad Krasnojarsko lageriuose mirė ne mažiau kaip 54% visų

tremtinių, Komijoje – 34%, Sverdlovskė – 44% ten gyvenusių. Skelbiama nauji duomenys apie raudonarmiečių ir jų kolarantų terorą bolševikams traukiantis iš Lietuvos. Statistiniai tyrimai rodo, kad priespauda buvo vykdoma ne tautiniu pagrindu, bet politiniu ir socialiniu.

Dar nėra visai išaiškinti žydų likimai. Daug jų pateko į Altajaus kraštą. Dalį jų vežė kartu su lietuviais į Šiaurės sritis. Pagal dabartinį apskaičiavimą nukentėjusiųjų Lietuvos lenkų buvo 4.556, žydų – 2.431.

A. Anušauskas savo naujoje knygoje skelbia, kad bendras teroro aukų skaičius siekia 450.000 žmonių. Šiems žmonėms bent išvardinti reikėtų šesiu tomų. Lėšų problema pati sunkiausia. Švietimo ministerija buvo pažadėjusi leidybą paremti 45.000 litų suma, tačiau pinigai dar negauti. Išėjvijos finansinė parama yra labai reikalinga. Kiekvienas šios srities leidinys yra sveikintinas. Nors reikiamos koordinacijos nėra, bet atrinkti būsią galima vėliau.

Č. Snk.

„Suakmenėjęs skausmas“ – Rimanto Dichavičiaus nuotrauka iš leidinio „Istoriniai pastatai ir paminklai“

Partizanų kovos ir jų slopinimas

JUOZAS VITĖNAS

Neseniai pasirodė „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ ketvirtoji knyga „Lietuvos partizanų kovos ir jų slopinimas MVD-MGB dokumentuose 1944-1953 metais“, sudaryta N. Gaškaitės, A. Kašėtos ir J. Starkausko. Panašia tema pernai taip pat buvo išleista knyga „Lietuvos partizanai 1944-1953“, parengta N. Gaškaitės, D. Kuodytės, A. Kašėtos ir B. Ulevičiaus. Taigi abi knygos ta pačia tema buvo parengtos beveik tos pačios istoriškų grupės, tačiau jos yra skirtingos. Knygoje „Lietuvos partizanai 1944-1953“ partizanų kovos yra bendrai aprašomos, (ji apžvelgta „TŽ“ nr. 31-32). „Lietuvos partizanų kovos ir jų slopinimas“ yra skirta dokumentams. Tikslai jos platesniame įvade, kuris apima 92 iš 722 puslapių, yra aiškinamos partizanų kovos bei jų slopinimas, tuo būdu pagelbstint skaitytojams geriau suprasti skelbiamus dokumentus ir susidaryti tikslesnį vaizdą, kaip visa tai buvo vykdoma.

Pateikti šiuos dokumentus autoriams buvo nemažai darbo. Nors buvusių sovietinių archyvų dalis buvo išvežta į Rusiją ar sunaikinta, tačiau yra išlikę apie ketvirtis milijono bylų, kurios pateko Lietuvos respublikos įstaigoms.

Šiai knygai, pasak autorių, buvo atrinkti būdingiausi dokumentai.

Sugrįžimas

Kai tu sugrįši mėnesienoj,
Kelias apšviesti bus,
Blizgės dangus žvaigždėm nusėtas
Parodys kelią į namus.

Tik šaltis pereis tavo kūnu.
Ar laukia čia tavęs?

Pašauksis tu save ir aidas
atkartos,

Iš girios ramumos.

Ir šulinį dangus nuskęs.
Tamsus namelis.

Be žiburėlių jau languos.

Visi miegos nuskendę jau sapnuos.

Duris pravėręs pamatysi,
Kad čia alsuoja sutema,

Be žilgaitės moterytės

Paduos tau ranką verkdam.

Laima Miknienė,
Klaipėda

„Panevėžio spaustuė“. Vilnius, 1997 m., 112 psl.

„AABS – JOURNAL OF THE BALITIC STUDIES“, vol. XXVII, nr. 4, 1996 m. žiema, 100 psl. ir viršeliai. Red. Saulius Sužiedėlis, Millersville University, Millersville, PA 17551. Administracija: AABS Executive Office, 111 Knob Hill Rd., Hackettstown, NJ 07840, USA.

mentai, išsamiau atskleidžiantys sovietų vykdytą tautžudystę ir lietuvių ginkluoto pasipriešinimo slopinimą.

Autoriai taip pat pastebi: „Kol kas tarp tyrinėtojų buvusio LSSR KGB archyvo dokumentų falsifikatų nerasta. Dokumentai buvo rašomi sava žiniba slapto vidiniam naudojimui, absoliučiai įsitikinusi, kad jie niekada nebus prieinami visuomenei. Todėl sąmoningai suklustoti, dezinformuojančių, specialiai paliktų tyrinėtojų dokumentų archyve nėra. Tačiau juose neišvengta visai sovietinei sistemai būdingo fakto „pritempimo“, pagražinimo ir „planų viršijimo“ klastočių. Todėl statistinėse suvestinėse apstu padidintų ar sumažintų skaičių“ (8 psl.).

Knygoje pateiktas 201 dokumentas. Beveik visi išversti iš rusų kalbos. Jie suskirstyti į tris grupes: Sovietų Sąjungos okupacinė politika Lietuvoje, SSRS represinių struktūrų veikla (NKVD-MVD ir NKVD-MGB žinybos, NKVD-MVD-MGB kariuomenė, strībai, NKVD-MVD ir NKGB-MGB agentūra, specialieji agentai) ir partizaninio karo slopinimas. Šiuos dokumentus sudaro direktyvos, nurodymai, planai, ataskaitos, pranešimai, statistinės suvestinės, pažymos.

Tokią daugybę įvairių dokumentų neįmanoma apžvelgti trumpame rašinyje. Todėl tenka pateikti tik kelis pavyzdžius, kad skaitytojas galėtų susidaryti vaizdą, kokie dokumentai knygoje randami. (Visi oficialūs pavadinimai čia vartojami kaip knygoje). Pvz. LSSR NKVD komisaro J. Bartašiuo operatyvinė suvestinė apie mobilizaciją į Raudonąją armiją nuo 1944 m. liepos 26 d. iki rugpjūčio 15 d., kurioje pateikiama, kad buvo pašaukta 35.000 vyrų, o atėjo tik 5.170, nurodomos šio nepasisekimo priežastys (128 psl.). Lietuvos SSR MVD skyrė viršininko S. Figurino pažymoj rašoma, kad 1946 m. įvykdė čekistinių-karinių operacijų 15.811, nukauta „banditų“ 2.143, suimta 7.353. Sovietų nuostoliai: suimta 2.731, sužeista 378 ir suimta 172 (233 psl.). Įdomu, kad yra keli dokumentai apie „sovietinio teisėtumo“ pažeidimus čekistų operacijose ir siūloma nusikaltusius nubausti (239-245 psl.).

Nemažai yra dokumentų apie strībų batalionų sudarymą (pasirašyta A. Sniečkaus 1944 m. liepos 24 d.), jų veiklą bei nuostolius ir net jų nusikaltimus 329-363 psl.).

LSSR MGB valdybos viršininko I. Počkajaus 1949 m. gruodžio 6 d. pažymoj rašoma apie Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio įsteigimą 1948 m., jo vyriausią vadovybę, strībų bei apygardų štabus, išvardijant jų va-

dus bei jų likimą. Tai gana detalus dokumentas, kuris rodo, kaip sovietų saugumas gerai žinojo apie partizanų veiklą (557-568 psl.).

Taip pat detalus yra LSSR KGB pirmininko K. Liaudžio ir valdybos viršininko J. Obukauskos pranešimas apie Lietuvoje nuo 1940 m. veikusias pasipriešinimo pagrindžio organizacijas: Lietuvos aktyvistų frontą (LAF), Lietuvos laisvės armiją (LLA), Bendrąjį demokratinio pasipriešinimo sąjūdį (BDPS), Lietuvos laisvės kovos sąjūdį (LLKS) ir kitus (664-651 psl.).

Paminėtinas yra to paties Liaudžio pranešimas apie kovos su ginkluotu pasipriešinimu nuo 1944 m. liepos 15 d. iki 1956 m. gruodžio 31 d. rezultatus: likviduota 17 „nacionalistinio“ pagrindžio ir bandų centrų, 103 strībų ir apygardų štabai ir 2.642 „banditų“ grupės. Tai vykdant likviduoti 38.169 ginkluoto pagrindžio dalyviai, iš jų 20.156 užmušti ar nusižudę ir 18.013 sučiupti ir nuteisti. Be to, legalizavosi 8.350 „banditų“ ir 30.472 slapstėsi nelegaliai. Paimta daug įvairių ginklų (652-653 psl.).

Yra dokumentų ir apie išvežtų bei sovietų žvalgybinius santykius. Pvz. 1946 m. rugpjūčio 20 d. LSSR MGB ministerio gen. Itn. Jefimovo pažymoje, liečiančioje agentūrinių planų „Vakarai“ rašoma apie MGB pastangas infiltruoti savo agentus į partizanų steigiamą Vyriausiąją Lietuvos atstatymo komitetą (VLAK) ir tuo perimti ryšius su Vakaruose veikiančiomis išvežtųjų organizacijomis (523-529 psl.). Neatsargūs išvežtųjų veikėjų pasitikėjimą iš Lietuvos atvykusiais asmenimis rodo 1950 m. gruodžio 24 d. LSSR MGB ministerio P. Kapralovo pranešimas apie agento Gintauto išsiuntimą į užsienį, jo ryšių užmezgimą su išvežtųjų organizacijomis bei anglų žvalgyba ir jo sėkmingą sugrįžimą Lietuvon (569-574 psl.).

Visi šioj knygoj pateikti pranešimai bei pažymos yra oficialūs dokumentai su datomis ir jų autorių pavardėmis. Tai pirmiausia yra medžiaga istorikams ir kitiems to tragiško Lietuvos istorijos tarpinio tyrinėjimams. Bet ji gali būti įdomi ir paprastam skaitytojui, jei jis turi kantrybės skaityti formalios dokumentus ir iš jų susidaryti vaizdą, kaip Lietuvoj vyko partizanų kovos ir jų slopinimas.

LIETUVOS KOVŲ IR KANČIŲ ISTORIJA. Lietuvos partizanų kovos ir jų slopinimas MVD-MGB dokumentuose 1944-1953 metais. Sudarė Nijolė Gaškaitė, Algis Kašėta, Juozas Starkauskas. Redaktorė – D. Kuodytė. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ir Pasaulio lietuvių bendruomenės leidinys. 1996 m., 722 psl. Tiražas – 2000 egz.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Magdalenos Birutės Stankūnaitės-Stankūnienės, čekagietės dailininkės, albuminė knyga „Lietuvai dovanoti kūriniai“ Vilniuje jos lėšomis išleido „Baltų lankų“ leidykla. Leidinį paruošė Romualdas Budrys, Julija Mušinskienė bei čekagietis Algimantas Kezys lietuvių ir anglų kalbomis.

Čikagoje mirusio šimtamečio dail. Adomo Varno (1879-1979) monografiją Vilniuje yra parašiusi dailėtyrininkė Zita Žemaitytė. Monografijos rankraštis turi 300 mašinraščio puslapių. Šiuo metu ji ruošia vėlonies dail. A. Varno darbų sąrašą, apgailestaudama, kad jų nedaug išliko Lietuvoje, o JAV jie išlaikyti privačiuose rinkiniuose. Ji taipgi nežino, kokia leidykla monografiją išleis ir kas finansuos išleidimą.

Devynioliktoji lietuvių dienų Melburne staigmena tapo jaunojo Justino Ankauskos vargonų muzikos recitalis, įvykęs 1996 m. gruodžio 29, sekmadienį, Šv. Marijos Jūrų Žvaigždės šventovėje. Ji buvo pasirinkta oficialioms lietuvių dienų pamaldoms Australijoje. J. Ankauskas ir Zita Prašmutaitė yra Sidnėjaus lietuvių „Dainos“ choro vadovai. Pasirodo, jis nesiribojo vien tik chorą, bet būdamas dar vaikas pradėjo groti vargonais, o 1994 m. baigė vargonų klasę studijas Londono Trinity kolegijoje ir buvo paskirtas vargonininku Šv. Patriko katedroje Sidnėje. J. Ankauskas taipgi yra baigęs komercines studijas ir dirba valstybiniame Australijos banke. Vargonų muzikos recitaliui jis buvo pasirinkęs J. S. Bacho, M. K. Čiurlionio, J. Rheinbergerio, L. Boellmanno bei kitų kompozitorių kūrinius.

Lietuvos operos ir baletoteatre Vilniuje jau prasidėjo G. Verdžio „Aidos“ naujojo pastatymo repetitijos. Joms iš JAV Vilniun yra atvykęs kadaise sovietinės kompartijos cenzorių išstemas rež. Jonas Jurašas. Tai bus jo pirmasis bandymas režisuoti operą. Rež. J. Jurašas prisipažįsta, kad jo laukia komplikuotas darbas, nes darnion visumon teks sujungti muziką, judesį, vaizdines teatro priemones. Naujajai „Aidos“ spektakliui ruošiančią grupę sudarė: jau minėtas rež. J. Jurašas, dirigentas Jonas Aleksas ir Vytutas Viržonis, baletmeisterė Andželika Cholina, scenografas Adomas Jacovskis, kostiumų dail. Aleksandra Jacovskytė. Pagrindinius vaidmenis ruošia: mezzosopranai B. Almonaitytė, N. Ambrazaitytė, V. Šiškaitė ir I. Linaburgytė – Amnerės, sopranai I. Milkevičiūtė, S. Stonytė, S. Jonaitytė, R. Juzukonytė – Aidos, tenorai K. Kurnickas, Č. Naušėda, B. Tamašauskas ir A. Tveraga – Radameso. Naujojo pastatymo premjera numatyta kovo pabaigoje.

Martyno Mažvydo „Katekizmo“, pirmosios lietuviškos knygos, ilgai laukta 450 metų sukaktį sausio 12 d. Lenkijoje paminėjo Poznanės universiteto orientalistikos ir baltistikos katedra. Baltų katedra, ten atidaryta prieš pusimtį metų, nuo XX š. pradžios turi dirbančią stiprią Lietuvos istorijos specialistų grupę. Prieš nepilną dešimtį metų Poznanės universitetas pradėjo rengti ir lietuvių kalbos specialistus. Diplomus jau gavo 16 studentų, o šiuo metu jos mokosi 26 prof. Michailas Hasiukas, lietuvių kalbos entuziastas ir vienas pagrindinių katedros steigėjų, minėjime kalbėjo apie pirmosios lietuviškos knygos reikšmę ne tik lietuvių tautai, bet ir pasaulinei kalbotyrai. Minėjanas jis atsiminė 1897 m. Poznanėje išleistą Mažvydo Vaitiekūno lietuviškų dainų „Te Deum laudamus“ vertimą lenkų kalbon. Antanas Valionis, Lietuvos ambasadorius Lenkijoje, būsimiesiems lietuvių kalbos specialistams įteikė keletą egzempliorių M. Mažvydo sukurto „Katekizmo“ ir „Lietuviškos knygos istorijos metmenų“.

Studentai skundėsi, kad Poznanėje jie negali užsisakyti lietuvių spaudos, kurios labai reikia būsimiesiems lietuvių kalbos specialistams. Jie taipgi skundėsi, kad tik nedaugelis lietuvių suranda darbą pagal specialybę. Poznanės universitete buvo tik pradėti M. Mažvydo „Katekizmo“ suakties minėjimai Lenkijoje. Kiti vakarai įvyks Torunėje, kur saugomas vienas suaktivinės knygos egzempliorius, Varšuvos PEN klubas, Seinuose ir Punkske.

Juozo Urbšio, tarpukario nepriklausomos Lietuvos paskutinio užsienio reikalų ministro, šimtas gimtadienis buvo paminėtas Palangoje surengta paroda. Lankytojus su jo gyvenimu ir veikla supažindino daug sutelktų vėlonies nuotraukų, rankraščių, laisvų, dokumentų, apdovanojimų ir net asmeninių daiktų. Uždarant šią parodą rugsėjo 20 d., pranešimą skaitė humanitarinių mokslų dr. Algimantas Kasparavičius, rodinis apibendrinimo metodininkė Aušra Lukauskaitė. Buvo parodyta J. Urbšio gyvenimo vaizdajuostė.

Tarptautinį knygženklų konkursą „Lietuviškai knygai – 450“ 1996 m. pradžioje paskelbė Vilniaus miesto savivaldybės kultūros bei meno skyrius ir Lietuvos knygženklų klubas. Į šį konkursą per vienerius metus iš dvidešimt tųtybių pasaulio šalių įsiųnė 132 dailininkai, atsiumė 270 knygženklų. Jie buvo skirti Vilniaus universitetui, „Vagos“, „Minties“ leidykloms, M. Mažvydo ir kitoms bibliotekoms bei kitoms kultūros, mokslo institucijoms, Lietuvos mokslui, kultūrai, menui nusipelnusiems asmenim. Konkursiniuose knygženkluose vyravo lietuvių buities architektūros, liaudies meno, knygų bei religinių elementai ir simboliai. Vertintojų komisija paskyrė keturias pinigines premijas. Trys buvo paskirtos už knygženklus, spausdintus iškilija spauda. Šioje grupėje premijas laimėjo: dail. Viktorija Daniliauskaitė – 1.200 litų, dail. Roberta Vaigelaitė – 800 litų, dail. Valerijonas Jucys – 550 litų. Antroje grupėje, knygženklus sukurusioje kita technika, vienintelę pirmąją 1.200 litų premiją laimėjo čekų dail. Vladimiras Hadamsky.

Lietuvos mokslų 1996 m. premijų laureatais buvo paskelbti jos 36 mokslinkai. Vertintojų komisija kasmet paskiria vienuolika premijų, įvertindama reikšmingiausių mokslinkų bei jų kolektyvų darbus. Penkias premijas žemės ūkio, gamtos, matematikos ir medicinos mokslų srityje laimėjo: Jonas Grigas – už fizikos darbų ciklą „Feroelektrikų ir giminių medžiagų mikrobanginė dieletrinė spektroskopija“, Algimantas Grigelis, Valentinas Kadūnas, Vytautas Juodkasis, Vytautas Narbutas, Juozas Paškevičius ir Povilas Sauveizdis – už monografiją „Lietuvos geologija“, Kęstutis Jarašiūnas, Gytis Juška, Liudvikas Subačius ir Juozas Vaitkus – už puslaidininkių fizikos darbų ciklo šviesa sužadintų elektronų dinamikos tyrimus, Romualdas Lekevičius, Janina Baršienė, Juozas Lazutka, Gražina Slapšytė, Stasys Sinkevičius, Vaidotas Morkūnas ir Veronika De-donytė – už darbų ciklą „Aplinkos užterštumo Lietuvoje genotoksikologinis įvertinimas“, Mečislovas Zalakevičius – už paukščių migracijos valdymo mechanizmų tyrinėjimus.

Trys premijos už humanitarinių, socialinių ir teologijos mokslų darbus buvo paskirtos: Irenai Ermanytei, Sofijai Kėzytei, Jonui Paulauskiui, Kaziiui Ulydui (po mirties), Vytautui Vitkauskui, Klementinai Voslytei, Angelei Vilutytei-Rimševičienei ir Kaziiui Pakalkai – Lietuvos mokslo premija už lietuvių kalbos žodyno VII-XVI tomų parengimą, Vytautui Kubiliui – už monografijas „Romantizmo tradicija lietuvių literatūroje“ ir „XX amžiaus literatūra: Lietuvių literatūros istorija“, Valentiniui Mikeleniui – taip pat už monografijas „Civilinio proceso“ I ir II dalis, „Civilinės atsakomybės problemos: lyginamieji aspektai“. Trys technikos mokslų premijos teko Rimantui Barauskui ir Vytautui Ostaševičiui – už darbų ciklą „Šilumos mainų dėsnų tyrimas dujomis aušinamose energetinių įrenginių elementuose“, Edmundui Zavadskui – už darbų ciklą „Statybos projektų daugiakriterinis įvertinimas ir technologinių sprendimų daugiakriterinis selektonovacija“. Premijos bus įteiktos Lietuvos mokslų akademijos visuotiniame susirinkime ši pavasari. V. Kst.

Represijų Lietuvoje tyrimo centro (RLTC) darbuotojos. Sėdi iš kairės: R. Burauskaitė, prof. J. Juzeliūnas, J. Valevičienė, B. Daugilavičienė, stovi – N. Vijeikienė, V. Urbonaitė, D. Lenkutienė, V. Zinkevičiūtė ir G. Kiličevičienė. Nuotr. M. G. Slavėnienė

Atsiųsta paminėti

LITUANISTIKA, nr. 1(25), nr. 2(26), nr. 3(27), 1996 m. Lietuvos mokslų akademijos leidiniai istorijai, archeologijai, kalbai, literatūrai, tautosakai, etnografijai. Leidžia leidykla „Academia“. Red. D. Balkevičienė ir A. Juškaitė; Spausdino AB „Vilpa“ Vilniuje, tiražas 450 egz. Vieno nr. kaina 2 Lt.

LITHUANIA. Antisemitism. No. 1, October 1996. Published by the Association of the Lithuanian Jews in Israel. 1, King David Blvd., Tel-Aviv 64953, Israel. Šiame 30 psl. leidinyje sutelkta medžiaga apie Lietuvoje pasireiškiantį antisemitizmą pradedant prieškarinio nepriklausomos Lietuvos laikotarpiu. Pagrindinis straipsnis – prof. Dov Levino. Įdėta daug ištraukų bei atpasakojimų iš Lietuvos spaudos, radijo ir televizijos programų. Tai propagandinis leidinys, siekiantis vienašališkai parodyti įsigalėjusį antydidumą Lietuvoje.

EILIAVIMAI II, poezijos rinktinė, 1996 m., 364 psl. ir viršeliai. Sudarė A. Sidlauskas, recenzentas Vl. Šimkus, redagavo V. Rakauskas ir E. Vaitkus, dail. A. Lasinskienė. Išleido Lietuvos liaudies kultūros centras, Barboros Radvilaitės 8, 2600 Vilnius. Spausdino valstybinė įmonė „Spauda“. Tiražas 1500 egz. Kaina sutartinė.

Knygoje – šimtinė eiliuotųjų, kurie pristatomi nuotraukėlėmis ir trumpais aprašymais: kada ir kur gimė, kokio išsilavinimo ir kur gyvena. Skaitytojai apie juos gali susidaryti nuomonę, arčiau susipažinti pasikaitę jų eiliavimus. Šie įvairūs, visai nevienodi, bet juos visus jungia paprastumas, atviras nuoširdumas, noras save išsakyti, rūpintis klausimais ar nuotaiką išskelti, eiliuotu būdu pateikti savo peryvenimus, lyrinį žvilgsnį į gamtą, parodytį meilę, gimtajam kraštui. Dievdirbiai panašios išraiškos pėdsakus palieka medyje. Šie eiliuotojai tiki žodžio galia.

I LAISVĖ, nr. 124 (161) 1996 m. spalio, iliustruotas rezistencinės minties ir kultūros žurnalas, 72 psl. ir viršeliai. Red. Juozas Baužys, 9240 Cliffside Ln., Orland Park, IL 60462-7790, USA Leidžia Lietuviškų studijų centras Čikagoje. Administratorius Jonas Prakapas, 14 Telma Dr., Bakersfield, CA 93305, USA. Metinė prenumerata \$10 (JAV). Spausdina „Draugo“ spaustuė Čikagoje.

Romualdas Kisieličius, ŽAIZDOS ŠIRDYJE. Eilėraščiai. Tai trečioji autoriaus poezijos knyga. Viršelio ir skyrių nuotraukos – paties autoriaus. Išleido J. Naviko leidykla „Austėja“. Tiražas – 600.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniai nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniai nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniai nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 61 milijoną dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	2.50%
180-364 d. term. ind.	2.50%
1 metų term. indėlius	2.50%
2 metų term. indėlius	3.25%
3 metų term. indėlius	3.75%
4 metų term. indėlius	4.25%
5 metų term. indėlius	4.50%
1 metų GIC-mėn. palūk.	2.50%
1 metų GIC-met. palūk.	2.75%
2 metų GIC-met. palūk.	3.50%
3 metų GIC-met. palūk.	4.00%
4 metų GIC-met. palūk.	4.50%
5 metų GIC-met. palūk.	4.75%
RRSP, RRIF ir OHOSP	2.25%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	2.75%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	3.50%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	4.00%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	4.50%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	4.75%
Taupomąją sąskaitą	2.25%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	2.25%
Kasd. pal. čekių sąsk.iki	2.00%
Amerikos dol. kasd. pal.	
taupymo sąsk.	2.75%

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas nuo	7.50%
Sutarties paskolas nuo	7.50%
Nekiln. turto paskolas: Su nekilniamu nuosimčiu	
1 metų	5.20%
2 metų	5.70%
3 metų	6.20%
4 metų	6.50%
5 metų	6.95%
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2, 3 metų	5.10%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitas.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neiname mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai **"INTERAC" kortelė**
Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

- ELEKTROS INSTALIJAS
- VĖSINIMO SISTEMAS
- ŠALDYTUVUS
- SKALBIMO MAŠINAS
- ELEKTRINES PLYTELES
- DŽIOVINTUVUS
- KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti Vytui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronto.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrines šildymo ir A/C sistemas
- Skalbimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas, viryklas
- Šaldymo sistemas, šaldytuvus

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.
Skambinti R. Jareckui
tel. 416-370-3539 Toronto
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti).

Countrywide WESTSIDE REALTY INC.

Jeif norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

4214 Dundas Street West, Suite 106,
Etobicoke, Ontario M8X 1Y6
Tel. 416 767-9000 FAX 416 239-6228

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)
Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMIUI RAMUI
tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybę visais reikalais prašau kreiptis į

TEODORA STANULI
SAŽININGAS IR GREITAS PATARNAVIMAS
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A9
(2 blokai į vakarus nuo Lietuvių namų)
tel. 416 769-1616 FAX 416 769-1524

Specialiosios olimpiados dalyviai su palydovais Toronto parke, pavadinto Lietuvos vardu Ntr. A. Kaknevičiaus

SPORTAS

Ar sulauksiu atsakymo?

Galvojau, kad tai balandžio 1 d. pokštas. Pasirodė ne! Tai tikrovė: šmeižės nepriklausomos Lietuvos bei išeivijos sportinį gyvenimą Vytautas Kazakevičius kartu su to rontiečių Sigitu Krašausku ir iš Australijos Antanu Laukaičiu knygoje: "Lietuvos sporto istorija" paruošė straipsnį "Lietuvių išeivijos sportas". Prisipažinsiu, laikiau V. Kazakevičių geru žurnalistu, tinkamu užimti okupuotos Lietuvos propagandos ministerio kėdę.

Kartą parašiau straipsnį "Europos lietuvyje" kad sportininkai Sov. Sąjungoje yra valstybės tarnautojai, gerai atlyginami, kad sportas tarnauja komunistinei ideologijai. Nurodžiau gero futbolininko Strelcovo pavyzdį: išpaikintas Strelcovas nuėjo blogais keliais, puldamas į dievačio Bacho glėbį, išprievartaudamas jauną mergaitę. Kalėjimas... Tačiau, kai Sov. Sąjunga žaidė lemiama futbolo rungtynes, jis buvo iš kalėjimo išleistas, nes juk reikėjo ginti ne tik sportinę garbę, bet ir komunistinę ideologiją.

Supažindinau "Europos lietuvio" skaitytojus su Lietuvos futbolo ir ledo ritulio rinktinėmis žaidėju Juozo Klimo straipsniu Vilniaus žurnale, kuriame jis rašė, kad Lietuva parodė Sov. Sąjungai ledo ritulio kelią į pasaulinę areną, kad Kaunas su Ryga, stebint Maskvos atstovams, sužaidė parodomąsias rungtynes, o Lietuvos krepšinis Sov. Sąjungai davė šio sporto technikos mokyklą. Sov. Sąjungos ledo ritulio rinktinėje vartininku buvo Miškin-Miškinis. Parašiau, kad šviesiaplaukis gali būti lietuvis, už-

augęs Sibiro vaikų prieglaudoje, duodamas pavyzdžių knygos "Palik ašaras Maskvoje" autorės B. Armonienės sūnaus likimą, po kelių metų našlaitynė užmiršusio lietuvių kalbą. Jeigu ne išvykį į JAV jis tikrai būtų užaugęs rusu. Tad kodėl negalėjo taip būti ir su "Miškin"-Miškiniu?

To užteko V. Kazakevičiui: 1984 m. birželio 24 d. "Gimtajame krašte" jis man atsakė, peržengdamas paprasčiausios žurnalistinės etikos ribas, vadindamas mane "kvailiu", "aviniškai džūgaujantiu", "baronas bliūvuoja" ir pan. Atsakiau "Europos lietuvyje" 1984 m. rugpjūčio 24 d. pasisakymą, užbaigdamas tokiais sakiniiais: "Mėgstu sveiką, abiem pusėm naudangą, žurnalistinės etikos ribose išlaikytą polemiką be įžeidžiančių žodžių. Deja, V. Kazakevičius jų išvengti negali, tad ir nėra prasmės jį tolimesnius jo rašinius atsakinėti".

Klasiu: kur buvo ŠALFAS, kaip galėjo su V. Kazakevičium bendradarbiauti (iš viso, ar jis buvo reikalingas!) S. Krašauskas, A. Laukaitis? Kodėl į V. Kazakevičiaus vietą nebuvo pakviesta R. Šapokaitė-Grinbergienė, K. Čerkelūnas, Pr. Mickevičius, Br. Ketura-kis? Ar sulauksiu atsakymo?

K. Baronas

Rygos geležinkelio stotyje 1937 m. sėdi Lietuvos krepšinio rinktinės narys J. ŽUKAS. Po laimėjimų Europos krepšinio pirmenybėse grįžtantys krepšininkus Rygos stotyje palydėjo Kėdainių gimnazistai

Nuotr. A. Keblio

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2
Tel. 1-905-436-9903 FAX 1-905-728-5745
ALGIS ar STEFA MEDELI

Visos paslaugos atskleidžiant Jūsų gimes iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVIJOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !

Queen Travel (atstovaujama ALGIO MEDELIO)
OFICIALI LIETUVOS AVIALINIJOS BILJETŲ PARDAVIMO AGENTŪRA KANADOJE!

LAL – LIETUVOS AVIALINIJŲ kartu su AIR CANADA, BRITISH AIR, FINNAIR, LUFTHANSA ir KLM, specialia sutartimi, geriausiomis kainomis parduoda skrydžius į Vilių ir Europą. 1997 metais LIETUVOS AVIALINIJOS lėktuvai skraidys šiomis trasomis: VILNIUS – Amsterdamas, – Berlynas, – Frankfurtas, – Kopenhaga, – Kijavas, – Londonas, – Maskva, – Paryžius, – Roma, – Sankt Peterburgas, – Stockholm – Varšuva.

DĖMESIO! UŽSISAKANTIEMS KELIONES DABAR IR IKI KOVO 31 SUMOKĖJUSIEMS, NEŽŪRINT KADA ŠIAS METAIS KELIAUSITE, BUS DAR TAKOMOS 1996 METŲ KAINOS. NAUDOKITĖS PROGA!

Užsitikrinti mano asmenišką dėmesį Jūsų reikalams kreipkitės į mane kiekvieną trečiadienį tarp 11 ir 18 val. (11AM – 6PM) Queen Travel įstaigoje Toronto, arba paskambinę palikite savo telefono numerį ir aš tuoj pat, arba Jums tinkamu laiku, atsakmėsiu.

ALGIS MEDELIS
133 Roncesvalles Ave.,
TORONTO, Ont. M6R 2L2 TEL. 416 531-4800

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 106 milijonus dolerių

MOKA:

2.25% už 30-89 dienų term. indėlius	2.50% už 90-179 dienų term. indėlius
2.50% už 180-364 dienų term. indėlius	2.50% už 1 m. term. indėlius
3.25% už 2 m. term. indėlius	3.95% už 3 m. term. indėlius
4.25% už 4 m. term. indėlius	4.75% už 5 m. term. indėlius
2.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	2.75% už 1 m. GIC invest. pažym.
3.50% už 2 m. GIC invest. pažym.	4.00% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.50% už 4 m. GIC invest. pažym.	5.25% už 5 m. GIC invest. pažym.
2.25% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	2.75% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
3.50% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	4.00% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
4.50% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	5.25% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.
2.25% už OHOSP (variable rate)	2.25% už taupymo sąsk. (gyv. drauda)
2.25% kasd. pal. čekių sąsk. nuo 50,000	3.75% už JAV dol. 1 m. GIC
2.75% už JAV dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo.....	7.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekilniamu nuosimčiu	
1 metų.....	5.20%
2 metų.....	5.70%
3 metų.....	6.20%
4 metų.....	6.50%
5 metų.....	7.00% (fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu 1, 2 ar 3 metų.....5.10%

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrielj mortgicijai.

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės elgoje

MasterCard, Interac, PLUS

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymos sąsk.) pagal santaupų dydį iki \$2,000.
Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.
Gaujama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų.
Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antr., trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniai nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:
Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6
Telefonas: 416 532-1149
Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8
Telefonas: 416 207-9239

PRINTING
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave., Toronto Ont., M8V 1R3
Savininkas Jurgis Kuliešius

Knygų rīskykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus.
A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Sutton GROUP

PAŽADU JUMS
24 valandų
tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją.
Prašau skambinti šiandien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais

ANTANAS GENYS
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

! Lietuvą su Nordland Express

Siuntiniai laivu • Oro paštu
Pinigų perdavimas • Prekybiniai
pervežimai

Nordland Express 1650 Bloor St. W.,
Toronto, Ontario, Canada M6P 4A8

Darbo valandos: Nuo pirmadienio iki penktadienio
9 v.r. iki 6 v.v.

Toronto 416 535-5000

Skyrius: North York 164 Willowdale Ave., North York, Ont.
416 222-4021

Hamilton Alfredas Zorkus
905 522-9966

London Jonas ir Marytė Narusevičiai
1055 Guildwood Blvd.
519 657-1751

Montreal Andrejs Vitols
105 56th Ave., Lachine
514 637-9102

Už Toronto ribų 1-800-561-3113

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jos sprendimo šiuo klausimu. Tame JAV įstatyme numatyta, kad bendrovių prekiaujančių su Kuba pareigūnai neleidžiami į JAV. Taip pat JAV gali teisman traukti bendroves, kurios komerciniams tikslams vartojo žemę, atimtą iš JAV po komunistų revoliucijos 1959 m.

Vaikus su negaliomis galima išskirti iš bendrų (mainstream) klasių, jeigu jiems yra naudingiau jose nepasilikti. Tokį sprendimą priėmė Kanados aukščiausias teismas, atmesdamas prielaidą, kad visi vaikai su negaliomis gali stoti į bendras klases jeigu jų tėvai taip nori. Kiekvieno vaiko pajėgumas ir poreikiai turi būti sprendžiami atskirai, neapibendrinami. Pačioms mokyklų taryboms bus leidžiama tuos sprendimus daryti.

Taip pat nauju Aukščiausiojo teismo sprendimu, psichiatro užrašai gali būti vartojami teisme, jeigu jie aktualūs paciento apgynimui. Tokiais atvejais būtų sprendžiama, ar ligšiol nesulaikoma paciento konfidencialumo privilegija svarbesnė už duomenis, kurie galėtų padėti įrodyti jo nekaltumą.

Nedarbo statistika Kanadoje sausio mėnesį siekė 9.7%. Tai yra 76-tas mėnuo iš eilės, kaip šis skaičius neįkrenta žemiau 9%. Nuo 1995 m. pabėgusių atsirado 139,000 naujų darbų. Tačiau jų neužteko pasivyti gyventojų skaičiaus didėjimo ir darbininkų grįžimo į rinką po paskutinės gamybos sulėtėjimo. Nėra daug vilties, kad nedarbo statistika greit pagerės, tačiau yra sričių, pvz. statyboje kur yra atsiradę darbų. Aukščiausias nedarbo lygis yra Newfoundland provincijoje (20.4%), žemiausias – Saskatchewan – 6.3%.

Imigracijos ir pabėgėlių taryba turi daugiau kaip 30,000 neišspręstų bylų. Šis skaičius yra pakilęs 75% per praėjusius 3 metus, nors naujų prieglobsčio Kanadoje prašančių skaičius per tą laiką buvo pastovus. Vis

dėlto taryba prašymus pradėjo tvarkyti greitesniu tempu negu anksčiau. Užtrukdavo daugiau kaip metus gauti atsakymą, o dabar bylos išsprendžiamos per 6-8 mėnesius.

Yra apie 140 tarybos narių sprendėjų, kurie išklauso 145-150 bylų per metus. Iš viso per jų rankas pereina 21,680 bylų, 10% mažiau negu prieš metus. O 1995 m. sausio pradžioje jų buvo 17,080.

Dauguma naujų prašymų pernai buvo iš Čilės atvykusių, kuriems vizų reikalavimai nebuvo taikomi 1994 m. prekybos tikslams. Dabar tie reikalavimai vėl sugriežtinti, nes čiliečių skaičius taip smarkiai pakilo – 1994 m. jų buvo 89, pernai atvyko 2,824. Taip pat 1997 m. daugiau atbėgėlių buvo iš Meksikos.

Imigracijos antplūdis padidėja ne tik palengvinus vizų reikalavimus arba susidarius politinėms krizėms įvairiuose pasaulio kraštuose. Kanados aukščiausiojo teismo "Singh" sprendimas apskunkino imigracijos ir pabėgėlių tarybos darbą, suteikdamas visiems prašantiems galimybę būti išklausytiems. Anksčiau pilnos apklausos (full hearing) teisę gaudavo tik turintys rimtą pagrindą prašyti pabėgėlio statuso. Pasauliniu mastu Kanados pabėgėlių priėmimo statistika yra aukšta. Iš pernai sprestų 21,803 bylų, 5,225 atkrito prieš apklausą, 9,541 susilaikė teigiamo atsakymo, 7,037 buvo atmestos.

Užšalusiam Simcoe ežere, 50 kilometrų į šiaurę nuo Toronto, sausio 25 d. staigiai pradėjo skilti 10-12 cm storio ledas. Atsiradęs 32 kilometrų ilgio plyšys taip plačiai atsivėrė, kad šimtai žuvautojų nebegalėjo grįžti į krantą. Užtruko apie 30 valandų Kanados karinių pajėgų ir sveikatos ministerijos sraigtasparniams iškelti apie 300 žmonių. Kiti laivais išplaukė, nors buvo pakilę 90 km greičio vėjai. Kainavo daugiau kaip \$300,000 juo išgelbėti. RSJ

JAV ir Kanados lietuviai mokytojai, dalyvavę bendroje stovykloje Kennebunkporte, JAV-bėse 1979 m.

Marlin
Travel

PASAULIO JAUNIMO SUSITIKIMAS PARYŽIJE

Popiežius Jonas Paulius II kviečia pasaulio jaunimą susitikti šią vasarą, rugpjūčio mėn. Paryžiuje. Ta proga išeivijos lietuvių jaunimo išvyką **vysk. P. Baltakio** pavedimu organizuoja kun. **Edis Putrimas** per **MARLIN TRAVEL**.

Kelionė – 1997 m. rugpjūčio 15 - 31 d.d.

I kainą įskaitoma: oro kelionė Lufthansa oro linija iš Toronto į Frankfurtą ir atgal, iš Romos per Frankfurtą į Torontą, vietinė transportacija pirmos klasės Contiki Holidays autobusu, dalyvavimas Pasaulio jaunimo katalikų dienos programose Paryžiuje, europietiški pusryčiai kasdien, 10 vakarienių, nakvynė po 2 turistinės klasės viešbučiuose; išvykos ir užsiėmimai pritaikyti jaunimui.

Aplankysime: Vasario 16 gimnaziją Huettelfelde, Heidelbergą, Reino upės apylinkes, Paryžių (kur įvyks Pasaulio jaunimo katalikų dienos su Popiežiumi), Mont St. Michel ir Vire Normandijoje, Dijoną, Aostą Italijos Alpėse, Pisą, Florenciją, Vatikaną, Tivolį ir Romą (Villa Lituania).

Kaina (priklausanti nuo dalyvių skaičiaus) – apie 2700 (kan.) + \$80 mokesčių (tax).

Norintys gauti daugiau informacijų ar registruotis kviečiami skambinti

Raimundui Valadkai,
MARLIN TRAVEL 416 231-1061,
faksas 416 231-0375.

Toronto

Naujų patalpų atidarymo proga kredito kooperatyvas PARAMA naujai įstojančiams nariams, inėnantiems į sąskaitą ne mažiau kaip \$200 (jaunimui iki 16 m. amžiaus – mažiausiai \$100) įmokės \$40 vertės šėrus. Laukiama naujų narių abiejuose skyriuose.

Prof. dr. Feliksas Palubinskas, dabartinio Lietuvos seimo vicepirmininkas, skaitės paskaitą Vasario 16-tosios iškilmėje Anapilės salėje, aplankė ir "Tėviškes žiburius". Jis papasakojo apie savo darbą seime, dabartinę politinę būklę Lietuvoje, kai kurios kasdienybės rūpesčius. Profesorius yra gimęs Lietuvoje 1935 m., bet mokslus baigęs Vokietijoje ir JAV-se, keliolika metų dėstęs ekonominius mokslus JAV universitetuose bei kolegijose. Kanadon atskrido, KLB-nės pakviestas, vasario 14 d. ir grįžo Lietuvon vasario 17 d., nes turi dalyvauti seimo posėdyje. Paskaitą skaitė įsiai ir Hamiltone, kur Vasario 16-tosios minėjimas buvo surengtas vasario 15 d.

Vasario 16 proga iš Tėvynės sąjungos vadovų – prof. V. Landsbergio ir G. Vagnoriaus Kanados skyrius gavo šį sveikinimą: "Mielai tautiečiai, Lietuvos laisvės ir atgimimo bendražygiai, Tėvynės sąjungos vardu nuoširdžiai sveikiname Jus su Lietuvos valstybės atkūrimo diena! Nors nelengvas Lietuvos žmonių gyvenimas, tačiau laimėjimas per neseniai įvykusius seimo rinkimus suteikia mums naujų jėgų atgimstančios Tėvynės labui. Vasario 16-oji yra Lietuvos diena, kviečianti visą tautą veržtis į šviesą ir tiesą, į tai, kas dora, kilnu ir prasminga. Šią ypatingą dieną vėl pasižinaukime Lietuvos laisvę – mūsų dvasios gyvybės versmę".

Estijos nepriklausomybės šventės minėjimas įvyks sekmadienį, vasario 23, 2 v.p.p., St.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA

ATIDARĖ NAUJĄ SKYRIŲ

2975 BLOOR ST. WEST, ETOBICOKE

prie ROYAL YORK požeminės stoties

TELEFONAS 416 207-9239

VISI Kviečiami APLANKYTI NAUJAS PATALPAS IR PASINAUDOTI MŪSŲ NAUJU PATARNAVIMU:

SAUGOS DEŽUTĖ

(Safety Deposit Box)

Nuomos kaina mažiausiai 20% pigiau negu kitų finansinių institucijų

Skyriaus valandos:

- pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.
- ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.
- šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.

Andrew's liuteronų šventovėje, 383 Jarvis St. Rengia Toronto estų sąjungą. Nepriklausomybės 79-sios šventės proga Kanados estų tarybos ir generalinio konsulo rengiamas priėmimas įvyks vasario 21 d. vakare, Estų Namuose.

Ontario meno galerija (AGO) praneša, kad nuo vasario 19 d. lankymo valandos antradieniais (nuo Viktorijos dienos iki Padėkos dienos), trečiadieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais bei šventiniais pirmadieniais yra nuo 12 v. iki 9 v.v., šeštadieniais ir sekmadieniais – nuo 10 v.r. iki 5.30 p.p. Įėjimas – laisva auka, nors siūloma mokėti \$5 nuo asmens. Nebebus nemokamo įėjimo trečiadienio vakarais ir penktadieniais pensininkams.

Kauno dailės instituto rektorius Viktoras Vaidotas Palys, matydamas katastrofišką vakarietiško universitetinių vadovėlių trūkumą Lietuvoje, ryžosi priimti Toronto universiteto kvietimą dėti ir kartu rašyti vadovėlius Lietuvai savo srityje.

Kadangi Kanados universitetai pastaraisiais metais yra sunkiausioje finansinėje būklėje visoje Kanados istorijoje, Toronto universitetas ne tik kad nemoka algos prof. V. Palui, bet ir nepadengia nė atvykimo, pragyvenimo ir mokslinių tyrimų išlaidų. Tad jis turi čia verstis iš savo kuklios lietuviškos algos. Žinoma, pakvietimo tokiais sąlygomis galima buvo ir nepriimti, rektorius Palys galėjo ramiai dirbti savo Kauno dailės institute. Tačiau jis yra iš tų žmonių, kurie nori palikti gerą pėdsaką, prisidėti prie Lietuvos sugrįžimo į Vakarų pasaulį. Jis turi pakankamai ryžto, pasinaudodamas turtinga Toronto universiteto biblioteka, daug pasidaruoti vadovėlių ruošime keliems Lietuvos universitetams ir tuo būdu sumažinti sovietinės okupacijos padarytą spragą tarp Lietuvos ir Vakarų mokslo. Šia tema rektorius V. Palys kalbės š. m. kovo 2 d. Toronto Prisiėlimo parapijos salėje po Kazuko mugės. Visuomenė yra kviečiama dalyvauti. Inf.

SOLD
DAIVA DALINDA,
BBA, Broker
Expect the best
Tel. 416 231-5000
FAX 416 233-2713

Amerikos didžiausia namų pardavimo įstaiga Kanadoje!

Islington-Kingsway Realty Inc.

Prezidentė, turinti 16 metų patirtį, jums sąžiningai patarnaus.

Nemokamas namo įvertinimas.
2908 Bloor Street West,
Etobicoke, Ont. M8X 1B6

HOMELIFE
HomeLife/Realty
One Ltd.
Realtor-Member
FAX 416 763-5097

2261 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6S 1N8
Visais namų pirkimo-pardavimo reikalais jus informuos ir maloniai patarnaus

NIJOLĖ B. BATES
tel. 416 763-5161
(24 val. pager)

Grupinės kelionės į Lietuvą!

*** **Pramoginės kelionės laivais** ***

*** **Iškvietimai iš Lietuvos** ***

Skambinti **Audronei** tel. 416 255-8473

Faksas 416 252-8854

Dr. DAIVA NORKIENĖ

ŠEIMOS GYDYTOJA

Mielai priima naujus pacientus

(416) 767-7725

2150 Bloor Street West (prie Runnymede), Toronto, Ontario
M6S 4V7, Suite 205
(pirmame aukšte)

Juozas (Joseph) NORKUS

Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas.

- 25 metų namų remonto patirtis.
- Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patirtis.
- Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel. 416 769-1616, namų - 416 532-5893

Nemokamas namų įvertinimas

KanadosLietuvių
Lithuanian Canadian
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neliečiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškite Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Registruota masažo terapeutė

Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.

20 High Park Blvd., Toronto.

Gydomas masazas ("Craniosacral Therapy")

Priima pasientus pagal susitarimą

Telefonas 416 536-5437

Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydymą masažu padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)

Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: 905 271-7171**

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7

(Priešais Lietuvių Namus)

Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytoja

ASTA E. GRINIS-VAIDILIENĖ, D.D.S.

3101 Bloor Street West, Suite 308,

Toronto, Ontario M8X 2W2

(trys blokai į vakarus nuo Royal York)

Telefonas 416 237-1273

Dantų gydytojai

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.

(Orthodontist)

2373 Bloor Street West

(Prie Jane St.)

Telefonas

416 763-5677

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P. Eng.

27 John St., Second Floor

Weston, Ontario M9N 1J4

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Tel. 416 240-0594

Lengvai pasiekiamas
autobusu nr. 79 (Scarlett
Road) nuo Runnymede
požeminio stoties.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

PACE, JOHNSON

2 Jane Street, Suite 500

(Bloor ir Jane gatvių kampas)

Toronto, Ontario M6S 4W3

Tel. 416 762-7393

Fax 416 762-0231

CHAMNEY • MC WILLIAMS • DRESHER

CMD Insurance Services

Dėl visų rūšių draudos Jūs galite kreiptis į Walter Dresher (Drešerį), taip pat naujos automobilių ir namų draudos reikalais; į Rimą Drešerienę kreiptis jau apdraustų automobilių ir namų reikalais ir į Ričardą Drešerį – dėl visų komercinių draudų.

1945 Dundas St. E., Suite 215, Mississauga, Ontario, L4X 2T8

Tel. 905 624-4866, 1-800-665-3406

FAX 905 624-8238

Chamney McWilliams Inc.

Nekilnojamo turto įkainojimas – mortgicijų, mokesčių, turto ir kt. Kreiptis į Rick Drešerį tel. 416 233-3334

DRESHER Appraisal Ltd.

Nekilnojamas turtas. Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius

Tel. 416 233-3334

DRESHER Real Estate Ltd.

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376

Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3

416 762-4232 FAX 416 762-5588

TORONTO

Anapilio žinios

– Vasario šešioliktosios proga Lietuvos kankinių šventovėje 11 v.r. pamaldose dalyvavo su savo vėliavomis Toronto VI. Pūtvio šaulių kuopa, parapijos KLK moterų draugijos skyrus ir "Rambynų" tuntu skautai. Taipgi dalyvavo Lietuvos kariuomenės karininkai iš Borden kariuomenės bazės.

– Tikinčiosios Lietuvos diena mūsų ir Gerojo Ganytojo šventovėse bus švenčiama kovo 9, sekmadienį, t. y. savaitė vėliau nei kitose lietuviškose parapijose. Tai daroma ryšium su Prisikėlimo parapijos salėje kovo 2 d. skautų rengiama Kažiuko muge.

– Gavėnios susikaupimas bus kovo 13-16 d.d. Jį praves iš Lietuvos atvykęs kun. Sigitas Jurčys, OFM. Susikaupimo dienų tvarka: kovo 13, ketvirtadienį, ir kovo 14, penktadienį, – 10 v.r. ir 7 v.v. Mišios su pamokslu; kovo 15, šeštadienį – Mišios su pamokslu 10 v.r. ir 6 v.v.; kovo 16, sekmadienį – pamokslai įprasta sekmadienio Mišių tvarka. Išpažinčių bus klausoma kas dieną prieš ir po Mišių. Susikaupimas bus užbaigtas sekmadienį įprastine Religinės šalpos popiete.

– Anapilio autobusėlis susikaupimo proga veš Anapilin maldininkus nuo Islington požeminių traukinių stoties ketvirtadienį, penktadienį ir šeštadienį 9.30 v.r., o po susikaupimo pamaldų parveš atgal į stotį.

– Gavėnios susikaupimas Wasagos Gerojo Ganytojo šventovėje bus kovo 17, pirmadienį, 2 v.p.p. Susikaupimą praves kun. Sigitas Jurčys, OFM, iš Lietuvos.

– Vasario 15, šeštadienį, palaidoti a.a. Domicelė Stanevičienė, 83 m. amžiaus ir a.a. Tomas Sungaila, 51 m. amžiaus.

– Wasagoje rengiamas Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimas vasario 23, sekmadienį, po 2 v.p.p. Mišių Gerojo Ganytojo šventovės salėje.

– Parapijos aukų lapeliai atleidimui nuo valstybinių mokesčių (Income Tax) neatsiėmusiems jau išsiuntinėti paštu.

– Sekmadieniais parapijose ir Lietuvių Namuose renkamas KLB solidarumo mokestis (\$10).

– Ses. Ignės paskaitų ciklas suaugusiems "Ką aš tikiu?" tęsiamas toliau antradieniais, 7 v.v. Anapilio mažojoje salėje.

– Mišios vasario 23, sekmadienį, 9.30 v.r. už Kanados lietuvių fondo mirusius narius, 11 v.r. už parapiją. Wasagoje 2 v.p.p. už a.a. Vincą Ignatavičių.

Lietuvių Namų žinios

– Sekmadienio, vasario 16, popietėje dalyvavo 158 asmenys. Svečių knygoje pasirašė Feliksas Palubinskas, Lietuvos seimo pirmininko pavaduotojas, konsulas Haris ir Gražina Lapai, kun. Algimantas ir Rūta Žilinskai, Birutė Lembergaite-Sakalienė iš Los Angeles, Asta Šidiskytė iš Kauno, Eugenija Jankutė iš Vilniaus. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN moterų būrelis narė Jadvyga Rukšienė.

– LN valdybos posėdis – vasario 20, ketvirtadienį, 7 v.v.

– Vasario 19 d., 3 v.p.p., seklėjoje šaukiamas LN ligonių lankytojų susirinkimas. Skambinti E. Stepounei tel. 416 622-5896.

– Kovo 2, 1 v.p.p., LN seklėjoje įvyks LN vyrų būrelis metinis narių susirinkimas. Programoje: pirmininko, išdininko, renginių ir revizijos komisijos pranešimai.

– Dėl ruošiamo "Gintaro" koncerto LN vyrų būrelis nukelia savo renginį į kovo 15 d. Šilta vakarienė su vynu. Maistą paruos ilgametis LN virėjas Vytautas Birštonas. Bus įdomi programa, šokių muzika ir kitos įvairenybės. Bilietų kaina tik \$12. Stalus rezervuoti LN raštineje tel. (416) 532-3311, pas Valterį Drešerį 233-3336, A. Sukauską (416) 614-7739, T. Stanulį (416) 769-1616, E. Bartminą (416) 249-0490.

– Lietuvių Namuose dar yra likusių medinių kėdžių. Kreiptis į administraciją 532-3311.

– Primename "Lokio" svetainės lankytojas apie pasiūlymų bei pageidavimų dėžutę. Jei kas turi naujų sumanymų, siūlome pasinaudoti šia dėžute.

– Aukos Slaugos namams primamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ontario, M6P 1A6.

– A. a. Bronės Žukauskienės atminimui Petronelė Dums "Tėviškės žiburiams" aukojo \$10.

– A. a. Leonardui Jakaičiui mirus, nuoširdžiai užjausdami žmoną Juliją ir sūnus, Ona ir Romas Barisai "Tėviškės žiburiams" aukojo \$25.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praėjusį sekmadienį parapijoje paminėta Lietuvos nepriklausomybės šventė, 11.30 v.r. buvo laikomos iškilmingos pamaldos už Lietuvą bei viso pasaulio lietuvius. Per 10.15 v.r. Mišias giedojo "Volungės" ansamblio narės.

– Parapijos tarybos religinės sekcijos iniciatyva Gavėnios trečiadieniais Prisikėlimo šventovėje vyks religinis seminaras "1997-iejį Jėzaus Kristaus metai". Vakarais 7 val. bus laikomos Mišios, po jų paskaita ir diskusijos. Šį trečiadienį ses. Ignė tės pokalbį apie Morkaus Evangeliją. Seminarą koordinuoja ir informacijas teikia ses. Ignė tel. (905) 577-5604.

– Gavėnios penktadieniais Prisikėlimo šventovėje 7 v.v. vyks Kryžiaus kelių pamaldos ir bus laikomos Mišios. Prieš Mišias teikiamas Susitaikymo sakramentas.

– Metinėms Gavėnios rekolekcijoms vadovaus Lietuvos pranciškonų vyresnysis T. Benediktas Jurčys, OFM. Rekolekcijų tvarka: kovo 20, ketvirtadienį, ir kovo 21, penktadienį, – 9.30 v.r. ir 7 v.v. – Mišios ir pamokslai; kovo 22, šeštadienį, – 9.30 v.r. ir 4 v.p.p. – Mišios ir pamokslai. Sekmadienį, kovo 23, rekolekcijų vedėjas sakys pamokslus per visas Mišias.

– Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekcija įsteigė klubą, pavadintą "Sekmadienio draugai". Klubas tikslas – sekmadieniais per 10.15 v.r. Mišias rengti užsiėmimus vaikams iki 6 metų amžiaus. Užsiėmimai vyktų kiekvieną pirmą ir trečią mėnesio sekmadienį. Jų metu būtų žaidžiama, dainuojama, vaidinama ir kt. Praėjusį sekmadienį įvyko pirmasis "Sekmadienio draugų" susitikimas.

– Gavėnios rekolekcijas vakarų Kanadoje gyvenantiems lietuviams šiemet praves kun. Edis Putrimas. Rekolekcijas kasmet organizuoja Kanados lietuvių kunigų vienybė.

– Praėjusį sekmadienį parapijiečiai atsisveikino su kun. Julium Sasnausku, OFM, kuris dirbo Prisikėlimo parapijoje pustrėčių metų. Vasario 18 d. jis grįžo į Lietuvą, kad įsigytų į tenykštę pranciškonų sielovadą bei katalikų radijo darbą.

– Mišios sekmadienį, vasario 23, 8.15 v.r. už a.a. Vytautą Genčių, 9.15 v.r. specialia intencija, 10.15 v.r. už a.a. Vytautą Genčių, 2 mirčių metinės, a.a. Nijolę Šostakaitę, a.a. Antaniną ir Joną Prakupus, 11.30 v.r. už parapiją ir visus parapijiečius.

Kovai su vėžio liga Lietuvoj aukojo: \$100 – A. Vaišvilienė.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: \$100 – K. Norkus (a.a. Elenos Norkienės mirties metinių proga).

A. a. K. Žulio prisiminimui M. Craighead (Credit Valley Hospital) Toronto Maironio mokyklai aukojo \$40.

A. a. A. Puterio 10 metų mirties sukakties proga Toronto Maironio mokyklai aukojo: \$150 – A. Puterienė, \$100 – D. Puterienė, \$50 – J. Žulienė. Visiems nuoširdus ačiū.

A. a. J. ir A. Puterių prisiminimui Paulina Šimkevičienė "Tėviškės žiburiams" aukojo \$15.

A. a. Valerijos Bilkienės atminimui B. Sapjonienė tremtinių vaikų mokyklai "Lietuvių namai" Vilniuje paaukojo \$50.

A.a. Vytauto Genčiaus dviejų metų mirties prisiminimui žmona Aldona Genčiuvienė "Tėviškės žiburiams" aukojo \$100.

A. a. Dionizui Stukui mirus, užjausdami žmoną Laimutę, sūnų, dukras su šeimomis bei visus artimuosius, J. K. Dervaičiai "Tėviškės žiburiams" aukojo \$20.

A. a. Veronikai Kalendrienei mirus, užjausdami dukrą Pajautą ir sūnų Arvydą su šeimomis, Eugenijus ir Genovaitė Kuchalskiai "Tėviškės žiburiams" aukojo \$25.

A. a. Algį Meškauską netikėtai Aukščiausiam pašaukus amžinybėn, nuoširdžiai užjausdami jo dukras Andrią ir Dianą, tėvelius, seserį Aldoną bei visus artimuosius, J. K. Dervaičiai "Tėviškės žiburiams" aukojo \$30.

Kuriasi naujų ateivių mėgėjų teatras. Norinčius prisijungti prašome skambinti Barzdai po 4 v.p.p. tel. 416 233-5996.

Rašinyje "Džiugi šventė sau ir visiems", išspausdintame "TŽ" 1997 m. 7 nr., nepažymėta autorės pavardė, būtent, G. Muceniekas, "Negalės informacijos ir patarimų biuro" direktorės.

Kviečiame visus į Toronto lietuvių jaunimo ansamblio "GINTARAS"

METINĮ KONCERTĄ

"ATDARYKIT VARTELIUS"

1997 m. kovo 22, šeštadienį, 6 val. vak.

"Etobicoke School of the Arts" auditorijoje (675 Royal York Road)

Programoje – visos "Gintaro" šokėjų grupės, dainininkai, kaimo kapela.

Bilietai platinami sekmadieniais parapijose arba pas J. Vingeliene

tel. 416 233-8108. Įėjimas \$10. Vietos numeruotos.

"Gintaro" tėvų komitetas

SUMAŽINKITE PAJAMŲ MOKESČIUS VALDŽIAI,

ĮNEŠDAMI SANTAUPAS MŪSŲ KOOPERATYVE!

RRSP

- Mokame tiek pat arba daugiau palūkanų, kaip kitos finansinės institucijos (žiūr. skelbimą 8-tame "TŽ" psl.)
- Neimame jokio administracinio mokesčio
- Prieš 69 gimtadienį galėsite lengvai šias santaupas pervesti į RRIF nemokant valdžiai jokių mokesčių
- Norint gauti mokesčių atleidimą už 1996 metus, įnašą į RRSP reikia įteikti iki 1997 metų kovo 1 d.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas Toronto

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA

VASARIS YRA RRSP INDĖLIŲ MĖNESIS

ĮDĖKITE DALĮ SAVO SANTAUPŲ Į PARAMOS

IR SUMAŽINKITE PAJAMŲ MOKESČIUS

RRSP

PARAMA turi platų indėlių pasirinkimą.

PARAMA moka aukštas palūkanas.

PARAMA neima jokių mokesčių už RRSP patarnavimą.

PARAMA mielai perkels RRSP indėlius iš kitų įstaigų.
PARAMA tuoj pat vietoj išduoda kvitą mokesčių atleidimui.
PARAMA gali pervesti RRSP santaupas į RRIF nemokant valdžiai jokių mokesčių.

Jei trūksta santaupų, PARAMA mielai perves paskolą labai gerom sąlygom!

PASKUTINĖ INDĖLIŲ DIENA 1996 METAMS – KOVO 1 D.

Skyriai: 1573 Bloor St. W., Toronto Tel.: 416 532-1149
2975 Bloor St. W., Etobicoke Tel.: 416 207-9239

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ"

metinis spaudo vakaras įvyks 1997 m. balandžio 5, Atvelykio šeštadienį, Anapilio salėje. Jau pradėti ruošos darbai, telkiami laimikiai didžiajai loterijai. Galintys prašomi juos paaukoti "TŽ" administracijai.

Toronto Vlado Pūtvio kuopos metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, kovo 2, 2.30 v.p.p. Lietuvių Namuose.

Kuopos valdyba

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 79-ji sukaktis Toronto-Mississaugoje atšvęsta sekmadienį, vasario 16, pamaldomis lietuvių šventovės ir tradiciniu minėjimu Anapilio didžiojoje salėje.

Minėjimo iškilmės pradėtos vėliau įnešimu, Kanados himnu, invokacija, kurią sukalbėjo kun. Algimantas Žilinskas. Pagrindinis kalbėtojas – Lietuvos seimo pirmininko pavaduotojas Feliksas Palubinskas. Jis pažymėjo, jei ne sovietinė okupacija, šiandien Lietuvoje būtų 5.5 mil. gyventojų. Taipogi pabrėžė – kraštui reikalinga visokeriopa išieivų pagalba, ir ji turėtų būti užsispyrusiai teikiama.

Meninėje programoje įspūdingai dainų, muzikos, žodžio ir šokių pynė "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka" atliko Toronto lietuvių jaunimo ansamblio "Gintaras", Toronto lietuvių choras "Volungė", Toronto Maironio mokyklos kanklininkės. Programos pranešėja – Nida Slapšienė. Minėjimas baigtas Tautos himnu. Jį organizavo KLB Toronto apylinkės valdyba, vadovaujama Danutės Garbaliuskienės. Aprašymas kitame "TŽ" numeryje. D.

Kanados lietuvių fondo

PRANEŠIMAS

Kanados lietuviai ir organizacijos, norintys gauti paramos, privalo užpildyti naujai paruoštas anketas ir grąžinti fondo raštine iki 1997 m. kovo mėn. 10 d.

Anketos stipendijoms turi pasiekti raštine ne vėliau kaip š.m. gegužės mėn. 31 d. Atsakyti reikia į visus duotus klausimus. Rašyti labai aiškiai. Mote-

Toronto lietuvių pensininkų klubo narių METINIS SUSIRINKIMAS

šaukiamas 1997 m. kovo 19, trečiadienį, 1 v.p.p., "Vilnius Manor" pensininkų namuose, III aukšte, 1700 Bloor St. W., Toronto, Ontario. Registracija nuo 12 val.

DARBOTVARKĖ:

1. Susirinkimo atidarymas
2. Prezidiumo sudarymas:
  - a) susirinkimo pirmininko ir sekretorių;
  - b) mandato, nominacijų ir balsų skaičiavimo komisijų
3. Praeitų metų susirinkimo protokolo skaitymas ir priėmimas
4. Pranešimai: a) valdybos pirmininko, b) išdininko, c) revizijos komisijos, d) revizoriaus (auditor)
5. Diskusijos dėl pranešimų
6. 1996 metų apyskaitų tvirtinimas
7. Revizoriaus (auditor) tvirtinimas 1997 metams
8. Rinkimai: 5 narių į valdybą, 1 nario į revizijos komisiją
9. Einamieji reikalai
10. Susirinkimo uždarymas

Nesurinkus kvorumui nustatytu laiku, susirinkimas įvyks po pusės valandos. Jis bus teisėtus, nežiūrint dalyvaujančių narių skaičiaus.

VALDYBA

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvui reikalingas tarnautojas-ja,

kuris.-ri: a) mokėtų lietuvių ir anglų kalbas žodžiu ir raštu; b) turėtų sąsąskaitų išsilavinimą; c) turėtų sąsąskaitų patirtį Kanadoje.

Prašymus, kartu su darbo patirties ir išsilavinimo santrauka, siųsti iki 1997 m. kovo 7 d. kooperatyvo vedėjai adresu:

Resurrection Parish (Toronto) Credit Union Ltd., 999 College Street, Toronto, Ont., M6H 1A8, Canada

riškas pavardės rašyti taip, kad nebūtų sunkumų iškeist čekius, kurie bus išrašyti kaip nurodyta anketoje.

Anketas veiklos paramai ir stipendijoms galima pasiimti fondo raštineje (bus padėtos prie durų) arba paštu. Asmenys ar organizacijos Lietuvoje ar besilankantys Kanadoje prašymus gali rašyti laišku. Fondo adresas: Kanados lietuvių fondas, 1573 Bloor Str. W., Toronto, ON M6P 1A6.

Lina Urbonienė paskyrė kasmetinę \$500 stipendiją darbščiam Sibiro tremtinių kilmės studentui, norinčiam studijuoti Vilniaus universitete. Stipendiją persiūti įgaliojo "Tremtinių grįžimo fondo" globėjas Kana-

doje. Iš plačiosios Rusijos sričių į savo išsilgtą tėvynę Lietuvą grįžta vis daugiau buvusių tremtinių ar jų palikuonių. Jų tarpe yra gabių jaunuolių, kurie mie lai siektų aukštesnio mokslo, jei turėtų finansinę paramą. Torontietės Linos Urbonienės stipendija yra gražus, vertingas ir konkretus veiksmas padėti tokiam jaunuoliui tapti naudingu piliečiu savo naujai sugrąžintai tėvynei.

Nuoširdžiai dėkinga "Tremtinių grįžimo fondo" globėja – KLKM draugijos centro valdyba

MONTREAL

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "Litas" turėtų žemės sklypą prie seselių vienuolyno pardavė, nes negauna iš Montrealio miesto savivaldybės leidimo rezidenciniame rajone statyti didesnį pastatą, kuris būtų tikęs ne tik bankeliui, bet ir kitoms lietuviškomis institucijoms. Dabartinės "Lito" patalpos, esančios Aušros Vartų parapijos klebonijos rūsyje, yra per mažos. Tikimasi jas praplėsti klebonijos garažų kryptimi.

VASARIO 16-SIOS GIMNAZIJAI 1996 metais pasiūta 1665 dol. Pinigus renka Albertas Jonelis ir, Jonui Dalmotui persikėlus į Otavą, Julija Adamonienė.

A. a. PETRONELĖ JUCEVIČIENĖS laidotuvių proga "Vaiko tėviškės namams" Montrealyje suaukta 500 dol. Šia labdara rūpina-

si KLK moterų draugijos Montrealio skyrus.

A. a. RONALDAS ANDRUKAITIS, 52 m. amžiaus, mirė vasario 2 d. Sennville, Que. Po pamaldų Aušros Vartų šventovėje palaidotas vasario 4 d. Liūdi žmona, du sūnus, tėvai, sesuo su šeima ir kiti artimieji.

A. a. ONA KUPRIS (Kuprevičienė-Kazlauskaitė) mirė vasario 2 d. Palaidota vasario 5 d. Notre Dame des Neiges kapinėse šalia anksčiau mirusio vyro. Liko dukraitė.

A. a. JONAS GIRDAUSKAS, 81 m. amžiaus, mirė vasario 5 d. Po pamaldų Šv. Kazimiero šventovėje vasario 7 d. palaidotas Notre Dame des Neiges kapinėse. Liko dvi dukterys ir du sūnūs su šeimomis, sesuo ir kiti giminės. B.S.

LITAS

Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827

FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC

Namai – Automobiliai – Prekyba – Atsakomybė

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel. 514 722-3545

FAX 514 722-3546

JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B.

DONNA SVRAKA, A.I.B.

PETRAS ADAMONIS, C.I.B.

Res. 514 256-5355

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas nelpareigoja apsidrausti.

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

\$100 – A. Streimikis; \$47 – V. Marcinkevičius; \$40 – dr. A. Pacevičius; \$35 – J. Strikas; \$30 – S. Lazdinis; \$20 – Č. Masaitis, P. Kalesnykas, A. Deksnys, V. Baltrušaitis, A. Monstvilas, J. Kareckas, O. Balaišis; \$15 – A. Pušinskienė; \$10 – R. Paulauskas, V. Seibutis, V. Juodis, P. Simanaukas, P. Ambrazejus, Z. Stonkus, B. Jonynas, S. Škėma, N. Zakaras, J. Aušrotas, B. Sukauskas, E. Narbutytė, I. Štrasas; \$5 – A. Mučinskis, V. T. Šalvaitis, B. Vyčinas, J. Brückus, G. Vidmantas, E. Želbientis; \$3 – R. Bekeriš.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė: \$57 – E. Bartminas; \$55 – B. Simonaitienė; \$52 – V. Jokubaitis, Z. Čekauskas; \$50 – Tėvai jėzuitai Cleveland, OH, K. Rulys, J. Skardis, O. Šiurna, A. Vaišvila, P. Grušas, P. Joga, J. Janušaitis, M. Putrimas, A. Plėnys, V. Adamonis, J. Valevičius, V. Senkevičius, E. Giedra, V. Kolyčius, A. Knystankas, D. Batūra, A. Rugys, M. Stankaitis, V. Bražys, S. Fidleris, O. Berentas, J. Brückus, A. Povilauskas, P. Puidokas, V. Balnis, A. Juozapavičius, S. Čepaitis, J. Brazlauskas, A. Matulionis, O. Adamaitis, E. Stunguris, M. Žemeckas, Z. Girdauskas, E. Markauskas, V. Korsakas, E. Steponas, V. Lelis, O. Ziminskis, A. Dasy, J. Arcimavičius, A. Barauskas, M. Arcimavičius, J. Tarydas, S. Vaišvila, S. Žaldokas, S. Virpša, E. Januška, J. Kučinskis, Z. Brazauskas, J. O. Girnius, S. Orvidas, L. Rutkauskas, J. Gataveckas, J. Aukštakalnis, A. Erškaitis, B. Putna, V. Jungelevičius, Z. Saunoris, J.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė: \$80 – P. Pargauskas; \$75 – A. Dronsa, dr. S. Sereika; \$70 – V. Timošenko; \$62 – R. J. Karasleja; \$60 – A. Empakeris, I. Ross, kun. R. Krasauskas, V. Dundys, M. Trumpauskas, H. Lapas, A. Draugelis, dr. A. Pacevičius, S. Jelionienė, B. V. Neverauskas, A. Ulba, dr. J. Vingilis, J. Kablys, J. P. Pažemėnas, P. Kisielis, V. Puzeris, E. Bumeisteris, J. Dabrowski, A. Šmulskienė, A. Sekonis, G. Radke, B. Sriubiškis, H. Jasinskas, S. V. Kneitai, M. Labenskas, A. Margis.

Garbės už dvejus metus atsiuntė: E. Puodžiukas. Nuoširdus ačiū už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame garbės bei rėmėjo prenumeratoriams ir visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą, prideda ir auką.

CLEAN FOREVER. Valome kilmės, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

ATLIEKA staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiek